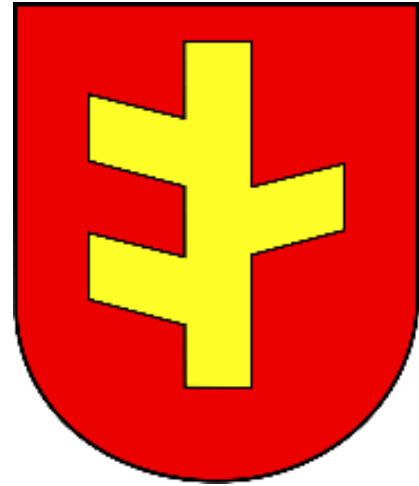

STRATEGIA ROZWOJU GMINY RYCHWAŁ NA LATA 2023-2030

Projekt

Opracowanie:

Urząd Gminy i Miasta w Rychwał
we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Ja-
kości.

Strategię Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030
opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu
Gminy i Miasta oraz gminnych jednostek organizacyj-
nych.

Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030
zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku,
o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY RYCHWAŁ	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	19
4.1. Ocena sytuacji Gminy	19
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	21
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	23
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY RYCHWAŁ	26
1. Misja i wizja	27
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	28
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rychwał oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	48
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	53
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	63
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	66
ZAŁĄCZNIKI	68
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Rychwał	68
Załącznik 2: Wzór ankiety	132
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	137

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030 to najważniejszy dokument do kreowania rozwoju lokalnego, który winien być spójny z pozostałymi programami obowiązującymi w Gminie Rychwał oraz z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Zgodnie z w/w ustawą Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Rychwał, która dołączona została do dokumentu jako załącznik nr 1.

Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030.

- Stefan Działara – Burmistrz Rychwała,
- Ewa Jędrzejczak – Zastępca Burmistrza Rychwała/Sekretarz Gminy,
- Anna Wróblel – Skarbnik Gminy Rychwał,
- Karolina Małolepsza – Kierownik Referatu Gospodarki,
- Marzena Grubska – Kierownik Referatu Oświaty, Promocji, Kultury i Sportu.

Do zadań Zespołu należało m.in. opracowanie założeń do projektu Strategii, pomocy przy opracowaniu projektu Strategii i uczestnictwo w wasztacie strategicznym.

Nieocenionym źródłem informacji byli również uczestnicy warsztatu strategicznego, w skład którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

- Marek Grabiński – Zastępca kierownika Referatu Gospodarki,
- Teresa Krüger-Wasilewska – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Marii Dąbrowskiej w Kucharach Kościelnych,

- Roman Izydorczyk – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Grochowach,
- Karol Gołza – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Andersa w Jaroszewicach Grodzieckich,
- Maria Matczak – Dyrektor Przedszkola Samorządowego „Leśne Skrzaty” w Siąszycach,
- Halina Kubiak – Pedagog w Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Rychwale,
- Honorata Jachnik – Dyrektor Publicznego Żłobka „Jaś i Małgosia” w Rychwale,
- Magdalena Pająk – Dyrektor Przedszkola Publicznego „Plastuś” w Rychwale,
- Dorota Zub – Prezes Środowiskowego Ogniska Wychowawczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Rychwale, pedagog w Szkole Podstawowej im. A. Fiedlera w Rychwale,
- Tomasz Mikuła – Prezes Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.,
- Jerzy Walczak – Prezes Spółdzielni Socjalnej „Poryw” w Rychwale,
- Agnieszka Raszewska – Prezes Stowarzyszenia „Vida Artist” w Rychwale.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

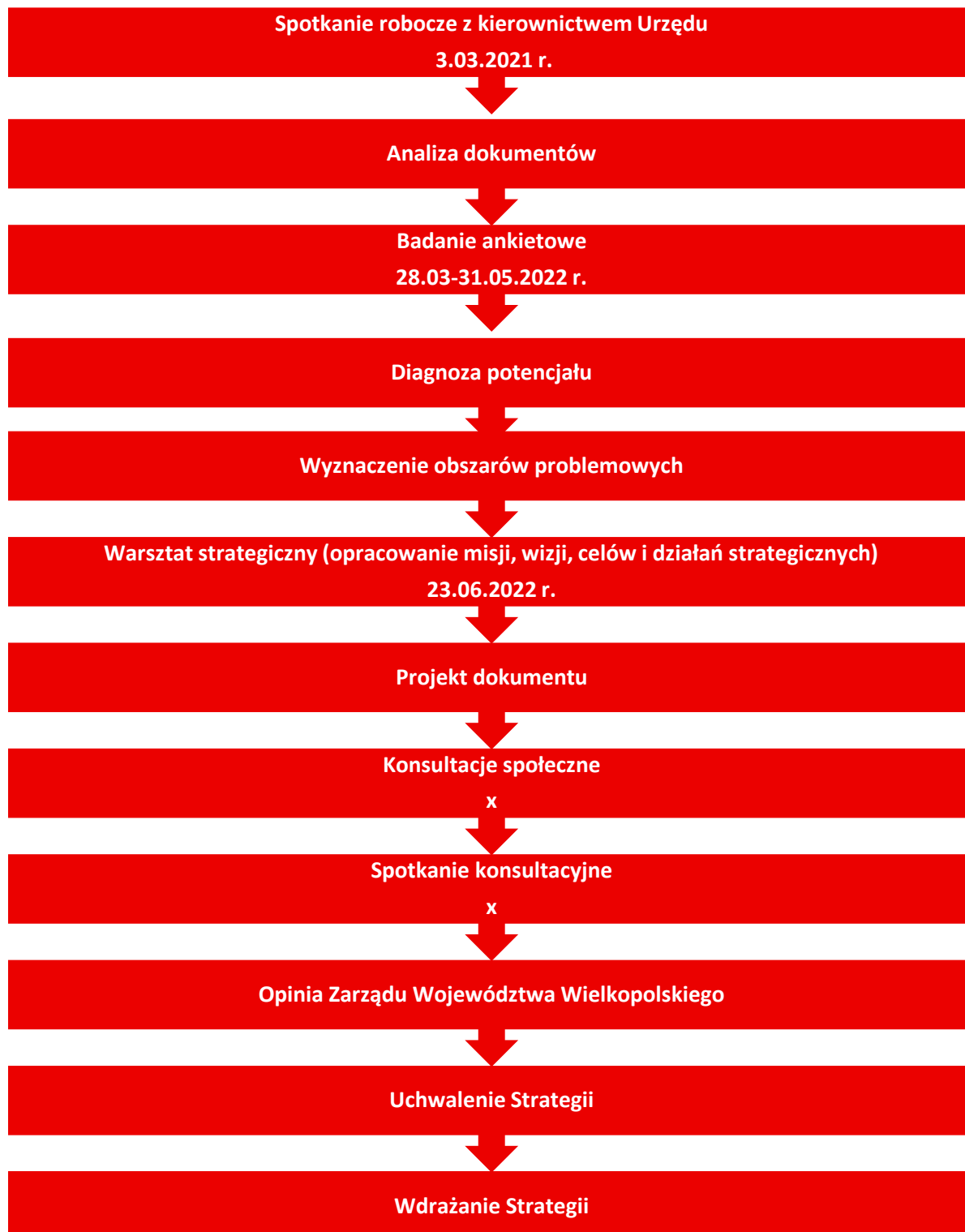
- Irma Kuznetsova, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego – kierowniczką zespołu,
- dr Joanna Cieślińska – recenzentka dokumentu,
- Dominika Gałęcka, Starsza Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynatorka prac na dokumentem,
- Klaudia Świrska, Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – przygotowanie diagnozy.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2022 roku, kiedy to Burmistrz Rychwała podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XL/285/22 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 14 marca 2022 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy dokonaną podczas warsztatów strategicznych z pracownikami Urzędu i mieszkańcami Gminy oraz badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców. Warsztaty z Zespołem strategicznym przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad misją i wizją Gminy Rychwał oraz celami operacyjnymi i kierunkami działań w wyznaczonych obszarach problemowych.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1057).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY RYCHWAŁ

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Dla Miasta Konina i powiatu konińskiego, w którego skład wchodzi 14 gmin, utworzono Aglomerację Konińską, do której zalicza się również Gminę Rychwał. Obszar ten wyróżnia się korzystnym położeniem w skali kraju, zróżnicowaną budową geologiczną i specyficznymi uwarunkowaniami historycznymi. Sprawia to, iż na obszarze tym łączy się wydobywanie surowców, energetykę i przemysł z dziedzictwem kulturowym i walorami turystycznymi. Położenie obszaru w oddaleniu od stolicy województwa i innych dużych ośrodków metropolitarnych sprawia, iż w układzie funkcjonalnym Aglomeracji Konińskiej Konin jest dominującym, subregionalnym biegunem wzrostu i wiodącym ośrodkiem społeczno-gospodarczym, tracącym jednak swoje funkcje. Pozostałe miasta aglomeracji, tj. Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno i Ślesin to ośrodki lokalne obsługujące mieszkańców głównie w zakresie usług podstawowych.

Gmina Rychwał jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, na terenie powiatu konińskiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 118 km², przy czym ponad 80% jej powierzchni pokrywają grunty orne, a około 15% lasy, w związku z czym jest to Gmina o przeważającej funkcji rolniczej. Miasto Rychwał jest siedzibą Gminy i stanowi jej główny ośrodek lokalny, zapewniający podstawowe funkcje administracyjno-usługowe dla mieszkańców Gminy.

Mimo rolniczego charakteru Gminy, występują gleby niskich klas bonitacyjnych (IV, V). W związku z tym pojawia się możliwość przeznaczenia ich na tereny inne niż użytkowane rolniczo, np. lokalizowanie instalacji odnawialnych źródeł energii.

Na terenie Gminy nie występują obszarowe formy ochrony, a jedyny pomnik przyrody zlokalizowany jest w miejscowości Rybie (pojedyncze drzewo – sosna pospolita). Przez północną i południową część Gminy przebiega korytarz ekologiczny Dolina Warty, który wskazany został jako międzynarodowa i krajowa droga migracji zwierząt i roślin. Ponadto doliny rzek przepływających przez teren Gminy (Struga Zarzewska, Struga Grabieniecka, Czarna Struga, Powa) tworzą regionalne i lokalne korytarze ekologiczne dolin rzecznych. Tereny zieleni urządzonej zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię i występują głównie w Rychwale (Rynek, park dworski, park miejski, skwer na Placu Wacława Jedyńskiego) oraz w Dąbroszynie (park dworski).

Przeszłość historyczną Gminy Rychwał dokumentują stanowiska archeologiczne oraz obiekty zabytkowe, w które Gmina jest bogata. Szczególnie wyróżniają się liczne stanowiska archeologiczne (których jest w sumie 327) z różnych okresów historycznych, świadczące o ciekawej przeszłości obszaru Gminy. Najmocniejszą stroną dziedzictwa kulturowego Gminy są zabytkowe założenia wielkoprzestrzenne: układ urbanistyczny Miasta oraz zespoły dworsko-parkowe w Rychwale i Dąbroszynie. Na terenie Gminy występuje również wiele innych zabytków świeckich i sakralnych, ujętych w rejestrze zabytków lub gminnej ewidencji zabytków. Stan techniczny obiektów zabytkowych na terenie Gminy jest zróżnicowany, a część z nich wymaga prac remontowych i konserwatorskich. Przez teren Gminy przebiegają szlaki kulturowe: Szlak Cysterski, Szlak Zamków oraz Europejski Szlak Romański.

W 2021 roku przyjęta została zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy i Miasta Rychwał, a cały obszar Gminy objęty został miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

Dominującym typem zabudowy na terenie Gminy jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna. W Mieście ma ona z reguły zwarty charakter, natomiast w części wiejskiej Gminy jest bardziej rozproszona, dotyczy to szczególnie południowej części Gminy. Najintensywniej zabudowana jest centralna część Gminy, w rejonie drogi krajowej nr 25 oraz drogi wojewódzkiej nr 443.

Sieć dróg oraz dostępność komunikacji transportowej z innymi ośrodkami mają duży wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny jednostki. Na gminną sieć drogową składają się drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie oraz krajowe. Główny ciąg komunikacyjny Gminy tworzą DK nr 25 położona na osi północ-południe, która stanowi połączenie Gminy z miastami: Kalisz, Konin i Inowrocław oraz DW nr 443 położona na osi wschód-zachód prowadząca do Jarocina. Ponadto na północ od granicy Gminy biegnie autostrada A2 – najbliższy Gminie węzeł zlokalizowany jest w miejscowości Modła Królewska (Gmina Stare Miasto), w odległości ok. 11 km od Rychwała. Na terenie Gminy nie występują bariery architektoniczne ograniczające swobodnie przemieszczanie się, a stan dróg określa się jako dobry, jednak części z nich wymaga remontu lub rozbudowy. W związku z powyższym Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną pod względem ruchu drogowego. Mimo to w przeprowadzonym wśród mieszkańców Gminy badaniu ankietowym respondenci podkreślają, iż priorytetem rozwoju jest poprawa infrastruktury drogowej, w tym dróg i chodników.

Sieć drogową uzupełniają również ścieżki rowerowe. Wzdłuż drogi krajowej, na wysokości zabudowy mieszkaniowej, znajduje się ścieżka dla pieszych i rowerzystów o nawierzchni utwardzonej na odcinku od ul. Milewo do ul. Żurawin. Trasy rowerowe przebiegają również na odcinkach: od drogi krajowej nr 25 do Dąbroszyna, od Rychwała do granicy Gminy Stare Miasto (Lisiec) oraz od Rychwała do Siąszyc. Łączna długość ścieżek rowerowych wynosi 4,3 km. To zbyt mało by rower mógł stanowić alternatywę dla samochodu w dojeździe do szkoły, pracy, na zakupy. Dostrzega się potrzebę dalszego rozwoju sieci ścieżek rowerowych. Zadanie to uznawane jest za priorytetowe także przez mieszkańców Gminy.

Najbliższe duże miasto – Konin, zlokalizowane jest w odległości ok. 20 km od siedziby Gminy, następnie Kalisz w odległości ok. 40 km i Poznań w odległości ok. 110 km. Konin i Kalisz, z uwagi na odległość oraz dogodny dojazd, stanowią dostępne miejsce nauki i zatrudnienia dla mieszkańców Gminy.

Transport zbiorowy organizowany jest przez Gminę Rychwał, a jego realizatorem jest PKS Konin. Realizowane są połączenia wewnątrz Gminy (wszystkie sołectwa objęte są transportem publicznym) oraz w skali regionalnej (m.in. do Częstochowy, Jarocina, Kalisza, Katowic, Konina i Wrocławia). Przez teren Gminy nie przebiega linia kolejowa, a najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Koninie. Respondenci badania ankietowego podkreślają jednak konieczność zwiększenia połączeń komunikacyjnych pomiędzy Gminą Rychwał a innymi gminami i miastami, dla zwiększenia dostępności usług w tych ośrodkach subregionalnych i stolicach innych gmin.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Poziom przedsiębiorczości danej jednostki można zbadać m.in. za pomocą analizy funkcjonujących na jej terenie podmiotów gospodarczych. W 2020 roku na terenie Gminy Rychwał zarejestrowanych było 818 przedsiębiorstw (wzrost o 173 firmy od 2016 roku), co stanowiło 6,5% wszystkich podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie powiatu konińskiego. Najwięcej przedsiębiorstw na terenie Gminy działa w sekcji budownictwo. Corocznie liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw zdecydowanie przewyższa liczbę przedsiębiorstw wyrejestrowanych. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał jest zbliżona do średniej dla powiatu (w 2020 roku wyższa niż w powiecie), lecz niższa niż w województwie. Na tle poszczególnych gmin w powiecie Gmina Rychwał charakteryzowała się umiarkowanym współczynnikiem (10 miejsce na 14 gmin). Wynika to między innymi z rolniczego charakteru Gminy.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy podnosi atrakcyjność danego obszaru. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu konińskiego w latach 2017-2021 liczba osób bezrobotnych wahała się, lecz ostatecznie uległa zdecydowanemu zmniejszeniu i w 2021 roku wyniosła 3 712 (o 1 326 osób mniej niż w 2017 roku). Wyraźnie zauważalny jest bardzo duży odsetek osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy (29%), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku. Ponadto najwięcej osób bezrobotnych jest w wieku 25-34 (31%) oraz 35-44 lata (24%). Około 30% bezrobotnych posiada wykształcenie zawodowe lub branżowe, natomiast tylko 11% bezrobotnych ma wykształcenie wyższe. Ponad 60% osób bezrobotnych to kobiety.

Mieszkańcy dobrze oceniają atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy, postrzegając ją jako miejsce sprzyjające lokalizacji przedsiębiorstw, lecz zaznaczają trudność w zakresie znalezienia zatrudnienia na terenie Gminy.

Na jakość życia mieszkańców wpływ ma również dostępność infrastruktury sieciowej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.

Sieć kanalizacyjna obejmuje Miasto Rychwał oraz miejscowość Grabowa, a w 2020 roku dostęp do niej miało 24,3% mieszkańców Gminy. Mieszkańcy z pozostałych miejscowości, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej, gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Rychwał prowadzi inwentaryzację. Na terenie Gminy znajduje się ok. 100 przydomowych oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w Rychwale, a jej przepustowość jest wystarczająca przy obecnej ilości oprowadzanych do niej ścieków. W związku z planem sukcesywnej rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i sąsiednich miejscowości (m.in. na terenie Dąbroszyna), konieczna będzie budowa nowej oczyszczalni ścieków.

Gmina Rychwał zaopatrywana jest w wodę z 3 ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Rychwale, Rozalinie i Jaroszewicach Rychwalskich. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2020 roku wynosił 92,9%. Jakość wody przeznaczonej do spożycia spełnia wymagania określone

w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Gmina planuje inwestycje związane z budową sieci wodociągowych na terenie rozbudowujących się osiedli, m.in. w Rychwale przy ulicach: Łąkowej, Rolnej i Sportowej.

W 2021 roku na terenie Gminy nie funkcjonowała sieć gazowa. W najbliższych latach planowana jest realizacja gazociągu wysokoprężnego, który ma przebiegać przez centralną część Gminy, w kierunku z południowego zachodu na północny-wschód. Przyłączeniem do sieci gazowej zainteresowani są głównie przedsiębiorcy, mieszkańcy budujący nowe domy oraz władze samorządowe (przyłączenie do sieci obiektów publicznych). W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego dokumentu badaniu ankietowym 24% respondentów wskazało, iż rozwój sieci gazowej powinien być zadaniem priorytetowym do zrealizowania.

Ponadto w Gminie nie występuje zbiorcza sieć ciepłownicza. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Na terenie Gminy zlokalizowane są również kotłownie lokalne, które dostarczają ciepło do obiektów użyteczności publicznej.

Mieszkańcy wysoko oceniają dostęp do Internetu na terenie Gminy i nie dostrzegają problemów w tym zakresie, a na terenie Gminy nie występują miejsca wykluczone cyfrowo. Jest to szczególnie ważne w dobie pracy i nauki zdalnej oraz możliwości zdalnego dostępu do administracji publicznej.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o. jest również podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych. Mieszkańcy bardzo dobrze oceniają system odbioru odpadów komunalnych. Na przestrzeni lat 2016-2020 masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się, lecz zwiększył się również udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych odpadów (z poziomu 33% w 2016 roku do poziomu 43% w 2020 roku).

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych prowadzony jest w 2 lokalizacjach. Do punktu przy ul. Żurawin mieszkańcy mogą dostarczać meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte akumulatory i baterie, opony oraz zebrane w sposób selektywny odpady komunalne. Z kolei w punkcie przy ul. Konińskiej odbierane są odpady budowlane i rozbiórkowe.

Ochrona środowiska w Gminie Rychwał jest realizowana w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rychwał na lata 2017-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 oraz na podstawie strategii i aktów prawnych wyższego szczebla w ramach zadań bieżących Gminy. W Gminie prowadzona jest ewidencja źródeł ciepła na podstawie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Na budynku SP w Rychwale zainstalowany został czujnik jakości powietrza, który odczytuje w czasie rzeczywistym parametry tj.: PM1, PM2.5, PM10, temperaturę, ciśnienie i wilgotność.

Gmina Rychwał współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz

instalacji OZE. Od sierpnia 2019 roku do czerwca 2022 roku przekazano 121 wniosków o dofinansowanie w Gminie. Z kolei od czerwca 2021 do czerwca 2022 roku udzielono 470 konsultacji w funkcjonującym na terenie Gminy Punkcie Konsultacyjnym.

Gmina posiada dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności w zakresie elektrowni wiatrowych oraz fotowoltaiki. W związku z tym przyjęte zostały zmiany miejscowych planów zagospodarowania, które uwzględniają lokalizację takich inwestycji. Gmina planuje również rozwój projektu parasolowego, który obejmie budowę mikroinstalacji fotowoltaicznych na nieruchomościach stanowiących własność osób prywatnych na terenie Gminy Rychwał. Ponadto planuje się przeprowadzenie termomodernizacji SP w Rychwale.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy wskazywali na konieczność poprawy czystości na terenie Gminy, zadbania o środowisko naturalne i wdrażanie proekologicznych rozwiązań, w co wpisuje się rozwój odnawialnych źródeł energii. Mieszkańcy zauważają, iż świadomość ekologiczna społeczeństwa jest niewystarczająca i należy podejmować działania w tym kierunku.

Gmina Rychwał charakteryzuje się umiarkowaną skutecznością w pozyskiwaniu środków zewnętrznych z funduszy unijnych. Kwota dotacji przyznanych na finansowanie lub współfinansowanie programów i projektów unijnych w latach 2014-2020 uzyskana przez Gminę Rychwał wyniosła prawie 10 mln zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca daje 1 185,75 zł, gdzie średnia dla województwa wielkopolskiego wynosi 888,36 zł. Plasuje to Gminę na 52 miejscu wśród gmin województwa wielkopolskiego (226 gmin) oraz na 1285 miejscu na tle całego kraju (2477 gmin)¹. Z kolei łączna suma dofinansowania pozyskana ze środków funduszy europejskich w ramach polityki spójności i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wyniosła prawie 23 mln zł².

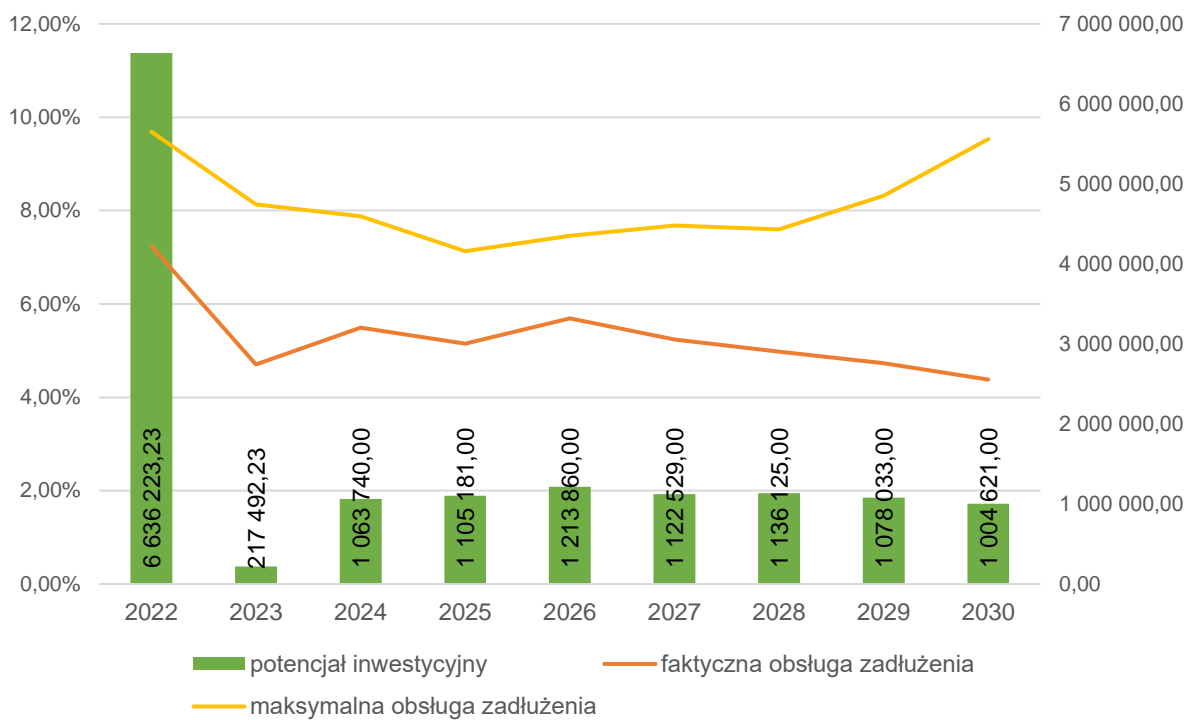
Ponadto Gmina Rychwał pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 15,8 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład na realizację 4 inwestycji dotyczących budowy i przebudowy dróg i chodników, rozbudowy budynku OPS w Rychwale oraz I etap budowy, przebudowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków komunalnych w Rychwale.

Gmina realizuje również inwestycje ze środków własnych. Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał na lata 2022-2030 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2032 (uchwała Nr XXXIX/278/22 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 3 lutego 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Ponadto na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie prawie 15 mln zł.

---

¹ Ranking opracowany na podstawie danych BDL GUS.

² dane Urzędu Gminy i Miasta Rychwał

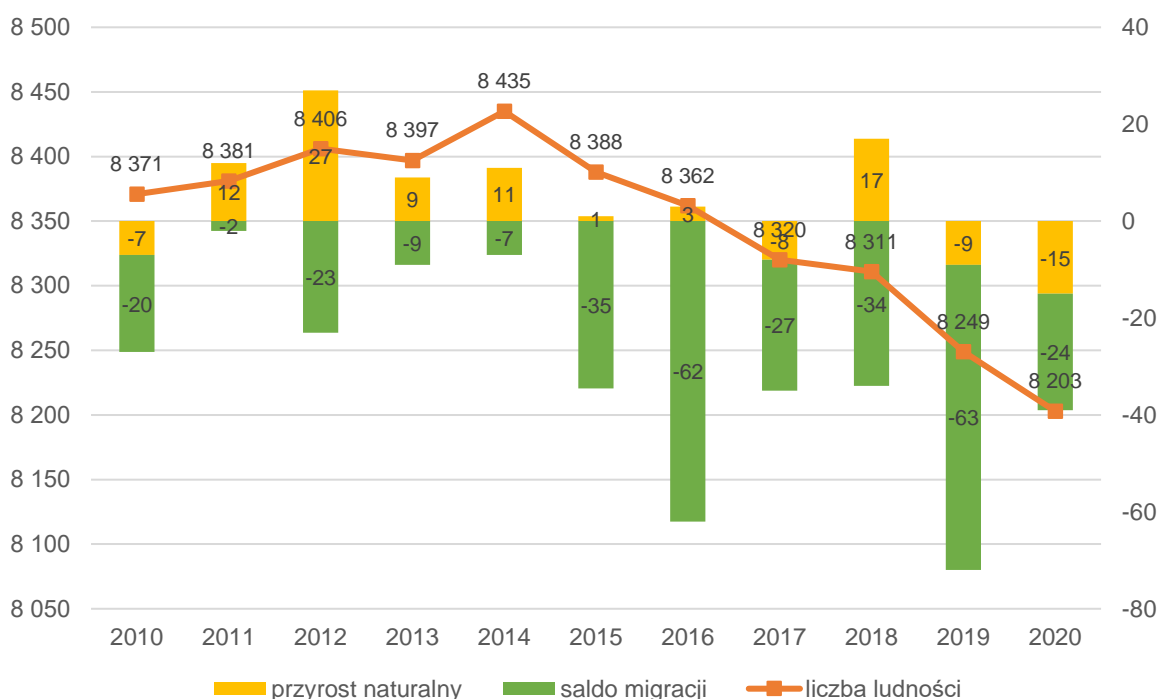
Ryc. 1. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXIX/278/22 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 03 lutego 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Rychwał na lata 2022-2032.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

W 2020 roku Gminę Rychwał zamieszkiwały 8 203 osoby, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 70 os./km². Mieszkańcy Gminy stanowią 6% całkowitej ludności powiatu konińskiego. Obserwuje się **spadek liczby mieszkańców** w analizowanych latach 2010-2020 (średnia dynamika zmiany liczby ludności wynosi 99,5%). Zachodzące procesy demograficzne uzależnione są od wskaźników takich jak przyrost naturalny czy saldo migracji. W Gminie Rychwał oba te wskaźniki charakteryzują się wynikiem ujemnym. W przypadku przyrostu naturalnego jest to sytuacja charakterystyczna dla całego powiatu, a także województwa. Ujemne saldo migracji obserwuje się również w wielu gminach powiatu konińskiego.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w Gminie Rychwał w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dalsza analiza trendów demograficznych również nasuwa niekorzystne wnioski. **Wzrasta wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego**, co oznacza, iż zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W 2019 roku przekroczyła ona liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży zamieszkujących Gminę Rychwał. Ponadto **zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym. Zmniejsza się również odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym**, czyli osób w wieku 25-34 lata, które stanowią główną siłę napędową rozwoju jednostki.

Obserwowane zmiany demograficzne mogą mieć istotny wpływ na funkcjonowanie Gminy oraz jej rozwój. W związku z tym samorząd powinien podejmować działania ograniczające odpływ ludzi młodych i zachęcające do pozostawania w Gminie lub powrotu np. po zakończeniu edukacji na poziomie wyższym. Konieczne jest zatem dostosowanie oferty usługowej, edukacyjnej i inwestycyjnej do potrzeb ludzi młodych, tak aby nie wyprowadzali się z Gminy. Jednym z najważniejszych czynników zachęcających do powrotu jest dostępność mieszkań lub działek

budowlanych, atrakcyjne miejsca pracy na miejscu lub w dostępnej odległości od miejsca zamieszkania, miejsca w żłobku, przedszkolu oraz wysokiej jakości edukacja w szkołach podstawowych. Podniesienie wizerunku Miasta i Gminy i dążenie do wzmocnienia jego znaczenia w regionie, może zmienić postrzeganie Gminy jako miejsca dobrego do zamieszkania, co może spowodować ograniczenie odpływu i napływ nowych mieszkańców. Należy mieć również na uwadze, iż zmniejszająca się liczba dzieci, a zwiększająca osób starszych może w przyszłości skutkować wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane dla seniorów (tj. domy opieki, wsparcie w codziennym życiu, aktywizacja seniorów), przy jednoczesnym spadku zapotrzebowania na inne usługi, obecnie jeszcze poszukiwane (np. miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, miejsca zabaw dla dzieci, rozwój oferty dydaktycznej, itd.), a także brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy i zmniejszonymi wpływami do gminnego budżetu z tytułu udziału w podatku dochodowym osób fizycznych.

W 2020 roku na terenie Gminy opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewniał **Publiczny Żłobek „Jaś i Małgosia”**, który posiadał 16 miejsc. Opiekę przedszkolną oferowały 2 placówki, wchodzące do Zespołu Przedszkoli, na które składały się Przedszkole Samorządowe „Plastuś” i „Leśne Skrzaty”, a także oddziały przedszkolne zlokalizowane w szkołach podstawowych. Od 2021 roku Zespół Przedszkoli został rozwiązany, na skutek czego Przedszkole „Plastuś” prowadzone jest przez firmę prywatną. **W 2020 roku poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej wynosił 100%.**

W 2021 roku Gmina Rychwał była organem prowadzącym dla 6 szkół podstawowych, zlokalizowanych w Białej Panieńskiej, Dąbroszynie, Grochowach, Jaroszewicach Grodzieckich, Kucharach Kościelnych i Rychwale (największa szkoła, 336 uczniów w 2020 roku). Ponadto w Rychwale funkcjonował również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, którego organem prowadzącym jest powiat koniński. Placówka ta kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie w różnym stopniu. Szkoły w Białej Panieńskiej, Dąbroszynie i Grochowach nie posiadają sal gimnastycznych ani boisk (wyznaczone zostały pomieszczenia do ćwiczeń), szkoła w Jaroszewicach Grodzieckich wyposażona jest salę gimnastyczną, a szkoły w Kucharach Kościelnych i Rychwale posiadają sale gimnastyczne i boiska dostosowane do różnych dziedzin sportowych. Każda ze szkół wyposażona jest w świetlicę oraz komputery dla uczniów. Jedynie szkoły w Rychwale i Kucharach Kościelnych posiadają gabinety pielęgniarskie. Ponadto we wszystkich szkołach utworzone zostały **„zielone klasy”** (dzięki dofinansowaniu z WFOŚ w Poznaniu, doposażenie były sale lekcyjne oraz miejsca na zewnątrz szkoły, w gry planszowe, mikroskopy, plansze edukacyjne oraz tablice poglądowe na temat ekologii, smogu, roślin, itd.).

Poziom kształcenia ocenić można między innymi analizując wyniki egzaminów przeprowadzane w szkołach. Wyniki egzaminu ósmoklasisty przeprowadzone na koniec roku szkolnego 2020/2021 dowodzą, iż gminne szkoły charakteryzują się podobnym poziomem nauczania. Wyróżnia się SP w Białej Panieńskiej, której uczniowie osiągnęli najwyższe wyniki z egzaminów z języka polskiego oraz angielskiego (średnik wynik szkoły o ok. 10 punktów procentowych wyższy niż w innych szkołach). Należy zauważyć również, iż uczniowie SP w Kucharach Kościelnych i Rychwale uzyskali o ok. 5 punktów procentowych niższy wynik z egzaminu z matematyki, niż w innych szkołach. Może to wskazywać, iż uczniowie tych szkół potrzebują dodatkowego wsparcia w nauce tego przedmiotu. Porównując średni wynik gminnych szkół z średnimi wynikami w powiecie i województwie stwierdzić można, iż poziom nauczania na terenie Gminy Rychwał jest zbliżony do porównywanych jednostek.

Mieszkańcy Gminy dobrze oceniają ofertę edukacyjną i opieki nad dziećmi na terenie Gminy. W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy docenili dobrą dostępność edukacji przedszkolnej i w szkołach podstawowych, wysoką jakość opieki i infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej oraz organizację dowozu dzieci do szkół. Mimo to mieszkańcy dostrzegają potrzebę rozwoju oferty zajęć dodatkowych, rozwijających pasję i zainteresowania dzieci i młodzieży.

Corocznie wzrastają wydatki w dziale oświata i wychowanie. Corocznie zwiększa się także subwencja oświatowa, jednak jej wzrost nie jest współmierny do wydatków oświatowych, w związku z czym zmniejsza się stopień pokrycia wydatków na oświatę subwencją (w 2020 roku subwencja oświatowa pokryła 51% wydatków w dziale oświata i wychowanie).

Odbывające się na terenie Gminy wydarzenia kulturalne i sportowe realizowane są przez Referat Oświaty, Promocji, Kultury i Sportu w Urzędzie Gminy i Miasta w Rychwale, poszczególne placówki oświatowe, Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną oraz samorządy wiejskie, organizacje społeczne i kościelne. Wyróżnia się wśród nich wydarzenia takie jak: spotkania noworoczne, turnieje tenisa stołowego i piłki nożnej, rajdy rowerowe, Gminny Dzień Kobiet, święta majowe, Święto Ziemi Rychwalskiej – Rychwalia, gminne dożynki, Święto zbiorów jesieni – Pyrczok, Święto Niepodległości czy Jarmark Bożonarodzeniowy. Najbardziej wyróżniającą Gminę imprezą są **Rychwalskie Impresje Muzyczne** – Piknik Orkiestr Dętych, podczas których odbywają się parady i koncerty orkiestr dętych. Część imprez odbywa się w miejskim Amfiteatrze, lecz wymaga on podjęcia działań remontowych.

Gminną bazę sportową stanowią:

- Hala widowiskowo-sportowa, wraz z kręgielnią, skateparkiem, salami fitness oraz 21 osobowym kinem społecznościowym,
- pełnowymiarowy Stadion Miejski (wymaga remontu) z bieżnią,
- kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012”,
- miasteczko ruchu drogowego,
- boisko trawiaste w Dąbroszynie.

W Gminie zlokalizowane są również ogólnodostępne **plac zabaw** w: Dąbroszynie, Święci, Kucharach Borowych, Jaroszewicach Grodzieckich, Grochowach, Rozalinie, Grabowej i Rychwale. Ponadto w Mieście powstała **siłownia plenerowa** i **altana grillowa**.

Mieszkańcy dobrze oceniają poziom bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie Gminy. Wysoko rozwinięta infrastruktura rekreacyjna zapewnia rozrywkę i możliwość spędzania wolnego czasu mieszkańcom, ale podnosi także atrakcyjność Gminy jako miejsca wartego odwiedzenia. Na terenie Gminy dostrzega się jednak słabo rozwiniętą bazę gastronomiczną, co z kolei może działać ograniczająco na rozwój turystyczny oraz poziom zadowolenia mieszkańców.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze z **Komisariatu Policji w Rychwale** oraz **11 Jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej** (w tym OSP w Rychwale i Kucharach Kościelnych ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym).

Oprócz OSP na terenie Gminy działają również inne organizacje pozarządowe będące partnerami społecznymi, gospodarczymi i kulturalnymi samorządu, działającymi z ukierunkowaniem

na różne grupy społeczne. Wśród nich wyróżniają się: Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Vida Artis, Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego wieku w Rychwale, Koło Emerytów i Rentistów w Rychwale, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Złotkowy, Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Gminny w Rychwale, Orkiestra Quantum OSP, Zespół Ludowo-Biesiadny „Bielanki”, Fundacja Horyzonty, Stowarzyszenie Przyjazna i Kreatywna Szkoła, koło łowieckie „Żubr” oraz koło wędkarskie „LIN”, a także kluby sportowe LKS „Zjednoczeni” Rychwał i LKS „Fanclub” Dąbroszyn.

Gmina Rychwał należy do **Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska**. Głównym celem Stowarzyszenia jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów Członków Stowarzyszenia, a w szczególności wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastrukturalno-środowiskowego i kulturowego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Aglomerację Konińską oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu trwają prace nad Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Aglomeracji Konińskiej 2030. Dokument ten będzie stanowił podstawę współpracy gmin obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej i realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, które pozytywnie wpłyną na rozwój społeczno-gospodarczy.

Ponadto Gmina Rychwał jest także członkiem związków i stowarzyszeń takich jak: Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Związek Miast Polski, Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie”, Konińska Izba Gospodarcza, Agencja Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych.

Podstawową opiekę medyczną na terenie Gminy Rychwał zapewnia **Ośrodek Zdrowia**, zlokalizowany w Rychwale. Ponadto w Rychwale działa także **Specjalistyczna Przychodnia „MELVITA”**, oferująca usługi z zakresu fizjoterapii i rehabilitacji. W Gminie zlokalizowane są również 2 apteki. Usługi szpitalne dla mieszkańców Gminy świadczy **Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie**, gdzie działa **Szpitalny Oddział Ratunkowy**. Na terenie Gminy stacjonuje jedna karetka pogotowia wraz z zespołem ratunkowym. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę w zakresie rozwoju usług medycznych na terenie Gminy, w szczególności specjalistycznej opieki medycznej.

Od 2021 roku w Rychwale funkcjonuje **Centrum Usług Społecznych** (dawniej Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej). CUS ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych w Gminie. Jego działania są ukierunkowane na integrację mieszkańców oraz podniesienie spójności przestrzennej. Dzięki temu CUS oprócz świadczenia podstawowej oferty pomocy społecznej wspiera działania o charakterze samopomocowym i wolontaryjnym, np. pomoc sąsiedzka. W 2021 roku CUS realizował m.in. przedsięwzięcia w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa** przy współpracy z Bankiem Żywności w Koninie, **Program Opieka Wytchnieniowa** (wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami), **Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej** (wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia), projekt **„Aktywna integracja w Gminie Rychwał”** (przystosowanie osób będących zagrożonych wykluczeniem społecznym do wymogów społecznego świata pod względem aktywizacji zawodowej poprzez szkolenia i konsultacje).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Rozalinie jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu typu D, przeznaczonym dla 30 osób z niepełnosprawnością ze spektrum autyzmu lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi. ŚDS zapewnia podopiecznym wsparcie społeczne pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie na miarę ich możliwości

oraz integrację społeczną rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych. ŚDS ma zasięg lokalny i obejmuje swoim terytorium Gminę Rychwał. Jego uczestnikami mogą być, oprócz mieszkańców Gminy Rychwał, mieszkańcy sąsiednich gmin, jeżeli Dom dysponuje wolnymi miejscami oraz zostało zawarte porozumienie na realizację zadania publicznego między odpowiednimi organami jednostek samorządu terytorialnego, w tym właściwego dla miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o przyjęcie do domu.

Spółdzielnia Socjalna „Poryw” powstała dzięki partnerstwu powiatu konińskiego i Gminy Rychwał i jest pierwszą taką Spółdzielnią w powiecie. Spółdzielnia oferuje zatrudnienie (umowę o pracę lub zlecenie) dla osób będących długotrwale bezrobotnymi. Świadczy usługi pielęgnacji terenów zielonych oraz usług porządkowych, a w przyszłości planuje związać się z działalnością z obszarów pomocy społecznej oraz włączyć się w działania kulturalno-oświatowe.

W odpowiedzi na potrzeby najstarszych mieszkańców Gminy w 2021 roku powstał **Klub Seniora**. Celem funkcjonowania Klubu jest integracja i wspieranie aktywności osób starszych. Jego członkowie mają zapewnione usługi opiekuńcze i specjalistyczne, fizjoterapię, zajęcia kulturalne, muzyczne, manualne, florystyczne, sportowo-rekreacyjne, szachowe. W ramach działalności klubu organizowane są spotkania integracyjne, wyjścia do kina czy teatru oraz na basen.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Rychwał przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Respondenci składali odpowiedzi od 28 marca do 31 maja 2022 roku.

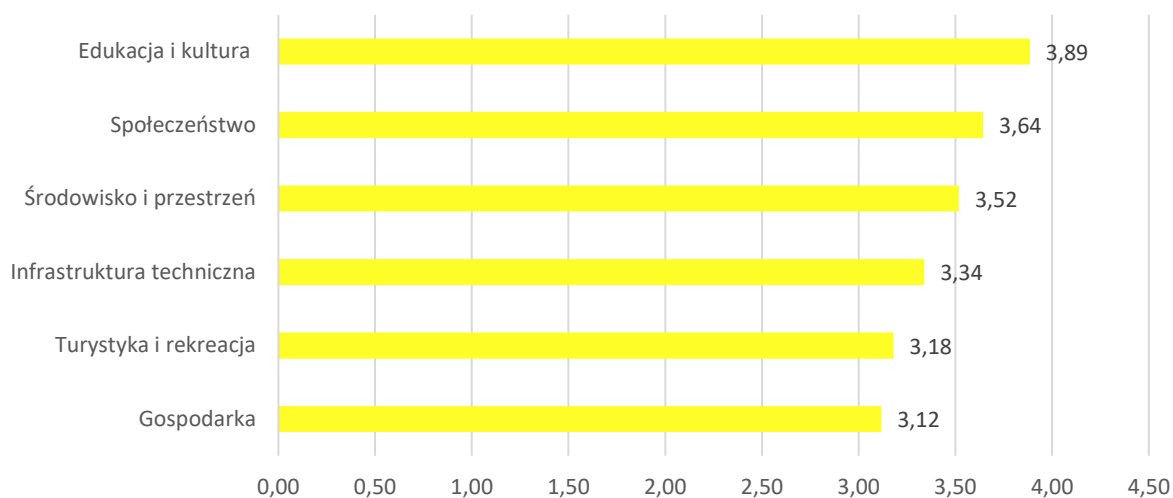
Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 124 ankiety. Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety (80,5%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 35-45 lat (43,9%), a 76,4% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Rychwał w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – nie mam zdania,
- 1 – bardzo źle,
- 2 – źle,
- 3 – dostatecznie/zadawalająco/neutralnie
- 4 – dobrze,
- 5 – bardzo dobrze,

mieszkańcy **najlepiej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** (średnia ocena wynosiła 3,89), z kolei **najgorzej** obszar **gospodarki** (średnia ocena wynosiła 3,12). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 3,18 do 3,64. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,45.

Ryc. 3. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

W każdym z obszarów respondenci odpowiadali na szczegółowe pytania pozwalające określić stan istniejący poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy. **Najwyżej** oceniona została **dostępność edukacji przedszkolnej i w szkołach podstawowych oraz jakość opieki żłobkowej** (każdy z wymienionych elementów uzyskał średnią ocenę wynoszącą 4,46), **jakość edukacji przedszkolnej (4,38) i jakość infrastruktury przedszkolnej (4,32), jakość infrastruktury żłobkowej (4,29), system odbioru odpadów (4,10), organizacja dowozu dzieci do szkół (4,0).**

Z kolei **najniżej** oceniona została **jakość sieci gazowej (2,64), możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (2,67) świadomość ekologiczna mieszkańców (2,86), połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami (2,87), konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym (2,94).** Elementy te osiągnęły średnią ocenę poniżej 3.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Spółeczeństwo	Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	Możliwość uzyskania zatrudnienia
Środowisko i przestrzeń	System odbioru odpadów	Świadomość ekologiczna mieszkańców
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu	Jakość sieci gazowej
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy sportowo-rekreatywnej	Poziom bazy gastronomicznej
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji przedszkolnej Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy	Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

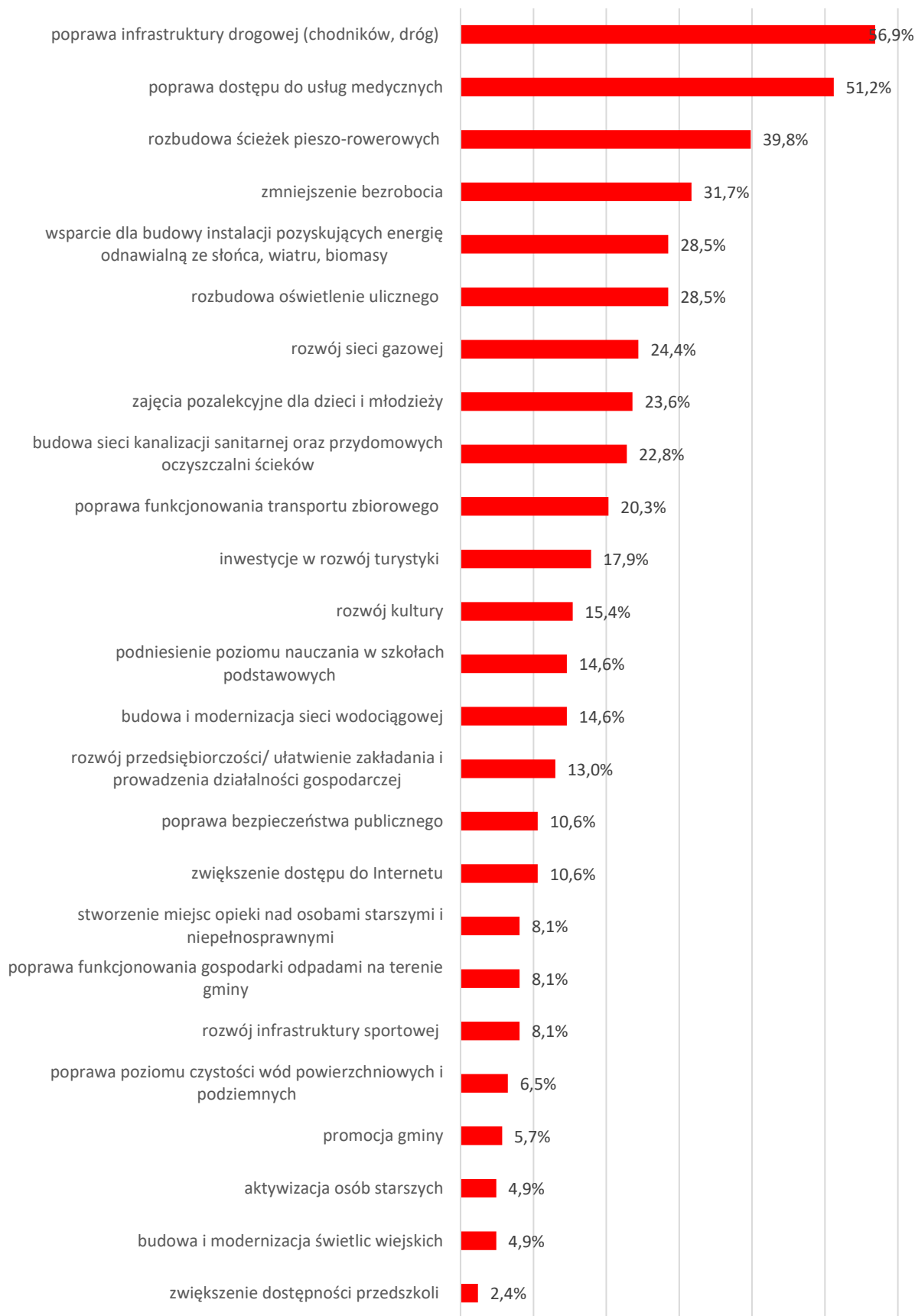
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

Jednym z pytań zadanych w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy (pytanie otwarte). Najczęściej powtarzającą się odpowiedzią był **rynek w Rychwale**. Mieszkańcy wskazywali także na **konieczność poprawy czystości na terenie Gminy oraz zadbania o środowisko naturalne i wdrażanie proekologicznych rozwiązań**. Mieszkańcy dostrzegają również **walory rekreacyjne Gminy i sugerują rozwój turystyki** w oparciu o nie.

Odpowiedzi na pytanie o wizytówkę Gminy wskazują również na aspekty ważne dla mieszkańców. Wśród często pojawiających się odpowiedzi znalazła się bezpieczna i wysokiej jakości infrastruktura drogowa (w tym ścieżki rowerowe), wysoka jakość edukacji i infrastruktury szkolno-przedszkolnej, wydarzenia kulturalne i imprezy oraz nowe miejsca pracy i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy.

W ankiecie pojawiło się również pytanie, w którym należało wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy według mieszkańców. Zdecydowanie najczęściej wskazywaną odpowiedzią była **poprawa infrastruktury drogowej, w tym chodników, dróg** – odpowiedź tą zaznaczyło prawie 57% ankietowanych. Wśród innych często pojawiających się odpowiedzi wyróżnia się **poprawa dostępu do usług medycznych** (uważa tak ponad 51% respondentów) i **rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych** (40% ankietowanych wskazało tą odpowiedź). Około 1/3 ankietowanych uważa ponadto, iż ważną kwestią do zrealizowania jest **zmniejszenie bezrobocia** (prawie 32%), a także **rozbudowa oświetlenia ulicznego i wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię ze źródeł odnawialnych** (po 28,5%). Wśród potrzeb nie inwestycyjnych (społecznych) wysoko w rankingu znalazła się potrzeba rozwoju oferty **zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży** (prawie 24%), **kultury** (15%) oraz **podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych** (prawie 15%).

Na kolejnej stronie zamieszczony został szczegółowy wykres przedstawiający poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę poproszeni zostali respondenci (Ryc. 4).

Ryc. 4. Główne priorytety rozwoju Gminy Rychwał według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono przeanalizować silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego oraz szanse i zagrożenia dla rozwoju płynące z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) diagnozę strategiczną Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 28 marca do 31 maja 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Rychwał przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobra lokalizacja i dostępność komunikacyjna pod względem drogowym dzięki przebiegającym przez teren Gminy drogom (wojewódzkiej i krajowej) oraz bliskości autostrady; • uregulowana polityka przestrzenna, dzięki 100% objęciu powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz aktualnemu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rychwał; • bogactwo dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. liczne stanowiska architektoniczne, historyczny układ urbanistyczny Miasta, zespoły dworsko-parkowe w Rychwale i Dąbroszynie, dające potencjał do rozwoju turystycznego, budujące tożsamość lokalnej społeczności oraz dumę i identyfikację z Gminą swojego zamieszkania; • szlaki kulturowe przebiegające przez Gminę zwiększające turystyczne zainteresowanie Gminą i dające potencjał do zwiększenia rozpoznawalności Gminy: Szlak Cysterski, Szlak Zamków, Europejski Szlak Romański; • dobry stan ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (m.in. Hala widowiskowo-sportowa, kompleks boisk, place zabaw, altana grillowa);	<ul style="list-style-type: none"> • niekorzystne trendy demograficzne i zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy (zwiększające się senioralne obciążenie demograficzne, zmniejszający się udział mieszkańców w wieku kreatywnym w całkowitej liczbie mieszkańców, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny, liczba osób w wieku poprodukcyjnym przekraczająca liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym); • niewystarczający stan sieci drogowej i konieczność jej modernizacji oraz rozbudowy chodników i ścieżek rowerowych; • brak sieci kolejowej oraz niewystarczająca oferta zbiorowego transportu publicznego ograniczające dostępność komunikacyjną obszaru Gminy; • niewystarczający stopień rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej (tylko 2 miejscowości na terenie Gminy posiadają do niej dostęp); • brak dostępu do sieci gazowej na terenie Gminy, gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, często nieekologicznych, co przyczynia się do zwiększenia zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy; • niska świadomość ekologiczna mieszkańców negatywnie wpływająca na jakość środowiska;

- funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, których działalność skierowana jest do różnych grup społecznych i ich potrzeb;
- dobre warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności w zakresie elektrowni wiatrowych oraz fotowoltaiki;
- doświadczenia w prowadzeniu projektów wspierania działań na rzecz poprawy jakości powietrza (np. pomoc mieszkańcom w pozyskiwaniu dotacji z programu Czyste Powietrze oraz wprowadzenie programu parasolowego);
- zwiększająca się liczba zarejestrowanych w Gminie podmiotów gospodarczych;
- uregulowany i uporządkowany system gospodarki odpadami i dobrze funkcjonujące Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
- dobrze oceniana przez mieszkańców dostępność szkół zapewniająca edukację na poziomie równym powiatowi i województwu;
- doświadczenie w realizacji innowacyjnych projektów w szkołach, np. „zielone klasy”, „pracownie mobilne”;
- wysoki poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej (100% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym);
- dobra dostępność Internetu i brak miejscowości wykluczonych cyfrowo;
- doświadczenia i wysoka skuteczność Gminy w pozyskiwaniu dofinansowań ze środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury na terenie Gminy;
- funkcjonowanie Centrum Usług Wspólnych i realizowane przez nie projekty pomocowe dla mieszkańców;
- działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Rozalinie, Spółdzielni Socjalnej „Poryw” oraz Klubu Seniora;
- wyróżniające Gminę wydarzenie kulturalne – Rychwalskie Impresje Muzyczne;
- niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej, w szczególności w zakresie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- rosnące wydatki na oświatę oraz zaledwie 50% pokrycie wydatków na oświatę ze środków subwencji oświatowej;
- niewystarczająco rozwinięta oferta zajęć pozalekcyjnych umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz wspierających uczniów i uczennice z trudnościami w nauce;
- niewystarczająca jakość niektórych obiektów gminnych i konieczność ich remontów i modernizacji, m.in. Amfiteatru i Stadionu Miejskiego;
- słabo rozwinięta baza gastronomiczna, stanowiąca barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji na terenie Gminy;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • przynależność do Aglomeracji Konińskiej dająca możliwość zintegrowanego działania na całym obszarze powiatu konińskiego i wspólne dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru; • członkostwo Gminy w stowarzyszeniach i związkach międzygminnych działających na rzecz wspólnego rozwoju; • pozyskiwanie dofinansowań w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2021-2027, a w szczególności z Programu Regionalnego FEW i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (dzięki położeniu na obszarze Wielkopolski Wschodniej) oraz możliwość pozyskiwania dofinansowań z innych źródeł zewnętrznych; • potencjał do utworzenia atrakcyjnych terenów inwestycyjnych dzięki wyznaczonym na ten cel obszarom w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w konsekwencji rozwój gospodarczy; • stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej; • proekologiczna zmiana nawyków społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • trudna sytuacja samorządu gminnego w zakresie rosnących kosztów realizacji zadań własnych samorządu; • niestabilna sytuacja na rynku usług, rosnąca inflacja oraz wzrost wydatków bieżących spowodowany wzrostem cen, np. energii elektrycznej; • ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową wojewódzką, krajową, powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg; • niewystarczające środki na rozwój infrastruktury technicznej; • rozwój czynników zanieczyszczających środowisko (wzrost natężenia ruchu drogowego i zakładów przemysłowych); • silna antropopresja na środowisko przyrodnicze – pogłębiające się zmiany klimatyczne; • zwiększające się koszty utrzymania szkół i reformy edukacji; • niepewność społeczna i gospodarcza związana z sytuacją polityczną oraz pandemiczną; • pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne, w szczególności proces starzenia się społeczeństwa.

**CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU
GMINY RYCHWAŁ**

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie strategicznym stworzono misję oraz wizję Gminy Rychwał, które stanowią drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Rychwał brzmi następująco:

**Gmina Rychwał miejscem bezpiecznym i innowacyjnym,
nastawionym na zrównoważony rozwój.**

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie wizji, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Rychwał w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację podjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Rychwał brzmi następująco:

**Gmina Rychwał w 2030 roku jest otwarta na potrzeby wszystkich mieszkańców,
bezpieczna, przyjazna inwestorom, dbająca o środowisko naturalne,
rozwój i jakość życia mieszkańców.
To Gmina dająca możliwość osiągnięcia sukcesu!**

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Rychwał, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, które osiągnięte zostaną poprzez realizację celów operacyjnych. Cele strategiczne i odpowiadające im szczegółowe za-prezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE

CEL I:	CEL II	CEL III
<p>GMINA RYCHWAŁ Z ROZWIINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE</p>	<p>WZROST GOSPODARCZY GMINY RYCHWAŁ BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDZICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW</p>	<p>ROZWIINIĘTA OFERTA SPOŁECZNO-EDUKACYJNA ZAPEWNIAJĄCA ROZWÓJ I WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW</p>

CELE OPERACYJNE

<p>I.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPÓJNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY</p>	<p>II.1. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY</p>	<p>III.1. ZWIĘKSZENIE LICZBY MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 I DOSTOSOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB I OCZEKIWAŃ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZICÓW</p>
<p>I.2. ZACHOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO I PODNIESIENIE ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ</p>	<p>II.2. ROZWIINIĘTA TURYSTYKA WIEJSKA ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY</p>	<p>III.2. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH</p>
<p>I.3. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO</p>	<p>II.3. WZROST ROZPOZNAWALNOŚCI GMINY DZIĘKI JEJ HOLISTYCZNEJ PROMOCJI</p>	<p>III.3. ROZWÓJ GMINNEJ OFERTY KULTURALNO-SPORTOWEJ I WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO</p>

PRZESTRZEŃ

I. GMINA RYCHWAŁ Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

I.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPÓJNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY

I.2. ZACHOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO I PODNIESIENIE ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

I.3. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Pierwszy cel strategiczny dotyczy obszaru związanego z szeroko rozumianą przestrzenią. W odpowiedzi na konieczność ciągłego rozwoju infrastruktury i usług oferowanych na jej podstawie, utworzony został cel operacyjny, którego realizacja ma zapewnić podniesienie jakości infrastruktury technicznej, stanowiącej jeden z fundamentów podniesienia poziomu życia mieszkańców. Bieżąca rozbudowa oraz modernizacja dróg ma na celu poprawę bezpieczeństwa drogowego i spójności przestrzennej, dzięki zapewnieniu możliwości swobodnego poruszania się po gminnych drogach za pomocą różnych środków transportu. Ponadto budowa obwodnicy Rychwała pozwoli na zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego, a w konsekwencji ograniczenie tworzących się kongestii i poprawa jakości powietrza w Mieście. Rozszerzenie oferty publicznego transportu zbiorowego będzie odpowiedzią na zgłaszane przez mieszkańców potrzeby w tym zakresie, a rozbudowa ścieżek rowerowych pozwoli na wykorzystanie nowych środków lokomocji i lepsze skomunikowanie z innymi gminami. Na infrastrukturę techniczną składa się również sieć wodno-kanalizacyjna. Na terenie Gminy Rychwał dostrzega się potrzebę budowy nowej oczyszczalni ścieków oraz rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Ponadto nie wszyscy mieszkańcy Gminy mają zapewniony dostęp do sieci wodociągowej, w związku z czym w zadaniach inwestycyjnych na najbliższe lata zakłada się również rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej.

W celu dotyczącym przestrzeni nie może zabraknąć kwestii zachowania ładu przestrzennego czy wysokiej estetyki przestrzeni publicznej. W związku z tym podejmowane będą działania mające na celu zapobieganie wystąpieniu chaosu przestrzennego, m.in. poprzez prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej opartej o aktualne dokumenty planistyczne. Zapewnienie odpowiedniej funkcjonalności przestrzeni nie będzie możliwe również, jeśli nie zostaną usunięte bariery architektoniczne uniemożliwiające swobodne przemieszczanie się osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto przeprowadzona zostanie rewitalizacja obszarów zdegradowa-

nych, której celem jest wyprowadzanie tych obszarów ze stanu kryzysowego, a w konsekwencji poprawa zagospodarowania objętego nią terenu, w tym w szczególności jakości życia mieszkańców.

Przestrzeń to także otaczające nas środowisko naturalne, obecnie narażane na coraz większą ingerencję człowieka, która prowadzi do jego degradacji. W związku z tym Gmina podejmie szereg działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w szczególności do powietrza, m.in. poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii i ich udział w ogólnej ilości energii wykorzystywanej na terenie Gminy, co pozwoli nie tylko na osiągnięcie niezależności energetycznej, ale także wpłynie na poprawę stanu zdrowia mieszkańców Gminy. Jednak ochrona środowiska nie jest możliwa bez odpowiedniego zaangażowania społeczeństwa i jego włączenia we wspólne działania na rzecz czystego środowiska. Dlatego też konieczne jest podejmowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców, m.in. poprzez budowanie proekologicznych nawyków czy zachęcanie do wykorzystywania ekologicznych rozwiązań.

Wskazany cel strategiczny oraz cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY I
GMINA RYCHWAŁ Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPÓJNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY	<p>Rozbudowa i modernizacja sieci dróg i ścieżek pieszo-rowerowych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej, w tym odpowiedniego oświetlenia, sygnalizacji świetlnej, oznaczeń drogowe, itp.</p> <p>Współpraca z Zarządem Powiatowym Dróg w Koninie i Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w zakresie rozbudowy i modernizacji dróg o znaczeniu lokalnym i ponadregionalnym przebiegających przez teren Gminy Rychwał</p> <p>Dążenie do realizacji obwodnicy Rychwała</p>	<p>Poprawa bezpieczeństwa drogowego i spójności przestrzennej, dzięki rozwiniętej sieci dróg i ścieżek rowerowych wraz z rozbudowaną infrastrukturą towarzyszącą.</p> <p>Poprawa jakości dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych przebiegających przez teren Gminy.</p> <p>Zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego, a w konsekwencji ograniczenie tworzących się kongestii i poprawa jakości powietrza w Mieście, dzięki budowie obwodnicy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg (km), • długość wyremontowanych dróg (km), • długość wybudowanych chodników (km), • liczba zamontowanych punktów oświetlenia (szt.), • liczba zamontowanych punktów sygnalizacji świetlnej i oznaczeń drogowych (szt.), • długość wybudowanych ścieżek rowerowych (szt.), • dobowa liczba połączeń międzygminnych (szt.), • liczba połączeń komunikacji publicznej oferowana na terenie Gminy (szt.),

CEL STRATEGICZNY I
GMINA RYCHWAŁ Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

CEL OPE- RACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	<p>Rozszerzenie oferty publicznego transportu zbiorowego odpowiadającego potrzebom mieszkańców i umożliwiającego dogodne połączenia z innymi gminami i miastami</p> <p>Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej i kanalizacji deszczowej oraz rozwój usług świadczonych na jej bazie</p> <p>Działania planistyczne, organizacyjne i infrastrukturalne zmierzające do utworzenia sieci gazowej z możliwością podłączenia do niej gospodarstw domowych i przedsiębiorstw</p> <p>Rozwój e-usług w oparciu o wysokiej jakości sieć internetową</p>	<p>Zwiększenie popularności wykorzystania roweru/hulajnogi jako środka transportu, a w konsekwencji zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego oraz niskiej emisji, a także poprawa zdrowia mieszkańców.</p> <p>Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gminy, dzięki optymalizacji funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom połączeń komunikacyjnych dostosowanych do ich potrzeb.</p> <p>Rozwój wysokiej jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy, dostosowany do zwiększających się potrzeb mieszkańców i rozwijającej się zabudowy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom możliwości podłączenia się do sieci gazowej, a w konsekwencji poprawa jakości powietrza i zmniejszenie opłat za ogrzewanie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba kursów komunikacji publicznej w dni robocze i weekendy (szt.), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km), • długość wybudowanej sieci gazowej (km), • udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej (%), • udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%), • udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej (%), • liczba realizowanych e-usług (szt.),

CEL STRATEGICZNY I
GMINA RYCHWAŁ Z ROZWIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

CEL OPE- RACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.2. ZACHOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO I PODNIENIE ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	<p>Zachowanie ładu przestrzennego poprzez prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP)</p> <p>Podniesienie poziomu estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych m.in. poprzez zwiększenie bioróżnorodności, zwiększenie powierzchni przepuszczalnej, nowe skwery, parki (tzw. kieszonkowe), itp.</p> <p>Rewitalizacja obszarów zdegradowanych</p> <p>Zwiększenie dostępności architektonicznej przestrzeni publicznej (w tym m.in. budynek Urzędu, obiekty sportowe i kulturalne, edukacyjne, tereny rekreacyjne, itp.) do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami</p>	<p>Zapewnienie ładu przestrzennego.</p> <p>Zapewnienie harmonii pomiędzy różnymi elementami składowymi przestrzeni.</p> <p>Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni i estetyki Gminy.</p> <p>Wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, a w konsekwencji poprawa zagospodarowania objętego nią terenu, w tym w szczególności jakości życia jego mieszkańców.</p> <p>Zapewnienie dostępności w wymiarze architektonicznym dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez usuwanie barier architektonicznych i dostosowywanie oraz właściwą organizację przestrzeni publicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obowiązujących MPZP (szt.), • udział powierzchni Gminy objętej MPZP (%), • liczba wyremontowanych budynków (szt.), • powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji (ha), • liczba budynków dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • powierzchnia terenów zielonych (ha),

CEL STRATEGICZNY I
GMINA RYCHWAŁ Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

CEL OPE- RACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.3. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	<p>Wspieranie działań mieszkańców na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza do środowiska, poprzez realizację programów proekologicznych, w tym wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja budynków prywatnych i użyteczności publicznej</p> <p>Rozwój inwestycji w nowe technologie oraz odnawialne źródła energii</p> <p>Podjęmowanie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia energii finalnej na terenie Gminy</p> <p>Kształtowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców i zwiększanie ich świadomości ekologicznej poprzez działania z zakresu edukacji ekologicznej</p> <p>Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w</p>	<p>Podniesienie poziomu jakości powietrza na terenie Gminy, a w konsekwencji zdrowia mieszkańców Gminy.</p> <p>Zwiększenie udziału energii elektrycznej i ciepłej pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Rozwój samowystarczalności Gminy pod względem zapewnienia energii.</p> <p>Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców i zmiana ich nawyków na proekologiczne, np. oszczędność wody, prądu, poszanowanie terenów naturalnych.</p> <p>Zwiększenie stopnia segregacji odpadów oraz ich odzysku, a w konsekwencji zmniejszenie kosztów gospodarki odpadami.</p> <p>Utrzymanie racjonalnej gospodarki odpadami oraz wysokiego poziomu odzysku i segregacji odpadów oraz usunięcie z terenu Gminy wyrobów zawierających azbest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wymienionych kotłów grzewczych na niskoemisyjne (szt.), • liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), • poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (µm), • ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (J), • liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.), • udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie odpadów (%), • liczba zorganizowanych akcji proekologicznych (szt.), • liczba działających urządzeń melioracyjnych (szt.), • liczba obiektów małej retencji wodnej (szt.).

CEL STRATEGICZNY I
GMINA RYCHWAŁ Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, REALIZUJĄCA SPÓJNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I DBAJĄCA O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	<p>szczegółności poprzez promowanie selektywnej zbiórki odpadów</p> <p>Dążenie do całkowitego usunięcia z terenu Gminy wyrobów zawierających azbest</p> <p>Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacja do zmian klimatu poprzez zachowywanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów, promowanie i wspieranie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji wodnej, rozbudowa i modernizacja infrastruktury melioracji szczegółowej oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury</p> <p>Modernizacja gminnego Punku Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych</p>	<p>Ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatycznych oraz występowaniu zjawisk ekstremalnych (susze, podtopienia, powodzie „błyskawiczne”).</p> <p>Zwiększenie retencji wodnej oraz powierzchni zielonej i niebieskiej infrastruktury, a także poziomu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych również na terenach prywatnych.</p>	

GOSPODARKA

II. WZROST GOSPODARCZY BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

II.1. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY

II.2. ROZWIINIĘTA TURYSTYKA WIEJSKA ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDICTWA KULTUROWEGO DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

II.3. WZROST ROZPOZNAWALNOŚCI GMINY DZIĘKI JEJ HOLISTYCZNEJ PROMOCJI

Drugi cel strategiczny powstał w odpowiedzi na potrzeby Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego. W związku z posiadanymi przez Gminę niezagospodarowanymi terenami, proponuje się utworzenie w ich obrębie strefy aktywizacji gospodarczej wraz z uzbrojonymi terenami inwestycyjnymi, które umożliwią mieszkańcom lokalizację nowych inwestycji oraz przyciągną inwestorów spoza Gminy. Zwiększy to również liczbę miejsc pracy, a tym samym możliwość uzyskania zatrudnienia (poza rolnictwem) na terenie Gminy Rychwał bez konieczności dojeżdżania do innych miejscowości. Jest to szczególnie ważne, z uwagi na fakt, iż praca jest jedną z podstawowych potrzeb mieszkańców. Zadania te są również odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców. Dodatkowo wolne tereny inwestycyjne, zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zostały przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, produkcyjną oraz usługową. Daje to szerokie możliwości ich zagospodarowania na różne cele.

Ponadto rolniczy charakter Gminy sprawia, iż Gmina dążyć będzie do utrzymania rolnictwa jako głównej funkcji, lecz z preferowanym przejściem na nowoczesne i ekologiczne rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze, mające wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Bogata historia Gminy sprawiła, że na jej obszarze znajduje się wiele ciekawych obiektów zabytkowych, wśród których wyróżnia się zabytki świeckie i sakralne oraz zabytkowe założenia wielkoprzestrzenne, do których należą m.in. układ urbanistyczny Miasta oraz zespoły dworsko-parkowe w Rychwale i Dąbroszynie. Obecność obiektów dziedzictwa kulturowego stwarza potencjał do rozwoju turystycznego Gminy w oparciu o nie. Dlatego też w drugi cel operacyjny wpisuje się wiele działań, których celem jest zachowanie i promocja gminnych zabytków oraz lokalnego dziedzictwa. Planuje się również rozwój gminnej infrastruktury turystyczno-rekreatywnej, umożliwiającej ciekawe i aktywne spędzanie wolnego czasu mieszkańcom gminy oraz osobom ją odwiedzającym. Zwiększenie powierzchni terenów wykorzystywanych na cele rekreacyjne i towarzyszącej im infrastruktury, a tym samym zapewnienie mieszkańcom Gminy bogatej oferty wypoczynkowej i możliwości spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu

w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania poprawi poziom zadowolenia mieszkańców oraz podniesie atrakcyjność turystyczną obszaru Gminy.

Rozwój gospodarczy w oparciu o bogatą ofertę inwestycyjną oraz lokalne dziedzictwo kulturowe Gminy nie będzie możliwy bez jej odpowiedniej, całościowej promocji, która będzie miała wpływ na pozyskiwanie nowych inwestorów, napływ turystów oraz zwiększenie zainteresowania Gminą, jako miejscem, w którym warto zamieszkać.

Powyzsze cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY II

WZROST GOSPODARCZY BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDZICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.1. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	<p>Utworzenie strefy aktywizacji gospodarczej na terenie Gminy Rychwał wraz z wyznaczeniem uzbrojonych terenów inwestycyjnych</p> <p>Zagospodarowanie wolnych terenów inwestycyjnych wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy, w tym polityki przyjaznej inwestorom</p> <p>Wzmocnienie pozycji lokalnych przedsiębiorców i umożliwienie działań promocyjnych na łamach portalu społecznościowego Gminy</p> <p>Poprawa sytuacji na rynku pracy przez stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy</p>	<p>Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, przyciągającej nowych przedsiębiorców, a w konsekwencji rozwój gospodarczy Gminy i zwiększenie możliwości uzyskania zatrudnienia przez mieszkańców Gminy, w oparciu o strefę gospodarczą z wyznaczonymi terenami inwestycyjnymi.</p> <p>Rozwój działalności i wzrost rozpoznawalności lokalnych przedsiębiorców.</p> <p>Utrzymanie rolniczego charakteru Gminy z preferowanym przejściem na nowoczesne i ekologiczne rolnictwo, mające wpływ na poprawę jakość środowiska naturalnego.</p> <p>Rozwój działalność przedsiębiorstw związanych z rolnictwem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych (ha), • powierzchnia wyznaczonych uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha), • liczba nowych działalność gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • udział osób bezrobotnych w całkowitej liczbie mieszkańców (%), • liczba akcji promujących nowoczesne i ekologiczne rolnictwo (szt.), • liczba utworzonych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej (szt.), • liczba podjętych inicjatyw w zakresie wsparcia okołorolniczych

CEL STRATEGICZNY II

WZROST GOSPODARCZY BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDZICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.2. ROZWINIĘTA TURYSTYKA WIEJSKA ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO	<p>Tworzenie miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej</p> <p>Zachowanie i rozwój potencjału rolnictwa, w tym wyspecjalizowanego rolnictwa ekologicznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego</p>		<p>działalności gospodarczych (szt.).</p>
	<p>Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej o nowe obiekty, m.in. utworzenie tężni solankowych na Rynku Miejskim w Rychwale, uatrakcyjnienie i zagospodarowanie przestrzeni wokół zbiorników wodnych, wyznaczanie i oznakowanie szlaków turystycznych na terenie Gminy (również istniejących szlaków kulturowych) oraz tworzenie miejsc wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich</p> <p>Dążenie do rozwoju bazy hotelowo-gastronomicznej, w tym wspieranie rozwoju agroturystyki</p> <p>Podnoszenie świadomości o walorach dziedzictwa kulturowego Gminy poprzez ich promocję</p>	<p>Zwiększenie powierzchni terenów wykorzystywanych na cele rekreacyjne i towarzyszącej im dostępnej infrastruktury rekreacyjnej zwiększającej atrakcyjność turystyczną Gminy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom Gminy bogatej oferty wypoczynkowej i możliwości spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania.</p> <p>Rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej oraz agroturystyki na terenie Gminy, zapewniającej rozrywkę mieszkańcom i turystom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowopowstałych rozwiniętych, dostępnych obiektów infrastruktury rekreacyjnej na terenie Gminy (szt.), • długość wyznaczonych szlaków turystycznych (km), • powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele rekreacyjne (ha), • liczba miejsc wypoczynku na terenie Gminy (szt.), • liczba obiektów gastronomicznych (szt.),

CEL STRATEGICZNY II

WZROST GOSPODARCZY BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDZICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	<p>oraz wspieranie działalności organizacji pozarządowych</p> <p>Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego</p> <p>Dbłość o Gminne zabytki poprzez ich ochronę, remonty i podejmowanie prac konserwatorskich</p>	<p>Zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej oraz upowszechnianie informacji o dziedzictwie lokalnym i historii Gminy Rychwał.</p> <p>Rozwój współpracy samorządu z NGO.</p> <p>Poprawa stanu gminnych zabytków, dzięki ich remontom oraz zagospodarowaniu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów noclegowych (szt.), • liczba gospodarstw agroturystycznych (szt.), • liczba wyremontowanych zabytków (szt.), • liczba NGO działających w obszarze kultury i dziedzictwa lokalnego współpracujących z gminą w realizacji zadań własnych jst (szt.),

CEL STRATEGICZNY II

WZROST GOSPODARCZY BAZUJĄCY NA BOGATEJ OFERCIE INWESTYCYJNEJ I DZIEDZICTWIE KULTUROWYM GMINY JAKO FUNDAMENT PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.3. WZROST ROZPOZNAWALNOŚCI GMINY DZIĘKI JEJ HOLISTYCZNEJ PROMOCJI	<p>Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca, w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać</p> <p>Organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych wzmacniających rozpoznawalność Gminy oraz ich promocja</p> <p>Upowszechnianie informacji o Gminie z wykorzystaniem różnych kanałów informacyjnych, np. promowanie Gminy w mediach społecznościowych, tworzenie filmów, publikacji i spotów promocyjnych, w tym utworzenie wirtualnego spaceru po Gminie</p>	<p>Zwiększenie zainteresowania Gminą, a w konsekwencji napływ nowych mieszkańców, odwiedzających oraz przedsiębiorców.</p> <p>Wzrost rozpoznawalności Gminy dzięki wykorzystywaniu jej produktów lokalnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywanych się na jej terenie.</p> <p>Szeroka promocja Gminy dzięki wykorzystywaniu wielu różnych kanałów informacyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba pojętych inicjatyw w zakresie kształtowania pozytywnego wizerunku Gminy (szt.), • liczba odbywających się na terenie Gminy nowych wydarzeń kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się na terenie Gminy nowych wydarzeń sportowych (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.), • liczba wykorzystywanych kanałów informacyjnych do promocji Gminy (szt.).

SPOŁECZNOŚĆ

III. ROZWINIĘTA OFERTA SPOŁECZNO-EDUKACYJNA ZAPEWNIAJĄCA ROZWÓJ I WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

III.1. ZWIĘKSZENIE LICZBY MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 I DOSTOSOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB I OCZEKIWAŃ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZICÓW

III.2. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH

III.3. ROZWÓJ GMINNEJ OFERTY KULTURALNO-SPORTOWEJ I WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Trzeci cel strategiczny – koncentrujący się na potrzebach kulturalnych, zdrowotnych, społecznych i edukacyjnych społeczeństwa – obejmuje działania związane z kapitałem i rozwojem społecznym, usługami społecznymi skierowanymi do mieszkańców, edukacją i zdrowiem. Wskazane w tym celu zagadnienia mają bezpośredni wpływ na podniesienie poziomu życia mieszkańców i mają uzupełniający charakter do zagadnień wskazanych w dwóch poprzednich celach.

Podstawą rozwoju każdego człowieka jest edukacja. Wysoka jakość kształcenia przekłada się na przyszłą sytuację każdego młodego człowieka, ale wpływa także na rynek pracy i kształtowanie się bezrobocia. Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej wpływa na wzrost poziomu nauczania. Ważne jest również zapewnienie bogatej oferty atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, które będą odpowiadać oczekiwaniom dzieci i młodzieży oraz wsparcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych (wspomagających rozwój poza podstawą programową) i wymagających dodatkowego wsparcia (wyrównujących szanse dla uczniów z trudnościami w nauce). Ponadto zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz opieki przedszkolnej pozwala na powrót na rynek pracy ich rodzicom, w szczególności matkom.

Szczególnie ważne jest dostosowanie oferty pomocy społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, osób starszych i niesamodzielnych. Konieczne jest również zapewnienie tym osobom wsparcia, opieki oraz dążenie do ich integracji i zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu. Planuje się również podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu problemom społecznym i uzależnieniom wśród mieszkańców Gminy i pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, w szczególności osobom z grup defaworyzowanych.

Mieszkańcy zwracają również uwagę na konieczność zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej. W Gminie dostrzega się braki w tym zakresie, w związku z tym planuje się podejmowanie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym. Jednak ochrona zdrowia to nie tylko łatwy dostęp do lekarzy, ale

także profilaktyka zdrowotna i podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia, które to zadania również są planowane do realizacji.

Ważne jest również kreowanie grupowej aktywności i integracji społecznej w wymiarze lokalnym, co prowadzi do zwiększenia integracji międzypokoleniowej oraz budowania aktywnego i zaangażowanego w życie Gminy społeczeństwa. Pomoże w tym zapewnienie szerokiej oferty kulturalno-sportowej, która będzie odpowiadała potrzebom i zainteresowaniom różnych grup wiekowych. Wpisuje się w to organizację wydarzeń i imprez kulturalnych i sportowych, organizacja zajęć czy spotkań.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY III
ROZWINIĘTA OFERTA SPOŁECZNO-EDUKACYJNA ZAPEWNIAJĄCA ROZWÓJ
I WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.1. ZWIĘKSZENIE LICZBY MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 I D STOSOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB I OCZEKIWAŃ DZIECI	<p>Rozwój oraz modernizacja infrastruktury oświatowej i sportowej (wraz z ich wyposażeniem i rozwojem bazy dydaktycznej) dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia</p> <p>Podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy</p> <p>Opracowanie i wdrożenie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży</p> <p>Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych</p> <p>Dążenie do upowszechniania wysokiej jakości opieki nad dziećmi do lat 3, w tym rozwój oferty żłobkowej i zwiększenie liczby miejsc</p>	<p>Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki rozwojowi bazy oświatowej i sportowej.</p> <p>Współpraca szkół z ośrodkami kształcenia zawodowego oraz przedsiębiorcami w zakresie nauczenia pożądanym na rynku pracy zawodów.</p> <p>Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój.</p> <p>Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z problemami w nauce.</p> <p>Umożliwienie dalszego rozwoju poza podstawą programową uczniów szczególnie uzdolnionych.</p> <p>Liczba miejsc w placówkach opiekuńczych dostosowana do potrzeb wszystkich chętnych i umożliwienie matkom powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury oświatowej (szt.), • wysokość środków finansowych poniesionych z tytułu wyposażenia bazy oświatowej (zł), • liczba odbywających się zajęć dodatkowych (szt.), • liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych (os.), • liczba godzin zajęć pozalekcyjnych (h), • liczba realizowanych programów wsparcia (szt.), • liczba uczniów otrzymujących dodatkowe wsparcie (szt.), • poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%),

CEL STRATEGICZNY III

ROZWIĘTA OFERTA SPOŁECZNO-EDUKACYJNA ZAPEWNIAJĄCA ROZWÓJ I WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPE- RACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
III.2. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZ- NYCH I ZDROWOTNYCH	<p>Rozwój gminnej polityki senioralnej, w tym utworzenie Domu Seniora</p> <p>Rozwój usług opiekuńczych, skierowanych w szczególności do osób niesamodzielnych, w tym rozwój mobilnych usług opiekuńczych i asystentów osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Tworzenie nowych mieszkań socjalnych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej</p> <p>Wspieranie powrotu na rynek pracy osób nieaktywnych zawodowo, m.in. poprzez kursy i szkolenia podnoszące kompetencje</p> <p>Rozwój systemu świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych, w tym walki z ubóstwem, alkoholizmem, narkomanią, przemocą</p>	<p>Oferta usług społecznych, skierowana do seniorów, dostosowana do ich potrzeb i możliwości oraz ograniczenie liczby osób wykluczonych społecznie.</p> <p>Zapewnienie usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym, potrzebującym wsparcia w codziennym życiu.</p> <p>Większa dostępność mieszkań socjalnych na terenie Gminy.</p> <p>Wprowadzenie polityki aktywizacji zawodowej, a w konsekwencji zmniejszenie poziomu bezrobocia wśród mieszkańców Gminy i powrót na rynek pracy osób długotrwale bezrobotnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbywających się wydarzeń (zajęć, wycieczek, imprez) skierowanych do seniorów (szt.), • liczba organizacji pozarządowych, których działalność skierowana jest dla seniorów (szt.), • liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (os.), • liczba podjętych inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu (szt.), • liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy (szt.), • liczba rodzin/osób objętych wsparciem w wychodzeniu z trudnej sytuacji życiowej (os.), • liczba zrealizowanych projektów i programów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych (szt.),

CEL STRATEGICZNY III

ROZWIĘTA OFERTA SPOŁECZNO-EDUKACYJNA ZAPEWNIAJĄCA ROZWÓJ I WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPE- RACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	<p>Wsparcie zdrowia mieszkańców poprzez realizację programów profilaktyki zdrowotnej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia</p> <p>Wspieranie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym, w tym uruchomienie mobilnych gabinetów rehabilitacyjnych oraz dążenie do stworzenia poradni specjalistyczno-lekarskiej</p>	<p>Zmniejszenie liczby osób uzależnionych wśród mieszkańców Gminy i pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, w szczególności wśród grup defaworyzowanych.</p> <p>Zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców w zakresie dbałości o zdrowie, kondycję fizyczną i konieczność profilaktyki zdrowotnej i wzrost zainteresowania programami profilaktycznymi realizowanymi na terenie Gminy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowej opieki medycznej, w tym w szczególności specjalistycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.), • liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktyki zdrowotnej (os.), • liczba placówek medycznych funkcjonujących na terenie Gminy (szt.), • liczba funkcjonujących mobilnych gabinetów rehabilitacyjnych (szt.),

III.3. ROZWÓJ GMINNEJ OFERTY KULTURALNO-SPORTOWEJ I WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez, warsztatów tematycznych, wernisaży, koncertów, spotkań z artystami, dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami

Rozwój działalności funkcjonujących na terenie Gminy placówek wsparcia dziennego, świetlic, klubów

Dążenie do zwiększenia integracji społeczności lokalnej poprzez organizację i zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, wycieczkach, itp., zwiększenie ich dostępności poprzez szeroką ich promocję

Wspieranie organizacji pozarządowych i ich szersze włączenie w rozwój i życie Gminy poprzez wyznaczenie nowych obszarów, w ramach których Gmina powierza zadania do realizacji organizacjom pozarządowym

Umożliwienie nieodpłatnego korzystania z kina „Za rogiem” i innych dostępnych na terenie Gminy atrakcji dla wybranych grup społecznych

Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego

Oferta kulturalno-sportowa, odpowiadająca potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców, umożliwiająca rozwój oraz realizację pasji.

Rozwój oferty placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie Gminy.

Międzypokoleniowa integracja społeczna i wzrost aktywności społecznej mieszkańców.

Zintegrowanie społeczeństwa, zachęcanie do wzajemnego wspierania się i działalności w organizacjach pozarządowych.

Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie lokalnych tradycji i dziedzictwa kulturalnego.

- liczba odbywających się zajęć, wydarzeń, imprez kulturalnych (szt.),
- liczba odbywających się zajęć, wydarzeń, imprez sportowych (szt.),
- liczba podejmowanych inicjatyw integracyjnych (szt.),
- liczba organizacji pozarządowych współpracujących z Gminą (szt.),
- liczba wspólnych inicjatyw Gminy i organizacji pozarządowych (szt.),
- liczba podejmowanych inicjatyw zwiększających poczucie tożsamości lokalnej (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rychwał oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Rychwał jest gminą miejsko-wiejską, położoną we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy jest uporządkowana, z dość wyraźnym podziałem na funkcje wiodące w poszczególnych strefach. W zagospodarowaniu terenu dominują użytki rolne (w tym: grunty orne, grunty rolne zabudowane, łąki, pastwiska i sady), które stanowią ponad 80% jej powierzchni. Występują głównie gleby niskich klas bonitacyjnych (IV, V).

Lasy pokrywają około 15% powierzchni Gminy, a największe kompleksy leśne występują w jej południowej i północno-wschodniej części. Na terenie Gminy nie występują tereny objęte formami ochrony przyrody (w miejscowości Rybie zlokalizowany jest jedyny pomnik przyrody), lecz występują lasy ochronne.

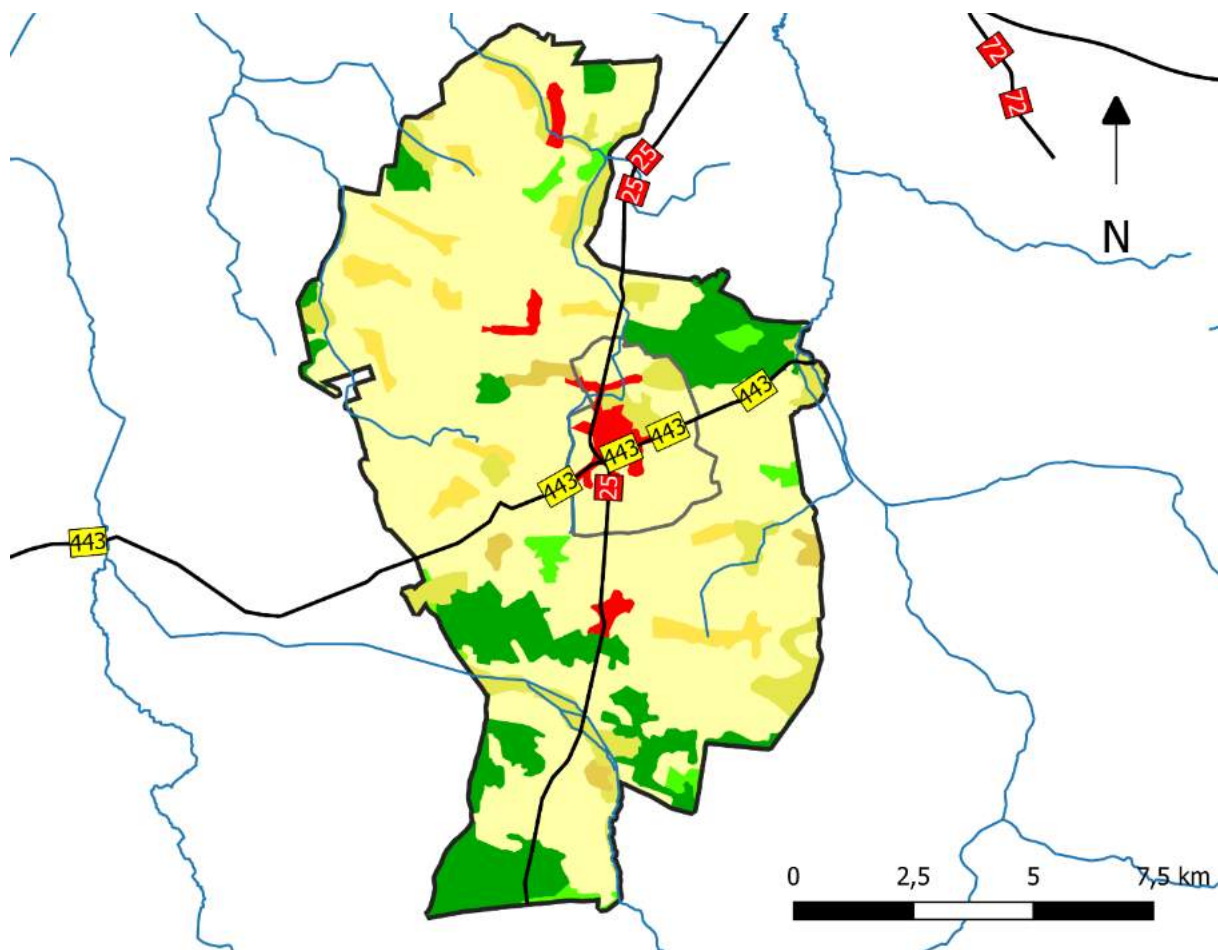
Siedzibą Gminy jest Miasto Rychwał położone w jej centralnej części. Miasto stanowi w pełni wykształcony ośrodek lokalny, pełniący główne funkcje administracyjno-usługowe, jednak nie w pełni zaspakajający potrzeby mieszkańców w tym zakresie. Potwierdza to klasyfikacja do miast tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe (zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*).

Układ przestrzenny Miasta jest czytelny i uporządkowany (nie stwierdzono występowania obiektów dysharmonizujących w jego obrębie). Charakteryzuje je głównie zabudowa zwarta mieszkaniowa jednorodzinna, parterowa lub dwukondygnacyjna z regularną siatką ulic. Pozostałe gminne miejscowości mają charakter osiedleńczo-rolniczy. Na terenach wiejskich dominującym układem przestrzennym jest ulicówka, ponadto przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa, nieco bardziej rozproszona. Najintensywniej zabudowana jest centralna część Gminy, w rejonie głównych dróg (DK nr 25 oraz DW nr 443). Nowe inwestycje powinny się realizować w pierwszej kolejności jako uzupełnienie istniejących struktur zurbanizowanych, w celu ograniczenia rozpraszania zabudowy, szczególnie w obrębie zwartej zabudowy poszczególnych wsi. W celu utrzymania ładu przestrzennego zaleca się stosowanie tradycyjnych form architektonicznych, materiałów i kolorystyki zharmonizowanej z otaczającą zabudową i krajobrazem Gminy, jednak nie jest wykluczona lokalizacja obiektów o nowoczesnych kształtach i detalu architektonicznym, ale wyłącznie w wybranych, szczególnych rejonach Gminy, w sposób niekolidujący z istniejącą zabudową. Ponadto dostrzega się konieczność wykształcenia atrakcyjnych przestrzeni publicznych spełniających potrzeby mieszkańców w zakresie wypoczynku i rekreacji.

W środkowej części Gminy przecinają się 2 drogi, stanowiące jej główne ciągi komunikacyjne. Na osi północ-południe biegnie droga krajowa nr 25, natomiast na osi wschód-zachód droga wojewódzka nr 433. W odległości około 11 km od siedziby Gminy przebiega autostrada A2 (na

północ od granicy Gminy). Najbliższy węzeł znajduje się w miejscowości Modła Królewska. Ponadto przez Gminę Tuliszków, będącą wschodnim sąsiadem Gminy Rychwał, przebiega droga krajowa nr 72. Pozostałe drogi tworzące gminną sieć to drogi powiatowe oraz gminne.

- droga krajowa
- droga wojewódzka
- rzeki

Pokrycie terenu

- Zabudowa miejska luźna
- Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- Łąki, pastwiska
- Złożone systemy upraw i działek
- Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- Lasy liściaste
- Lasy iglaste
- Lasy mieszane
- Miasto Rychwał
- Gmina Rychwał

Ryc. 5. Zagospodarowanie przestrzenne Gminy Rychwał

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Corine Land Cover*.

Przez teren Gminy Rychwał nie przebiegają tory kolejowe. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Koninie, oddalonym o około 20 km. Organizatorem transportu publicznego autobusowego jest Gmina Rychwał, a realizatorem spółka PKS Konin. Realizowane są połączenia wewnątrz Gminy oraz w skali regionalnej (m.in. do Częstochowy, Jarocina, Kalisza, Katowic, Konina i Wrocławia). Na terenie Gminy nie ma obecnie prywatnych firm transportowych realizujących regularny przewóz mieszkańców.

Gmina Rychwał położona jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 151 Turek – Konin – Koło oraz w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych Nr 71 (kod PLGW600071). Zaopatrywana jest w wodę z 3 ujęć wód podziemnych: Rychwał, Rozalin i Jaroszewice Rychwańskie). Sieć rzeczna jest słabo rozwinięta. Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Warty, a przez jej teren przepływają rzeki: Powa, Czarna Struga, Struga Grabieniecka oraz Struga Zarzevska. W związku z występującymi rzekami (zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego) teren Gminy częściowo położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, lecz poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Wyznaczono tereny zagrożone zalaniem lub podtopieniami, których granice mają charakter orientacyjny, a w ich obrębie należy przyjmować rozwiązania projektowe zapewniające utrzymanie swobodnego przepływu wód powodziowych oraz zapewniające bezpieczeństwo mieszkańcom i ochronę ich mienia.

Udokumentowanie złoża węgla brunatnego Grochowy – Siąszyce oraz Piaski występują w północno-zachodniej części Gminy (przy jej granicy – Piaski) oraz w południowej części (Grochowy – Siąszyce).

Cały obszar gminy pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu wszelkie procesy inwestycyjne na terenie Gminy są znacznie lepiej kontrolowane niż w przypadku gmin, w których planowanie przestrzenne jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ruch budowlany koncentruje się w miejscowościach: Rychwał, Grochowy, Grabowa, Kuchary Borowe, Czyżew, Świącia i Dąbroszyn. Najmniej decyzji o pozwoleniu na budowę wydaje się w północno-zachodniej oraz wschodniej części Gminy. Gmina posiada wolne tereny inwestycyjne (niezabudowane), które zgodnie z planami miejscowymi zostały przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, produkcyjną oraz usługową.

Przez teren Gminy przebiegają linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Na terenie Miasta zlokalizowana jest stacja transformatorowa WN/SN 110kV/15kV. Bezpośrednie zaopatrzenie gospodarstw domowych w energię elektryczną odbywa się poprzez sieci średniego i niskiego napięcia 15kV i 0,4kV.

Na terenie Gminy mieszkańcy nie mają dostępu do sieci gazowej, nie występuje również sieć ciepłownicza. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są kotłownie lokalne, które dostarczają ciepło do obiektów użyteczności publicznej. Planowana jest realizacja gazociągu wysokoprężnego, który ma przebiegać przez środkową część Gminy, z południowego zachodu na północny wschód.

Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami do rozwoju energetyki wiatrowej. Na jej terenie zlokalizowane są 3 elektrownie wiatrowe, a na terenach przewidzianych na te cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wydano pozwolenia na budowę. Dotyczą one miejscowości Święcia, Czyżew oraz Dąbroszyn.

Obszar Gminy Rychwał jest stosunkowo bogaty w zasoby dziedzictwa kulturowego, na które składa się przede wszystkim średniowieczny układ urbanistyczny Miasta (objęty ochroną konserwatorską) oraz zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Ponadto o bogatej przeszłości obszaru gminy na którym położna jest Gmina świadczą liczne stanowiska archeologiczne z różnych okresów historycznych (w sumie jest to 327 stanowisk). Najmocniejszą stroną dziedzictwa kulturowego Gminy są zabytkowe założenia wieloprzestrzenne: układ urbanistyczny Miasta oraz zespoły dworsko-parkowe w Rychwale i Dąbroszynie. Stan techniczny obiektów zabytkowych na terenie gminy jest zróżnicowany.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rychwał wyznacza następujące cele w zakresie kształtowania:

a) struktury przyrodniczej

- ochronę użytków zielonych przed osuszaniem i zarastaniem prowadzącym do utraty siedlisk i zanikania tych obszarów,
- ochronę kompleksów leśnych i obszarów zadrzewień, utrzymanie oraz wzmocnienie ich ekologicznych funkcji,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w Gminie i zapobieganie fragmentaryzacji najcenniejszych przestrzeni przyrodniczych,
- utrzymanie otwartych przestrzeni, głównie terenów rolnych i użytków zielonych, jako struktur współbudujących powiązania środowiskowe oraz krajobraz,

b) krajobrazu

- utrzymanie przestrzeni otwartych jako struktur pozytywnie wpływających na krajobraz,
- przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu się zabudowy poza obszary zwartej zabudowy poszczególnych miejscowości,
- ochronę obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze i gminnej ewidencji zabytków, a także krzyży, kapliczek, miejsc pamięci, cmentarzy i innych obiektów o wartościach kulturowych,

c) dziedzictwa kulturowego

- utrzymanie kompozycji przestrzennej poszczególnych założeń, a także na zachowaniu zabytkowych budynków,
- podejmowanie działań zmierzających do rewaloryzacji najcenniejszych obiektów i zespołów zabudowy,
- podejmowanie działań zmierzających do zachowania budynków o wartościach historycznych, lecz nie objętych formami ochrony konserwatorskiej (np. kapliczki,

krzyże, nielicznie zachowane dawne zabudowania mieszkalne i gospodarskie), poprzez ich remonty z dopuszczeniem zmiany sposobu użytkowania na inne cele, ewentualne odtwarzanie lub realizację nowych z zachowaniem skali obiektu, regionalnych cech architektonicznych i materiałów budowlanych.

Szczegółowe kierunki zmian oraz zalecenia w zakresie kształtowania struktury przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów określone zostały w części II Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rychwał. Wśród głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej wyróżnia się:

- wzmocnienie roli miejscowości Rychwał jako centrum usługowego w zakresie usług publicznych i komercyjnych, jako rynku pracy dla mieszkańców Gminy, jak również jako głównej jednostki osadniczej Gminy Rychwał,
- dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy,
- utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich Gminy,
- stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, m.in. poprzez rozwój agroturystyki, rolnictwa specjalistycznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
- zachowanie istniejących kompleksów leśnych oraz dążenie do wyrównania granicy polno-leśnej,
- ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego (obiektów i obszarów zabytkowych oraz historycznego układu urbanistycznego Rychwała),
- ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, przede wszystkim pomnika przyrody objętego ochroną na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie korytarza ekologicznego „Dolina Warty”, który został wskazany jako międzynarodowa i krajowa droga migracji zwierząt i roślin oraz w obrębie regionalnych (dolina Strugi Zarzewskiej, Strugi Grabieńskiej, Czarnej Strugi i Powy) i lokalnych (pozostałe doliny rzeczne i tereny leśne) korytarzy ekologicznych,
- rozwój przestrzenny Gminy w oparciu o istniejący układ komunikacyjny, rozbudowa drogi krajowej nr 25 oraz drogi wojewódzkiej nr 443, realizacja obwodnicy Rychwała, poprawa stanu technicznego istniejących dróg, poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy poprzez usprawnienie transportu zbiorowego,
- dalszy rozwój infrastruktury technicznej (zwłaszcza sieci kanalizacji sanitarnej) oraz propagowanie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- utrzymanie rezerw terenowych pod potencjalną eksploatację złóż węgla brunatnego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Rychwał. Jednocześnie są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej, tj. z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*. Komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

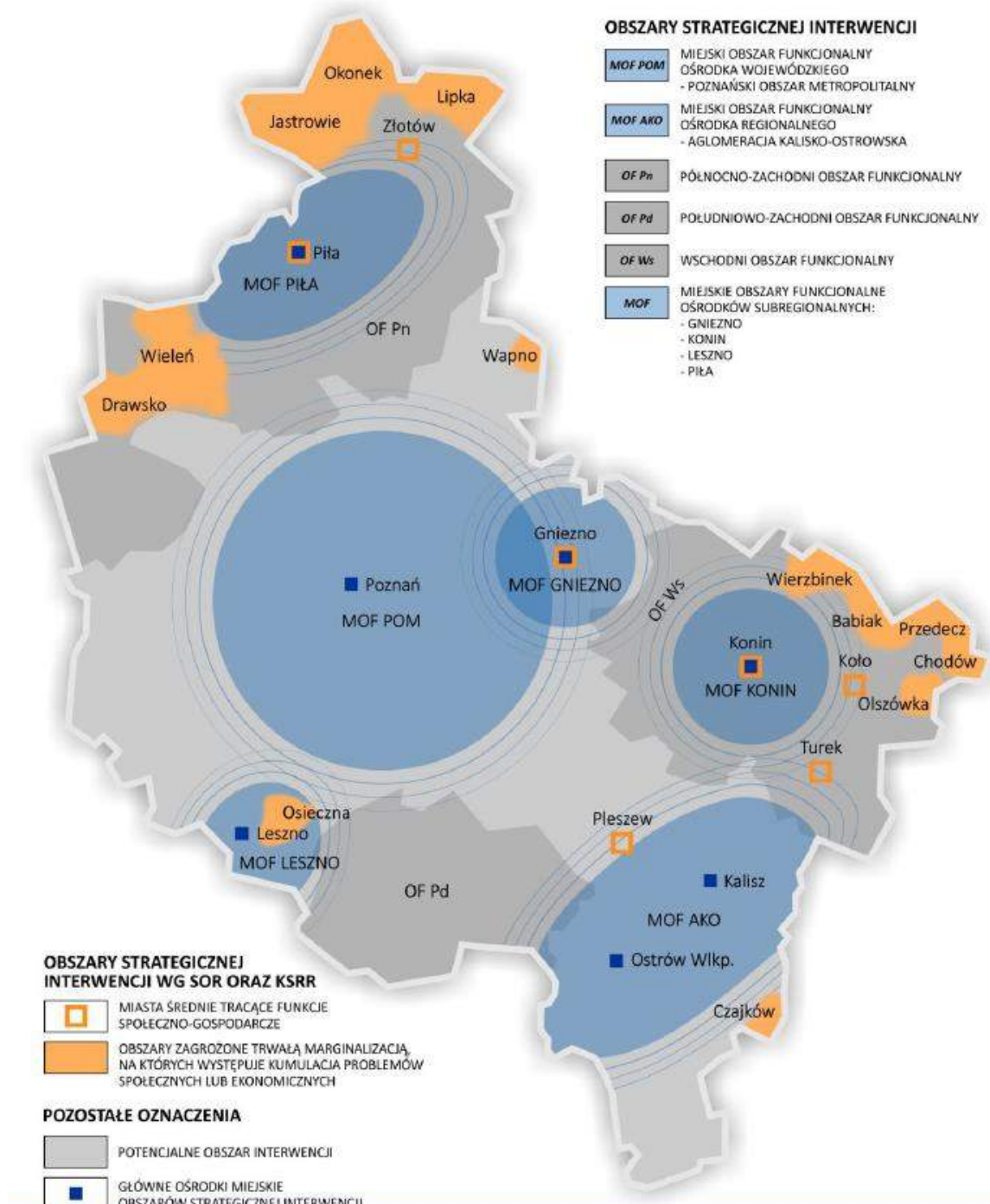
Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również **obszary strategicznej interwencji (OSI)**, które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Gmina Rychwał zaklasyfikowana została do **Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego (WOF)**. Jego głównymi jednostkami osadniczymi są Konin, Koło, Słupca, Turek. Stanowi obszar koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego we wschodniej części Wielkopolski. Ze względu na wyczerpywanie złóż kopalin obszar ten wymaga wdrożenia działań restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na określenie nowych funkcji dla zlokalizowanych na tym obszarze terenów poprodukcyjnych i pogórnicznych oraz ukierunkowania przemysłu na produkcję innych

nośników energii. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki geotermalnej i wodoru. Rozwój innych specjalizacji, niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, pozwoli wykorzystać atuty położenia tego obszaru. Ponadto należy podjąć działania rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.³

Ryc. 6. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

³ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego określa następujące zasady zagospodarowania dla WOF podzielone na 3 cele polityki przestrzennej:

1. W zakresie **podtrzymania i restrukturyzacji przemysłu energetycznego (cel 1)**:
  - Zachowanie istniejącej specjalizacji gospodarki obszaru;
  - Wykorzystanie potencjału terenów pokopalnianych do produkcji energii elektrycznej opartej na nowych nośnikach energii;
2. W zakresie **kształtowania nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru (cel 2)**:
  - Rozwój nowych działalności gospodarczych;
  - Rozbudowa bazy logistyczno-magazynowej;
3. W zakresie **kształtowania środowiska przyrodniczego (cel 3)**:
  - Rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego;
  - Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
  - Ograniczanie negatywnego oddziaływania przemysłu;
  - Poprawa bezpieczeństwa powodziowego.

Szczegółowe zasady dla każdego w wskazanych obszarów zawarte zostały w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz z kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele		
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	Strategia Rozwoju Gminy Rychnów na lata 2023-2030
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie sprawiedliwej transformacji energetycznej bez znaczących kosztów ekonomicznych i społecznych • restrukturyzacja i modernizacja gospodarki WOF, tworzenie alternatyw gospodarczych (opartych np. na OZE, wodorze) oraz specjalizacji niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, m.in. budowa proinnowacyjnego Parku Przemysłowo-Technologicznego Aglomeracji Konińskiej • rozwój i podniesienie atrakcyjności terenów inwestycyjnych przez zintegrowane działania promocyjne, a także racjonalne wykorzystanie i zagospodarowanie terenów poprodukcyjnych i pogórnich • zachowanie i rozwój potencjału rolnictwa, ochrona gruntów rolnych, wdrażanie programów kompensacyjnych dla sektora rolniczego z tytułu działalności kopalni • poprawa sytuacji na rynku pracy przez stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego szczególnie w przypadku pracowników odchodzących z sektora paliwowo-energetycznego tak, aby w nowych miejscach 	<p>II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy</p> <p>II.1. Zwiększenie atrakcyjności i inwestycyjnej Gminy</p> <p>III. Rozwinięta oferta społeczno-edukacyjna zapewniająca rozwój i wysoki poziom życia mieszkańców</p> <p>III.1. Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb i oczekiwań dzieci, młodzieży i rodziców</p>

	pracy mogli w jak największym stopniu wykorzystywać swoje wcześniej zdobyte umiejętności i doświadczenie zawodowe	
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, poprawa dostępu do usług społecznych i ich jakości, w tym usług i infrastruktury zdrowotnej, usług opiekuńczych i senioralnych • rozwój funkcji turystycznych w oparciu o walory georóżnorodności środowiska WOF • wzmacnianie społeczności lokalnych i tożsamości lokalnej, m.in. przez wykorzystanie dorobku i doświadczenia funkcjonujących na tym obszarze Lokalnych Grup Działania 	<p>II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy</p> <p>II.2. Rozwój turystyki wiejskiej oraz wzmocnienie znaczenia dziedzictwa kulturowego</p> <p>III. Rozwinięta oferta społeczno-edukacyjna zapewniająca rozwój i wysoki poziom życia mieszkańców</p> <p>III.2. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych</p> <p>III.3. Rozwój gminnej oferty kulturalno-sportowej i wzmocnienie kapitału społecznego</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa infrastruktury transportowej, budowa/przebudowa sieci dróg krajowych i wojewódzkich położonych na obszarze WOF, m.in. DK 25, 72, 92, ułatwienie przepływów towarów w kierunkach północ-południe i wschód-zachód powiązanych z autostradą A2 • rozwój infrastruktury kolejowej, budowa węzła kolejowego oraz rozważenie budowy sieci kolejowej łączącej Konin–Koło–Turek, modernizacja linii kolejowej E20 • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej WOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych 	<p>I: Rozwój infrastruktury i spójności przestrzennej z poszanowaniem środowiska</p> <p>I.1. Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i spójności komunikacyjnej</p> <p>I.2. Zachowanie ładu przestrzennego i podniesienie estetyki przestrzeni publicznej</p> <p>I.3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego</p>

3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

- dochowanie zobowiązań w dziedzinie ochrony środowiska oraz podnoszenie jego jakości, szczególnie w zakresie powietrza, bioróżnorodności, wód powierzchniowych i podziemnych, upowszechnianie edukacji ekologicznej
- uregulowanie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej
- wzrost retencji wody
- produkcja energii opartej na nowych nośnikach energii, inicjowanie i prowadzenie działań związanych z rozwojem energetyki rozproszonej oraz lokalnym bezpieczeństwem energetycznym, rozwój inicjatyw klastrowych

4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

- rewitalizacja, rekultywacja i przywrócenie przyrodzie i mieszkańcom zdegradowanych terenów pogórnicych, rewitalizacja obszarów zdegradowanych zwiększająca ich atrakcyjność osiedleńczą i poprawiająca jakość życia mieszkańców
- wzmocnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania zwiększających skuteczność implementowanych mechanizmów rozwojowych, doskonalenie i upowszechnianie modelu współzarządzania z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej przy uczestnictwie NGO, JST wszystkich szczebli, przedstawicieli rządu, przedsiębiorców i mieszkańców
- przygotowanie sprawiedliwego i inkluzywnego Planu transformacji gospodarczej i energetycznej, który zostanie uzgodniony w gronie wszystkich zainteresowanych stron, w tym pracowników, związków zawodowych, przedsiębiorców, władz samorządowych, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli szkół i uczelni; transformacja powinna być zgodna z unijną inicjatywą wsparcia regionów górniczych

I: Rozwój infrastruktury i spójności przestrzennej z poszanowaniem środowiska

I.2. Zachowanie ładu przestrzennego i podniesienie estetyki przestrzeni publicznej

I.3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego

Strategia rozwoju Gminy powinna również uwzględniać założenia strategii ponadlokalnych. Cele strategiczne i operacyjne ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2033, jako jednej z gmin współtworzących Aglomerację Konińską, powinny być zatem spójne z założeniami Strategii rozwoju Aglomeracji Konińskiej 2030.

Cele	
Strategia rozwoju Aglomeracji Konińskiej 2030	Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2033
<p>1. Zintegrowana wspólnota z równymi szansami dla wszystkich</p> <p>1.1. Wspieranie regionalnej tożsamości kulturowej – promowanie dziedzictwa kulturowego regionu</p> <p>1.2. Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego na wszystkich etapach edukacji we współpracy z przedsiębiorstwami – przygotowanie kadr dla lokalnego rynku prac</p> <p>1.3. Poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do integracji społecznej i aktywizacji kulturowej, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>1.4. Integracja imigrantów (wraz z włączeniem w rynek pracy)</p> <p>1.5. Poprawa dostępu do diagnostyki, leczenia, rehabilitacji i opieki, szczególnie osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnych i starszych</p> <p>1.6. Edukacja zdrowotna, promocja zdrowia oraz profilaktyka chorób i zagrożeń zdrowotnych</p> <p>1.7. Optymalizacja świadczenia usług publicznych (w tym rozwiązania organizacyjne)</p>	<p>II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy</p> <p>II.2. Rozwój turystyki wiejskiej oraz wzmocnienie znaczenia dziedzictwa kulturowego</p> <p>II.3. Wzrost rozpoznawalności gminy dzięki jej holistycznej promocji</p> <p>III. Rozwinięta oferta społeczno-edukacyjna zapewniająca rozwój i wysoki poziom życia mieszkańców</p> <p>III.1. Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb i oczekiwań dzieci, młodzieży i rodziców</p> <p>III.2. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych</p> <p>III.3. Rozwój gminnej oferty kulturalno-sportowej i wzmocnienie kapitału społecznego</p>
<p>2. Zagłębie odnowionej energetyki, produkcji, turystyki i rolnictwa</p> <p>2.1. Utrzymanie energetycznej specjalizacji gospodarki, wykorzystującej istniejącą modernizowaną i rozbudowaną infrastrukturę przesyłową, z równoczesnym sukcesywnym przechodzeniem do energetyki alternatywnej</p> <p>2.2. Stworzenie warunków dla rozwoju nowoczesnego przemysłu, w szczególności energochłonnego, wykorzystującego przewagę konkurencyjne regionu w zakresie dostępu do źródeł energii</p> <p>2.3. Inicjowanie współpracy branży przemysłowej z sektorem naukowym, wypracowanie wspólnej strategii rozwoju</p>	<p>II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy</p> <p>II.1. Zwiększenie atrakcyjności i inwestycyjnej Gminy</p> <p>II.2. Rozwój turystyki wiejskiej oraz wzmocnienie znaczenia dziedzictwa kulturowego</p> <p>I: Rozwój infrastruktury i spójności przestrzennej z poszanowaniem środowiska</p> <p>I.3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego</p>

nowoczesnej branży przemysłowej uwzględniającej zasady ekonomii cyrkularne

2.4. Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej

2.5. Wdrażanie i upowszechnianie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym

2.6. Stworzenie mechanizmów organizacyjnych i finansowych wspierających rozwój OZE

2.7. Stworzenie mechanizmów organizacyjnych i finansowych wspierających rozwój OZE

2.8. Rozwój, obok intensywnego rolnictwa, wyspecjalizowanego rolnictwa ekologicznego, hodowli ryb oraz przetwórstwa rolno-spożywczego

2.9. Wsparcie dla rozwoju atrakcyjnej, szerokiej oferty turystyczno-rekreacyjnej

2.10. Wykorzystanie terenów rekultywowanych, w tym nowych zbiorników powierzchniowych powstałych w wyniku zalania wyrobisk pokopalnianych jako atrakcyjnych lokalizacji dla rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych

2.11. Wspieranie rozwoju agroturystyki, wykorzystującej lokalne zasoby i specjalizacje

2.12. Rozwój sektora gospodarki „trzeciego wieku”

3. Przystosowanie do zmian klimatu dzięki wzmocnieniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych Aglomeracji Konińskiej

3.1. Porządkowanie gospodarki wodnej, rekultywacja terenów pokopalnianych, budowa nowych strategicznych zbiorników wody i rozwój małej retencji wodnej

3.2. Regulacja powiązań wodnych oraz rozwój technicznej infrastruktury i infrastruktury dla turystyki wodnej na szlaku Wielkiej Pętli Wielkopolski

3.3. Budowanie odporności na skutki zmian klimatycznych

3.4. Poprawa jakości środowiska, w tym ograniczanie hałasu i zanieczyszczenia powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz uciążliwości ruchu samochodowego

3.5. Upowszechnienie nisko- i zeroemisyjnych środków transportu, wymiana taboru komunikacji publicznej

3.6. Promocja lokalnych wartości krajobrazu, tradycji architektonicznej, lokalnych form zabudowy i zagospodarowania, zieleni przydomowej i zieleni terenów otwartych (w tym utrzymywanie charakterystycznych zadrzewień przydrożnych)

3.7. Ochrona roślin i zwierząt

I: Rozwój infrastruktury i spójności przestrzennej z poszanowaniem środowiska

I.3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego

II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy

II.3. Wzrost rozpoznawalności gminy dzięki jej holistycznej promocji

<p>4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń do życia i rozwoju</p> <p>4.1. Wzmocnienie atrakcyjności usługowej i osiedleńczej miasta Konina jako stolicy regionu, a także kształtowanie miejscowości gminnych jako lokalnych centrów usługowych - wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczym</p> <p>4.2. Ograniczanie rozpraszania zabudowy, racjonalizacja wykorzystania przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scaleniovych i zagospodarowania poscaleniowego</p> <p>4.3. Dostosowanie zagospodarowania przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców</p> <p>4.4. Uporządkowanie i wzmocnienie elementów tranzytowego, krajowego i wojewódzkiego układu drogowego, dróg wodnych i połączeń lotniczych</p> <p>4.5. Wzmacnianie lokalnych powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków usługowych</p> <p>4.6. Rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz lokalnych systemów grzewczych</p> <p>4.7. Poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami</p> <p>4.8. Rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów, urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku</p>	<p>I: Rozwój infrastruktury i spójności przestrzennej z poszanowaniem środowiska</p> <p>I.1. Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i spójności komunikacyjnej</p> <p>I.2. Zachowanie ładu przestrzennego i podniesienie estetyki przestrzeni publicznej</p> <p>II. Wzrost gospodarczy bazujący na bogatej ofercie inwestycyjnej i dziedzictwie kulturowym Gminy</p> <p>II.2. Rozwój turystyki wiejskiej oraz wzmocnienie znaczenia dziedzictwa kulturowego</p> <p>III. Rozwinięta oferta społeczno-edukacyjna zapewniająca rozwój i wysoki poziom życia mieszkańców</p> <p>III.3. Rozwój gminnej oferty kulturalno-sportowej i wzmocnienie kapitału społecznego</p>
<p>5. Trwała współpraca w Aglomeracji Konińskiej</p> <p>5.1. Poprawa koordynacji i jakości zarządzania poprzez współpracę samorządów z udziałem społeczności lokalnej</p> <p>5.2. Wzmocnienie roli instytucji publicznych jako inicjatora nawiązywania partnerstw, współpracy z innymi instytucjami publicznymi, społeczeństwem i innymi interesariuszami na rzecz rozwoju regionu</p> <p>5.3. Wypracowanie mechanizmów organizacyjnych i finansowych wspierających rozwój Aglomeracji</p>	<p>-</p>

Ponadto zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego* Gmina Rychwał zaklasyfikowana została do:

- A. wiejskich obszarów funkcjonalnych;
- B. obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych;
- C. obszarów cennych przyrodniczo;
- D. obszarów ochrony krajobrazów kulturowych:

- gminy, w granicach których znajdują się historyczne układy przestrzenne miast i wsi, w tym: układy przestrzenne objęte ochroną jako Pomnik Historii oraz proponowane do objęcia tą formą ochrony, układy przestrzenne ujęte w rejestrze zabytków, obszary cenne kulturowo związane z kształtowaniem się przestrzeni miast, które proponuje się do objęcia ochroną w formie parków kulturowych,
  - gminy, w granicach których występują obszary cenne kulturowo, w tym: istniejące parki kulturowe, obszary cenne kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, obszar delegowany do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary ujęte w Czerwonej księdze Krajobrazów Polski, park narodowy i parki krajobrazowe o wyjątkowych walorach kulturowych, obszary na których zachowały się materialne i niematerialne cechy charakterystyczne dla grup regionalnych,
  - gminy, w granicach których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym;
- E. obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych;
- F. miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;
- G. obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- H. obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

W *Planie* wymienione zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja została zaplanowana na terenie Gminy Rychwał lub swoim zasięgiem obejmie obszar gminy:

1. w obszarze **komunikacji drogowej** – działanie: Rozbudowa dróg krajowych, inwestycja: Przebudowa DK 25 na odcinku Ostrów Wielkopolski – Kalisz – Konin;
2. w obszarze **ekoenergetyka** – działanie: Budowa i rozbudowa elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej, inwestycja: Modernizacja linii 110 kV Ostrów – Kalisz Zachód – Kalisz Dobrzec – Kalisz Północ – Rychwał;
3. w obszarze **gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa** – działanie: Regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, inwestycja: Odbudowa Czarna Struga Defet w km 0+000 - 35+985;
4. w obszarze **wydobywanie złóż kopalin** – działanie: Eksploatacja węgla brunatnego, inwestycja: Eksploatacja węgla brunatnego ze złoża Piaski.

Ponadto w *Planie* znajduje się wykaz planowanych przedsięwzięć nieujętych jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

1. w zakresie **elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej**
  - **Przebudowa linii 110 kV relacji El. Konin - GPZ Konin Południe - GPZ Rychwał - GPZ Stawiszyn - GPZ Kalisz Północ**
2. w zakresie **sieci i urządzeń gazowniczych**
  - **Budowa SRP Tuliszków oraz gazociągów średniego ciśnienia na terenach gmin Tuliszków, Władysławów, Rychwał i Grodziec.**

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Rychwała, Rada Miejska w Rychwale oraz odpowiednie referaty Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Burmistrz Rychwała	<ul style="list-style-type: none"> • stymulowanie i koordynacja działań • integrowanie zasobów
Rada Miejska w Rychwale	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii i podejmowaniu decyzji strategicznych
komórki organizacyjne Urzędu Gminy i Miasta	<ul style="list-style-type: none"> • koordynacja działań • poszukiwanie nowych źródeł finansowania • monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji • realizacja

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. W momencie opracowywania niniejszej Strategii, obowiązującymi dokumentami w Gminie były:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy i Miasta Rychwał 2022-2032,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Rychwał,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rychwał na lata 2017-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025,

- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Rychwał na lata 2019-2026,
- Program Rewitalizacji dla Gminy Rychwał na lata 2017-2023,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rychwał na lata 2013-2032,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rychwał na lata 2021-2027,
- Sołeckie Strategie Rozwoju Sołectw: Grabowa, Grochowy, Kuchary Borowe, Jaroszewice Grodzieckie, Jaroszewice Rychwalskie, Kuchary Kościelne, Siąszyce, Złotkowy przyjęte w 2017 roku,
- Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi: Grabowa, Grochowy, Kuchary Borowe, Rozalin w gminie Rychwał na lata 2020-2025,
- Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi: Bronki, Dąbroszyn w Gminie Rychwał na lata 2021-2026,
- Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi: Gliny, Kuchary Kościelne, Złotkowy w Gminie Rychwał na lata 2022-2027
- Strategia Rozwoju Miejscowości Rychwał w Gminie Rychwał na lata 2021-2026.

Aktualizacji wymagały nieaktualne już dokumenty, do których należały *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem* oraz *Program opieki nad zabytkami* oraz dokumenty jednoroczne tj.: *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Rychwał na rok 2022*, *Roczny Program Współpracy Gminy Rychwał z Organizacjami Pozarządowymi oraz z Podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, a także *Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy i miasta Rychwał w 2022 roku*.

W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat koniński. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy i Miasta, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony kierunek działań, a dalej cel strategiczny.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Rychwał na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020;
- ogólnopolskie programy operacyjne, m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, który został wydłużony o 2 lata, czyli do 2025 roku oraz z nowej perspektywy na lata 2021-2027;
- regionalne programy operacyjne, np. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Wielkopolska Wschodnia została objęta wsparciem **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** w ramach **Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027**. Fundusz ten jest jednym z elementów mechanizmu sprawiedliwej transformacji UE w kierunku neutralności klimatycznej. Jego celem jest wsparcie obszarów borykających się z problemami w związku z transformacją energetyczną. FST stanowi I filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji, będącego elementem Europejskiego Zielonego Ładu. W ramach FST zaplanowany jest pakiet działań, które pomogą przekształcić lokalną gospodarkę i wspomogą mieszkańców pracujących w branży górniczej w przekwalifikowaniu się i znalezieniu nowych miejsc pracy.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,

- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy i Miasta oraz jednostek organizacyjnych Gminy Rychwał.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem konińskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy i Miasta Rychwał na lata 2022-2032, potencjał inwestycyjny Gminy w latach 2022-2030 wyniesie około 14,57 mln zł.

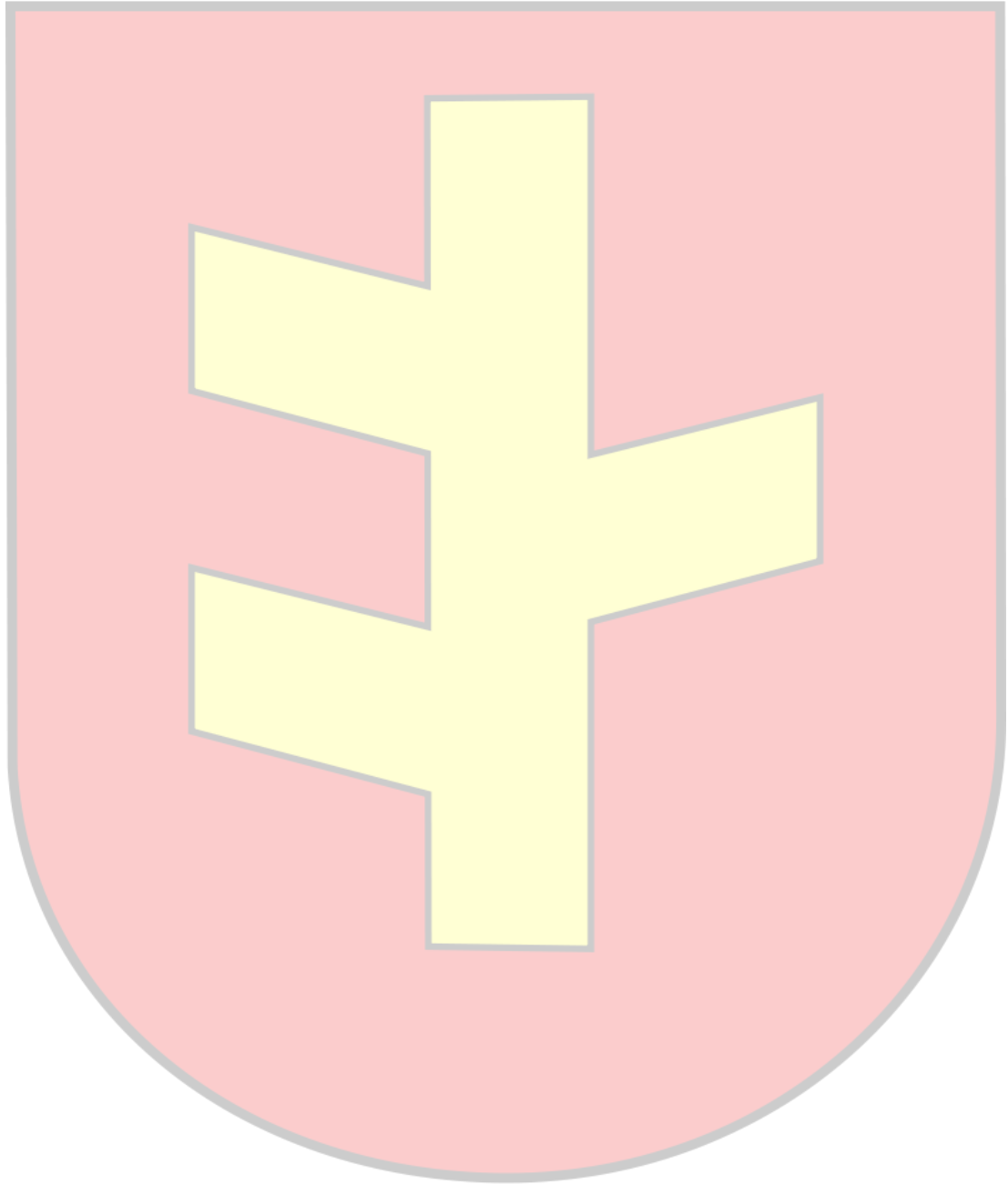
ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Rychwał

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Rychwał**

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	71
1.1. Informacje ogólne	71
1.2. Transport i łączność	72
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	74
1.4. Walory przyrodnicze i kulturowe	80
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	82
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	82
2.2. Infrastruktura i środowisko	89
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>89</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>91</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>93</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	94
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>94</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>96</i>
<i>Fundusze Europejskie i PROW</i>	<i>103</i>
<i>Rządowy Fundusz Polski Ład</i>	<i>110</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>110</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	112
3.1. Demografia	112
3.2. Kapitał społeczny	117
<i>Przedszkola i żłobki</i>	<i>117</i>
<i>Szkoły</i>	<i>118</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>123</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>124</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	<i>125</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	128

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

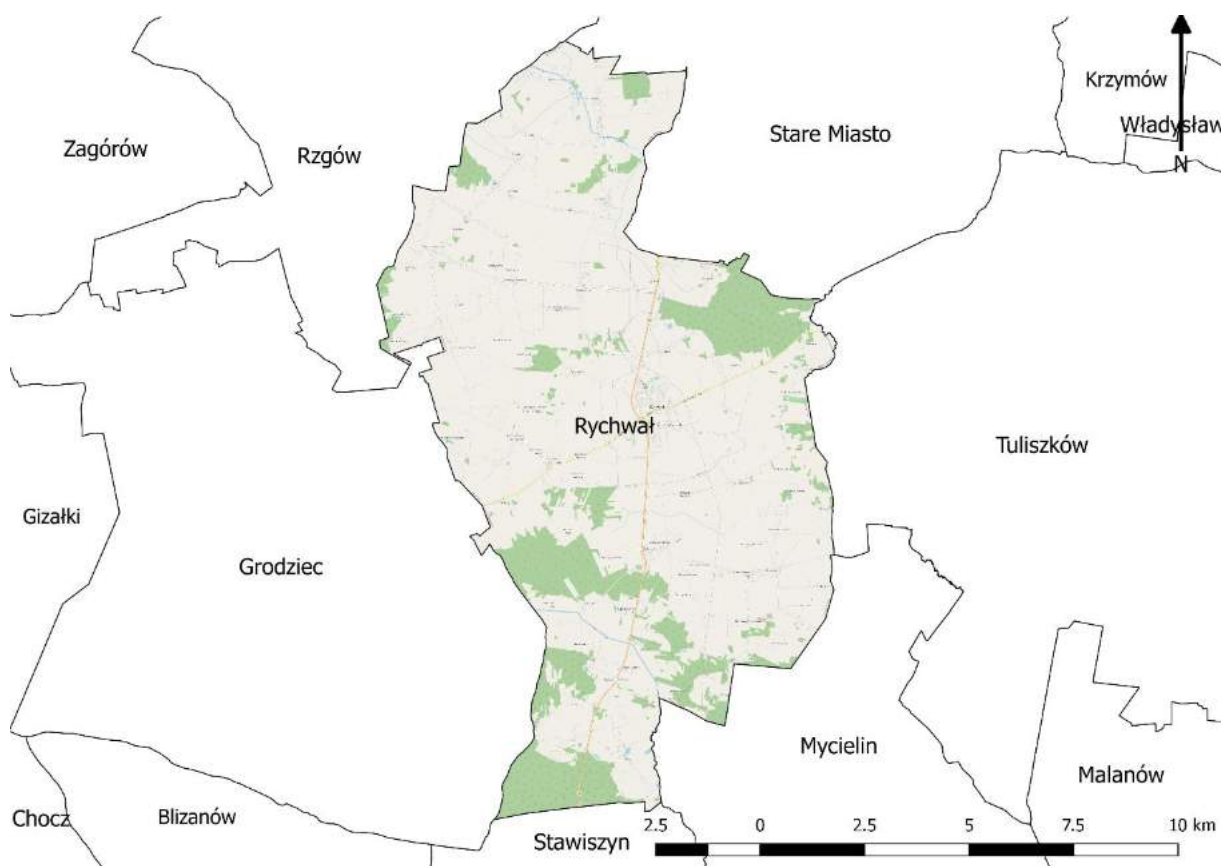
1.1. Informacje ogólne

Gmina Rychwał jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się we południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim, na Równinie Rychwalskiej. Według danych GUS Gmina Rychwał w roku 2020 liczyła 8 203 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 70 os./km². Gmina graniczy:

- z trzema gminami powiatu konińskiego:
  - od zachodu – Gmina Grodziec,
  - od północno-zachodu – Gmina Rzgów,
  - od północy – Gmina Stare Miasto,
- z jedną gminą powiatu tureckiego:
  - od wschodu – Gmina Tuliszków
- z dwiema gminami powiatu kaliskiego:
  - od południa – Gmina Stawiszyn,
  - od południowo-wschodu – Gmina Mycielin.

Powierzchnia Gminy Rychwał wynosi 118 km². Największą część Gminy zajmują grunty rolne – ich powierzchnia wynosi 9 355 ha, tj. 79,4% powierzchni Gminy. Na terenie Gminy znajdują się 23 sołectwa tj.:

- Biała Panieńska,
- Broniki,
- Czyżew,
- Dąbroszyn,
- Franki,
- Gliny,
- Grabowa,
- Grochowy,
- Jaroszewice Grodzieckie,
- Jaroszewice Rychwalskie,
- Kuchary Borowe,
- Kuchary Kościelne,
- Lubiny,
- Modlibogowice,
- Rozalin,
- Rybie,
- Siąszyce,
- Siąszyce Trzecie,
- Święcia,
- Wardężyn,
- Wola Rychwalska,
- Złotkowy,
- Zosinki.

Ryc. 7. Położenie Gminy Rychwał na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

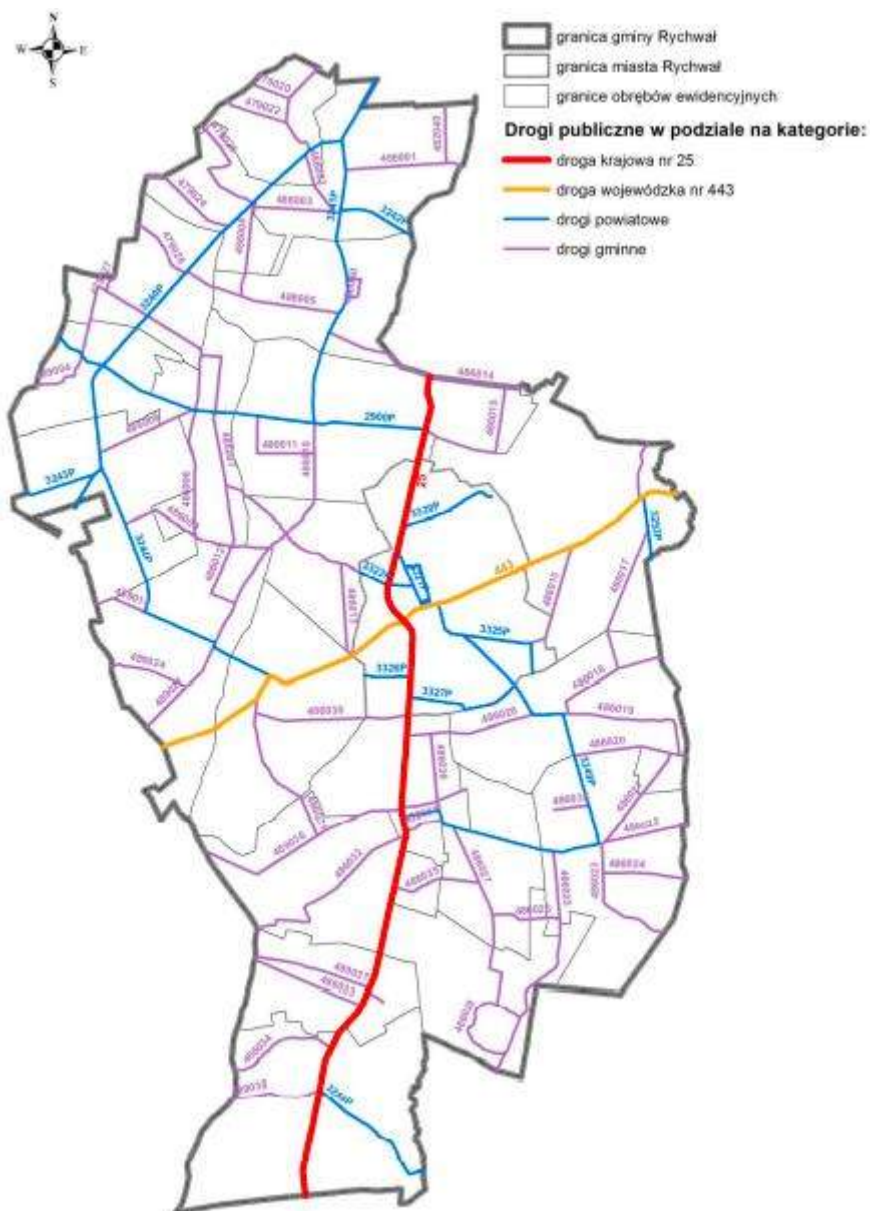
1.2. Transport i łączność

Sieć dróg oraz dostępność komunikacji transportowej z innymi ośrodkami mają duży wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny Gminy. Sieć dróg na terenie Gminy Rychwał tworzą drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Główny ciąg komunikacyjny Gminy tworzą droga krajowa nr 25 położona na osi północ-południe, która stanowi połączenie Gminy z miastami: Kalisz, Konin i Inowrocław oraz droga wojewódzka nr 443 położona na osi wschód-zachód prowadząca do Jarocina. Dużym atutem Gminy jest położona w odległości ok. 10 km autostrada A2. Jej najbliższy węzeł znajduje się w miejscowości Modła Królewska (ok. 11 km od Miasta Rychwał).

Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe (nr 3249P, 3325P, 3327P, 3326P, 3248P, 3244P, 3240P, 2900P, 3243P, 3321P, 3324P, 3323P, 3322P, 3320P, 3253P, 3241P i 3242P o łącznej długości 47,4 km). Siatkę połączeń drogowych na terenie Gminy Rychwał uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 129 km. Ich stan można określić jako dobry. Niektóre fragmenty szlaków komunikacyjnych wymagają jednak rozbudowy lub poprawy ich jakości.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy.

Ryc. 8. Podstawowy układ komunikacyjny Gminy Rychwał

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rychwał

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Poznań – oddalona jest o ok. 110 km (ok. 1 h 10 min jazdy samochodem), najbliższe duże miasto – Kalisz – oddalony jest o ok. 40 km (ok. 30 min) od centrum Gminy, z kolei od Konina oddalony jest o ok. 20 km (ok. 20 min).

Przez teren Gminy Rychwał nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Koninie, oddalonym o ok. 20 km.

Organizatorem transportu publicznego autobusowego jest Gmina Rychwał, a realizatorem spółka PKS Konin. Realizowane są połączenia wewnątrz Gminy oraz w skali regionalnej (m.in. do Częstochowy, Jarocina, Kalisza, Katowic, Konina i Wrocławia). Na terenie Gminy nie ma obecnie prywatnych firm transportowych realizujących regularny przewóz mieszkańców.

Gmina Rychwał od 2019 roku realizuje zadanie pn.: Organizacja przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej na terenie Gminy Rychwał w ramach dopłaty środków od Wojewody Wielkopolskiego z Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Realizowane są usługi przewozowe w zakresie transportu publicznego ogólnodostępnego w ramach linii regularnych (wszystkie sołectwa objęte są transportem publicznym), dowozu uczniów do placówek oświatowych.

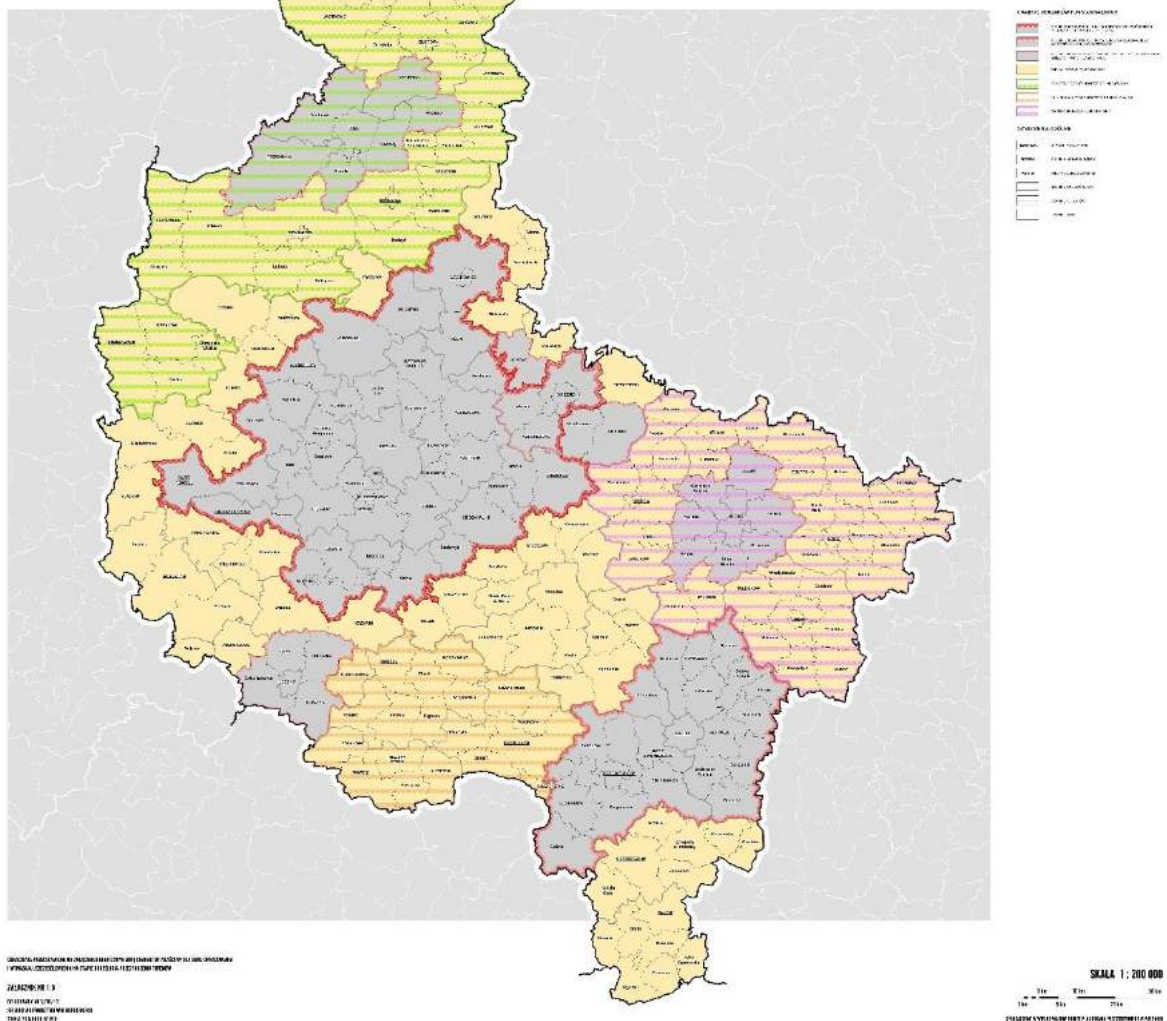
Na terenie Gminy zlokalizowane są trasy dla rowerzystów. Wzdłuż drogi krajowej, na wysokości zabudowy mieszkaniowej, znajduje się ścieżka dla pieszych i rowerzystów o nawierzchni utwardzonej na odcinku od ul. Milewo do ul. Żurawin. Trasa rowerowa przebiega również na odcinku od drogi krajowej nr 25 do Dąbroszyna, od Rychwała do granicy Gminy Stare Miasto (Lisiec) oraz od Rychwała do Siąszyc. Łączna długość ścieżek rowerowych wynosi 4,3 km. Sieć chodników jest rozbudowana na terenie całego Rychwała oraz we wsiach: Grabowa, Siąszyce Trzecie, Grochowy, Złotkowy, Kuchary Kościelne, Dąbroszyn, Rozalin, Franki, Biała Panieńska i w Siąszycach przy drodze krajowej nr 25.

Rozwój cywilizacyjny nieodzownie wiąże się z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na dostęp do Internetu. Mieszkańcy coraz częściej pracują zdalnie, do sieci przenoszą się również zakupy czy załatwianie spraw urzędowych. W odpowiedzi na ten trend konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do sieci. Część miejscowości gminnych tj. Kuchary Kościelne, Święcia, Dąbroszyn, Grabowa, Jaroszewice Grodzieckie, Jaroszewice Rychwalskie, Rychwał, Złotkowy, Grochowy, Siąszyce posiada dostęp do Internetu szerokopasmowego.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno,
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Piła,
  - wiejski obszar funkcjonalny,
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnego:
  - Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
  - Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
  - Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Ryc. 9. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Gmina została zakwalifikowana do Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego. Wschodni Obszar Funkcjonalny obejmuje tereny Miasta Konina oraz powiatu konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego. Zajmuje on powierzchnię 4 438 km², co stanowi 15% powierzchni województwa. Obszar ten jest miejscem koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego. Wyróżnia się on w skali województwa dużą liczbą podmiotów przemysłowych zarejestrowanych w poszczególnych gminach.

W granicach obszaru znalazły się 43 gminy, w tym:

- 4 gminy miejskie: Konin, Koło, Sępca, Turek,
- 11 gmin miejsko-wiejskich: Dąbie, Dobra, Golina, Kleczew, Kłodawa, Przedecz, Rychna, Sompolno, Ślesin, Tuliszków, Zagórów,

- 28 gmin wiejskich: Babiak, Brudzew, Chodów, Grodziec, Grzegorzew, Kawęczyn, Kazimierz Biskupi, Koło, Kościelec, Kramsk, Krzymów, Łądek, Malanów, Olszówka, Orchowo, Osiek Mały, Ostrowite, Powidz, Przykona, Rzgów, Skulsk, Słupca, Stare Miasto, Strzałkowo, Turek, Wierzbiniek, Wilczyn, Władysławów.

Wielkopolska Wschodnia została objęta wsparciem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Fundusz ten jest jednym z elementów mechanizmu sprawiedliwej transformacji UE w kierunku neutralności klimatycznej. W ramach FST zaplanowany jest pakiet działań, które pomogą przekształcić lokalną gospodarkę i wspomogą mieszkańców pracujących w branży górniczej w przekwalifikowaniu się i znalezieniu nowych miejsc pracy. Przewidziana jest m. in. pomoc dla ponad 2,2 tys. pracowników Zespołu Elektrowni Pątnów Adamów Konin, zwiększenie retencji i odbudowę zasobów wodnych. Zostanie również zakupiony niskoemisyjny tabor autobusowy, a także rozwijane będą kierunki o profilu praktycznym na uczelni w Koninie.

Gmina Rychwał należy również do wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych oraz słabą jakość infrastruktury technicznej. Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego służyć będzie eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego. W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się 137 gmin województwa wielkopolskiego.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rychwał dominują użytki rolne (grunty orne, grunty rolne zabudowane, łąki, pastwiska i sady), które stanowią niemal 80% jej powierzchni. Lesistość Gminy jest stosunkowo niewielka i wynosi ok. 15%. Największe kompleksy leśne występują w południowej i północno-wschodniej części Gminy. Dominującym typem zabudowy na terenie Gminy jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna. W mieście ma ona z reguły zwarty charakter, natomiast w części wiejskiej Gminy jest ona bardziej rozproszona, szczególnie w południowej części Gminy. Najintensywniej zabudowana jest centralna część Gminy, w rejonie drogi krajowej nr 25 oraz drogi wojewódzkiej nr 443.

Miasto Rychwał posiada dobrze zachowany układ przestrzenny ukształtowany w średniowieczu z elementami rozwiniętymi w XVIII w. oraz w XIX w. i na początku XX w. Jest to układ nieregularny, rozciągnięty na linii biegnącej z południa w kierunku północnym. Historyczny ośrodek miejski cechuje się dobrze zachowanym układem przestrzennym ulic, placów i podziałem gruntów. Dominuje tu zabudowa parterowa, kalenicowa, z dachami dwuspadowymi. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej pozostałej części Miasta dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, parterowa lub dwukondygnacyjna. Zabudowa na tym terenie ma charakter zwarty, z regularną siatką ulic. Budynki posiadają w większości ujednoliczoną formę architektoniczną, z regularną linią zabudowy i linią ogrodzeń. W południowej części Miasta zabudowa ma charakter zdecydowanie mniej zwarty. Obok typowych zespołów zabudowy miejskiej, powszechna jest zabudowa zagrodowa.

W części wiejskiej Gminy Rychwał dominującym układem przestrzennym wsi jest ulicówka, dwustronnie zabudowana. Jedynie wieś Siąszyce posiada bardziej rozbudowany, wielodrożnicowy układ przestrzenny. Zabudowa części wiejskiej Gminy Rychwał w wielu miejscowościach ma charakter rozproszony. Wiele siedlisk zlokalizowanych jest w znacznych odległościach od głównych ciągów komunikacyjnych, w otoczeniu terenów rolnych, co utrudnia rozbudowę infrastruktury sieciowej na tych obszarach.

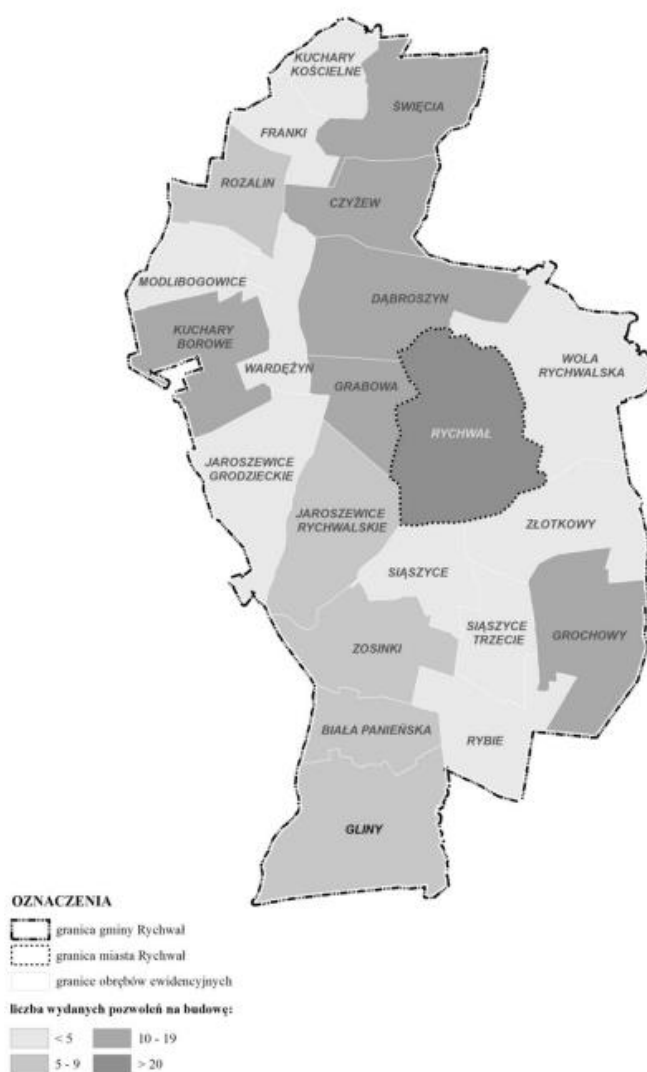
Kierunkowym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rychwał zostało przyjęte Uchwałą Nr XXXIII/241/21 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 12 sierpnia 2021 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Rychwał.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy Rychwał obowiązują ustalenia 23 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają 100% powierzchni Gminy. Tym samym planowanie przestrzenne w Gminie nie jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

W okresie od stycznia 2016 do końca sierpnia 2020 r. Starosta Powiatowy wydał łącznie 242 decyzje o pozwoleniu na budowę dla obszaru Gminy Rychwał. Najwięcej decyzji zostało wydanych dla działek położonych w granicach Miasta Rychwał. W analizowanym okresie wydano tam 99 decyzji o pozwoleniu na budowę, z których ok. 78% dotyczyło budowy nowych obiektów.

Większość wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę dotyczyła budowy, rozbudowy, nadbudowy lub adaptacji budynków o funkcji mieszkaniowej – w sumie wydano ich 135 (ok 56% wszystkich decyzji). Pozostałe wydane w tym okresie decyzje dotyczyły głównie zabudowy gospodarczej oraz obiektów infrastruktury technicznej.

Ryc. 11. Decyzje o pozwoleniu na budowę wydane na terenie Gminy Rychwał w latach 2016-2020 (do 31.08.2020) w podziale na obręby ewidencyjne

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Rychwał

1.4. Walory przyrodnicze i kulturowe

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego obszar Gminy Rychwał w całości znajduje się w obrębie mezoregionu Równina Rychwalska, wchodzącego w skład makroregionu Nizina Południowowielkopolska, będącego częścią podprovincji Niziny Środkowopolskie. Równina Rychwalska stanowi obniżenie pomiędzy wysoczyznami Kaliską i Turecką.

Na terenie Gminy Rychwał tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, zieleńce) zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- Rynek w Rychwale,
- park dworski w Rychwale,
- park miejski przy ul. Tuliszkowskiej w Rychwale,
- park dworski w Dąbroszynie,
- skwer na Placu Wacława Jedyńskiego w Rychwale.

Przez północną i południową część Gminy przebiega korytarz ekologiczny Dolina Warty, który w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego został wskazany jako międzynarodowa i krajowa droga migracji zwierząt i roślin. Ponadto doliny rzek przepływających przez teren Gminy (Struga Zarzewska, Struga Grabieniecka, Czarna Struga, Powa) tworzą regionalne i lokalne korytarze ekologiczne dolin rzecznych.

Na terenie Gminy Rychwał brak jest obszarowych form ochrony przyrody. Decyzją Wojewody Poznańskiego Nr RLSop4101/778/67 z dnia 5 lipca 1967 roku ustanowiono 1 pomnik przyrody. Jest nim pojedyncze drzewo - sosna pospolita o wysokości 25 m i obwodzie około 600 cm, znajdująca się w miejscowości Rybie.

W Gminie Rychwał zlokalizowane są 2 udokumentowane złoża węgla brunatnego:

- Grochowy-Siąszyce - położone w granicach miejscowości Grochowy, Siąszyce, Biała Panieńska, Lubiny i Zosinki. Jego powierzchnia wynosi ok. 1 487 ha. Zostało ono udokumentowane w trzech polach: Wschodnim, Zachodnim i Południowym,
- Piaski - zlokalizowane jest w okolicach miejscowości Piaski, Rzgów oraz Kuchary Kościelne. Udokumentowana powierzchnia złoża wynosi ok. 1 670,9 ha.

Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane jest złożo węgla brunatnego Piaski - pole A i B. Jest to złożo o zasobach prognostycznych, na którym warunki geologiczno-górnice nie wykluczają możliwości eksploatacji kopalni. Obszar ten nie jest jednak objęty ochroną zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa geologicznego i górnicego.

Przeszłość historyczną Gminy Rychwał dokumentują stanowiska archeologiczne oraz obiekty zabytkowe. Do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego wpisano następujące obiekty i obszary:

- zespół dworski w Dąbroszynie (nr rej. zab. 241/Wlkp/A z dnia 12.09.1969 i 1.08.2005);
  - dwór z I poł XIX w.,

- oficyna z I poł. XIX w.,
- brama z I poł. XIX w.,
- park krajobrazowy z I poł. XIX w.,
- zespół kościoła parafii p.w. Św. Doroty w Grochowach (nr rej. zab. 347/Wlkp/A z dnia 19.06.2006):
  - kościół z 1908-1912 r.,
  - cmentarz przykościelny z I poł. XVI w.,
  - ogrodzenie z bramą z pocz. XX w.,
- cmentarz rzymskokatolicki w Grochowach z I poł. XIX w. (nr rej. zab. 515/256/A z dnia 13.06.1995 r.),
- kościół parafii p.w. Wszystkich Świętych w Kucharach Kościelnych z 1795 r. (nr rej. zab. 138/733/A z dnia 12.09.1969 r.),
- cmentarz rzymskokatolicki w Kucharach Kościelnych z I poł. XIX w. (nr rej. zab. 514/255/A z dnia 13.06.1995 r.),
- układ urbanistyczny miasta Rychwał, XIV-XIX w. (nr rej. zab. 466/207/A z dnia 31.12.1991 r.),
- kościół parafii p.w. Trójcy Świętej w Rychwale (nr rej. zab. 139/734/A z dnia 12.09.1969 r.),
- cmentarz rzymskokatolicki w Rychwale z I poł. XIX w. (nr rej. zab. 513/254/A z dnia 13.06.1995 r.),
- ogrodzenie z bramą cmentarza rzymskokatolickiego w Rychwale z II poł. XIX w (nr rej. zab. 513/254/A z dnia 13.06.1995 r.),
- zespół dworsko-parkowy w Rychwale:
  - relikty starego dworu w Rychwale z I poł. XIX w. (nr rej. zab. 238/1699/A z dnia 4.04.1975 r.),
  - park krajobrazowy z poł. XIX w. (nr rej. zab. 238/1699/A z dnia 4.04.1975 r.).

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu konińskiego w latach 2016-2020. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Stare Miasto, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła o 343. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Rychwał w roku 2020 stanowiły 6,5% (918 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie konińskim. Udział ten ułokował Gminę na dziewiątym miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 1. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie konińskim w latach 2016-2020

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat koniński	9 953	100,0%	12 527	100,0%	2 574
Golina	1 030	10,3%	1 296	10,3%	266
Grodziec	352	3,5%	466	3,7%	114
Kazimierz Biskupi	936	9,4%	1 126	9,0%	190
Kleczew	639	6,4%	844	6,7%	205
Kramsk	834	8,4%	1 054	8,4%	220
Krzymów	631	6,3%	808	6,5%	177
Rychwał	645	6,5%	818	6,5%	173
Rzgów	503	5,1%	658	5,3%	155
Skulsk	360	3,6%	456	3,6%	96
Sompolno	757	7,6%	944	7,5%	187
Stare Miasto	1 317	13,2%	1 660	13,3%	343
Ślesin	1 228	12,3%	1 484	11,8%	256
Wierzbinek	319	3,2%	443	3,5%	124
Wilczyn	402	4,0%	470	3,8%	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

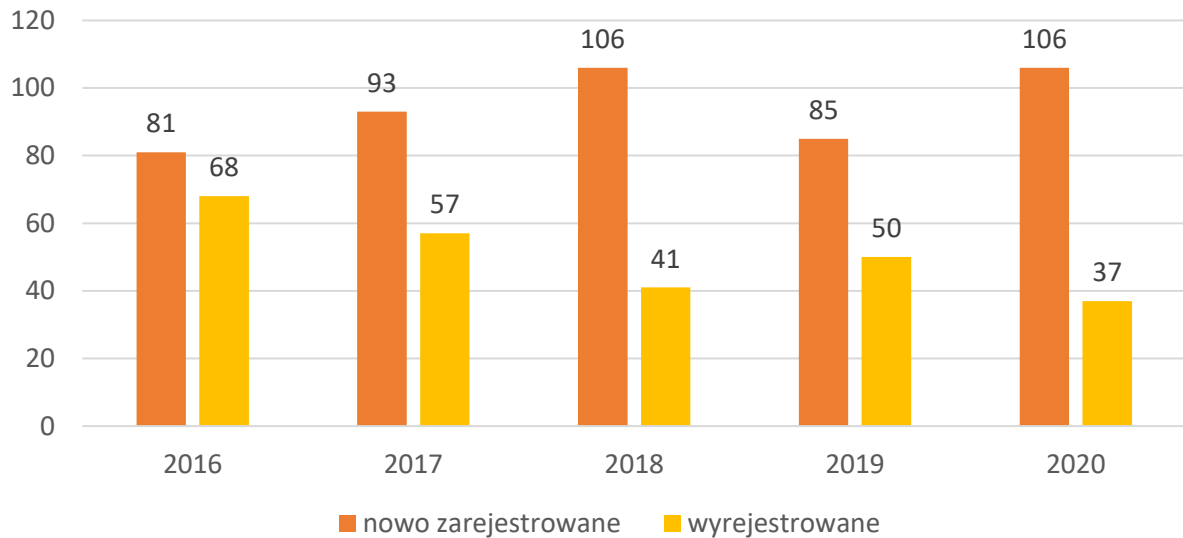
Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Rychwał, największa część podmiotów działa w budownictwie (271 podmiotów), handlu hurtowym i detalicznym (150) oraz działalności związanej z przetwórstwem przemysłowym (73).

Tab. 2. Podmioty działające na terenie Gminy Rychwał w 2020 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	271	33%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	150	18%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	73	9%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	57	7%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	54	7%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	38	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	25	3%
SEKCJA P Edukacja	24	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22	3%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	16	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

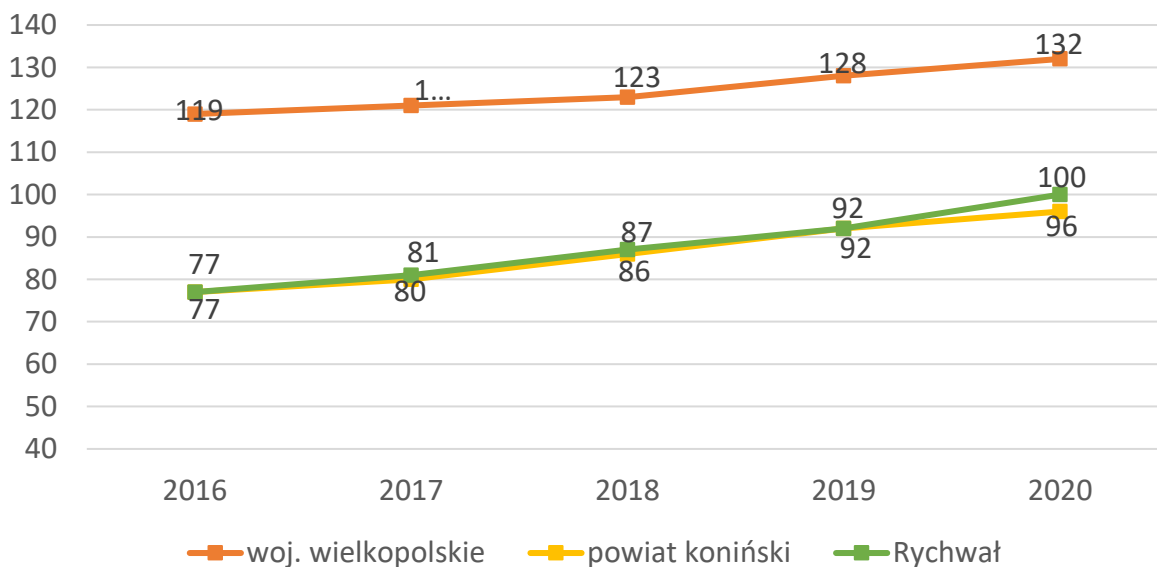
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Rychwał. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2016-2020. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych.

Ryc. 12. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Rychwał

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

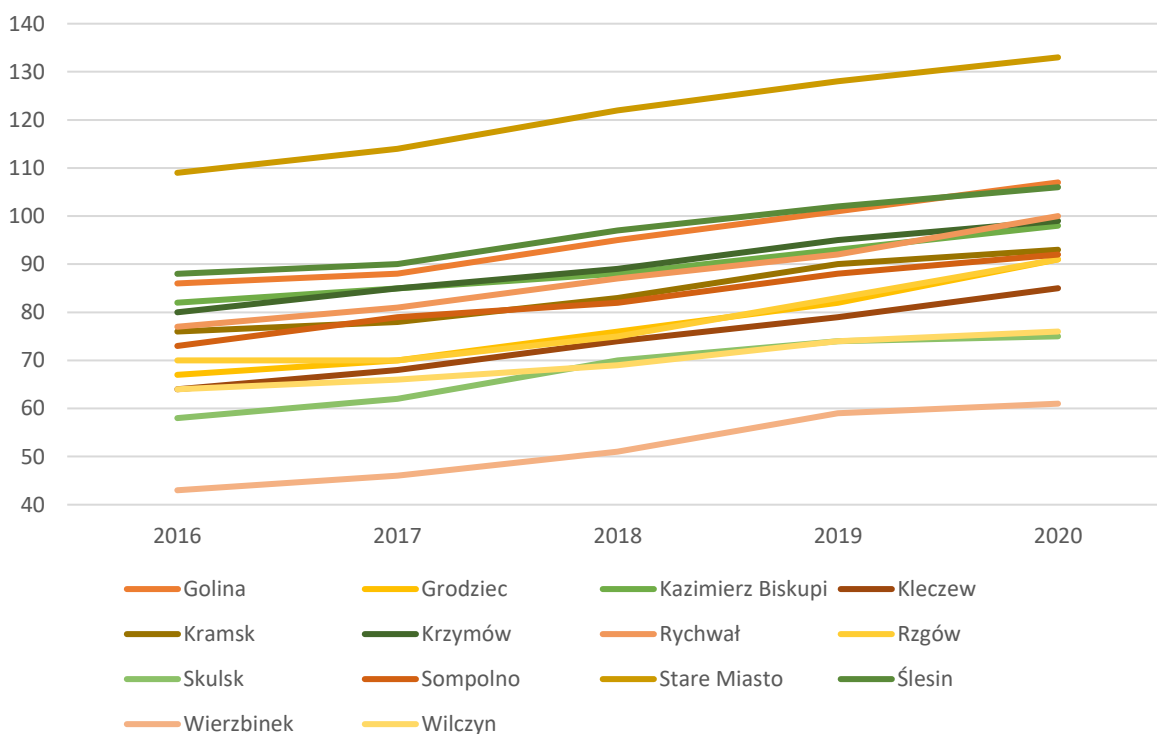
Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wartość wskaźnika dla Gminy Rychwał (100 przedsiębiorstw) jest wyższa niż średnia dla powiatu (96 przedsiębiorstw) i zdecydowanie niższa niż średnia wyznaczona dla województwa (132 przedsiębiorstw). Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 13. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród porównywanych gmin powiatu konińskiego w latach 2016-2019 Gmina Rychwał charakteryzowała się umiarkowanym współczynnikiem podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON na 1 000 mieszkańców. W roku 2020 niższy wskaźnik osiągnęła Gmina Golina. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 14. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał na tle gmin z powiatu

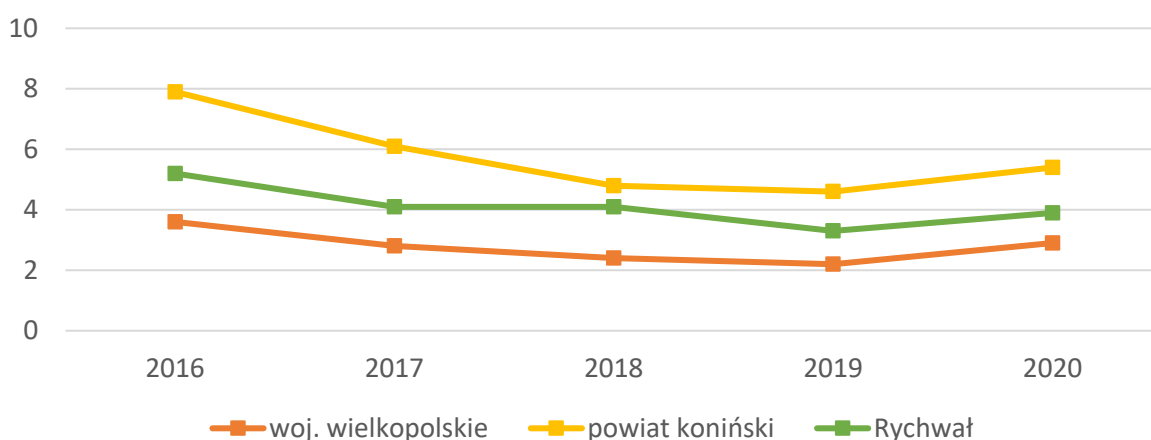
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- Plastics Group Sp. z o.o.;
- Jaro-Meble INSTAL KRAN Spółka z o.o. Sp.k.;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo Usługowe STOLPIN Jacek Pinciak;
- EKO-INVEST Artur Smelczyński;
- Damian Smelczyński – DAMART;
- „PRODAR” Dariusz Durski;
- Firma Usługowa „ARENT” Adam Arent;
- Przetwórstwo Zbożowe Handel - Usługi Zbigniew Kwiryng;
- PHU ROL-SERVICE Tomasz Łuczak;
- P.H.U Michalski ANDMAR ANDRZEJ MICHALSKI
- „PROMETEUSZ” Sławomir Pawlak;
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Tomasz Śnieg;
- BIAŁY DWÓR Hotel i Restauracja, Mariusz i Paweł Bednarek;
- AGRO-BIZNES Janusz Durkiewicz;
- Zakład Handlu i Usług "ROLMET" Mieczysław Durkiewicz;
- Agroturystyka POD BRZOZAMI Mariusz Nowak;
- Monika i Michał Cholewiczcy;
- Zakład Usług Wielobranżowych „Martel” Jarosław Majkowski;
- RECOMP Bujakowski, Majewski s.c.;
- PIÓRKO Tomasz Lewandowski;
- Zakład Przetwórstwa Drewna - Tomasz Cierniak;
- Spółdzielnia Socjalna PORYW w Rychwale;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.;
- KDK Auto Serwis Karolak Arnold;
- Bartczak Maciej ELBUD-B;
- Dom Opieki - Willa Parkowa;
- Łukawski MEBLE;
- GALVANIKA Krzysztof Frątczak;
- Przedsiębiorstwo Transportowo-Usługowo-Handlowe Jacek Jakubowski;
- Damian Styrtta PHU BRUKOMEX Rychwał ul. Grabowska 1;
- P.P.H.U. MECHANIK Marek Kaczkowski;
- SERownia Kuchary Ilona Michalak;
- Dino Polska S.A.;
- Jerónimo Martins Polska – BIEDRONKA;
- Twój Market Sp. z o.o.;
- Sklepy PSS Społem Turek;
- Usługi Transportowe BĄK TRAVEL Tomasz Bąk;
- Usługi Transportowe Magdalena Krzyżanowska;
- THETA Sp. z o.o.;
- WIES MAR Sp. z o.o.;
- "Rymakops" S.C.;

- Piotr Matecki Usługi Transportowe, Mechanika Pojazdowa;
- Firma Handlowo- Usługowo-Produkcyjna Wiesław Bednarek;
- AGROMARKET Danuta Karolak;
- Wylęgarnia i Ferma Drobiu Rychwał;
- Przychodnia Lekarska s.c. W.E. Michałek;
- Materiały Budowlane Musiał;
- Apteka Agata Nowaczyk-Świątek;
- Apteka Pod Złotą Wagą sp.j.;
- Pizzeria Ogniem i Piecem;
- Pizzeria NATINO;
- DYMEK Śmigielski - producent zniczy i wkładów;
- Karol Balcerzak Agro-Pasz;
- PH BARTEX Świątek Polna;
- AGRO Stadnicki Rychwał;
- Okręgowa stacja kontroli pojazdów Kopaczewski;
- PRZETWÓRSTWO ZBOŻOWE HANDEL - USŁUGI Zbigniew Kwiryng.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Rychwał. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. Można na nim zaobserwować, że do 2019 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Rychwał w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 5,2% w roku 2016, do poziomu 3,3% w roku 2019). Jednak od roku 2019 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 3,9% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie konińskim oraz województwie wielkopolskim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie gospodarki.

Ryc. 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu konińskiego w latach 2017-2021 struktura bezrobotnych w Gminie Rychwał przedstawiała się następująco:

Tab. 3. Struktura bezrobotnych w powiecie konińskim w latach 2017-2021

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021	
Liczba bezrobotnych ogółem		5038	3935	3796	4372	3712	
Liczba bezrobotnych kobiet		3030	2498	2386	2620	2291	
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku		754	760	749	479	577	
Bezrobotni absolwenci							
Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		242	178	208	214	186	
Stopa bezrobocia		11,4%	8,9%	8,5%	9,7%	8,3%	
Bezrobotni według	wieku	15-17	0	0	0	0	0
		18-24	1017	652	638	799	613
		25-34	1573	1253	1205	1325	1156
		35-44	1150	967	914	1078	895
		45-54	763	623	603	669	609
		55-59	368	306	309	347	288
		60 i więcej	167	134	127	154	151
	wykształcenia	wyższe	574	461	501	501	423
		policealne i śr zaw.	1101	888	886	1001	879
		LO	477	370	370	476	395
		zawodowe/branżowe	1537	1212	1135	1344	1083
		gimnazjalne i poniżej	1349	1004	904	1050	932
	czasu pozostawania bez pracy	do 1 m-ca	444	419	434	265	337
		1-3	1065	916	882	573	695
		3-6	624	545	623	683	426
		6-12	670	539	619	923	491
		12-24	869	584	542	1010	687
		pow. 24	1366	932	696	918	1076
	stażu pracy	do 1 roku	983	700	689	870	751
		1-5 lat	1554	1234	1171	1361	1111
		5-10 lat	746	673	643	723	624

	10-20 lat	720	569	563	564	501
	20-30 lat	291	235	217	227	195
	30 lat i więcej	90	86	78	104	77
	bez stażu	654	438	435	523	C

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu konińskiego.

Należy zwrócić uwagę na zmniejszającą się corocznie liczbę osób bezrobotnych z 5 038 osób w 2017 do 3 712 osób w 2021 roku. Wyraźnie zauważalny jest bardzo duży odsetek osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy (29%), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku. Ponadto najwięcej osób bezrobotnych jest w wieku 25-34 (31%) oraz 35-44 lata (24%). Około 30% bezrobotnych posiada wykształcenie zawodowe lub branżowe, natomiast tylko 11% bezrobotnych ma wykształcenie wyższe. Ponad 60% osób bezrobotnych to kobiety.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie konińskim w 2019 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- dealerzy i maklerzy aktywów finansowych,
- dyrektorzy generalni i zarządzający,
- kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych,
- zawód deficytowy operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie konińskim wynosiło 4 184,77 zł, co odpowiada 75,8% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucja) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.

Na terenie Gminy zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Żurawin w Rychwale. Jej przepustowość wynosi 650 m³/dobę. Wielkość oczyszczalni w RLM wynosi 1 200 osób. Obecna przepustowość jest wystarczająca przy obecnej liczbie mieszkańców. Gmina dostrzega potrzebę budowy nowej oczyszczalni.

Zabudowa niepodłączona do sieci kanalizacyjnej wyposażona jest w zbiorniki bezodpływowe, których zawartość przewożona jest okresowo do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Rychwale.

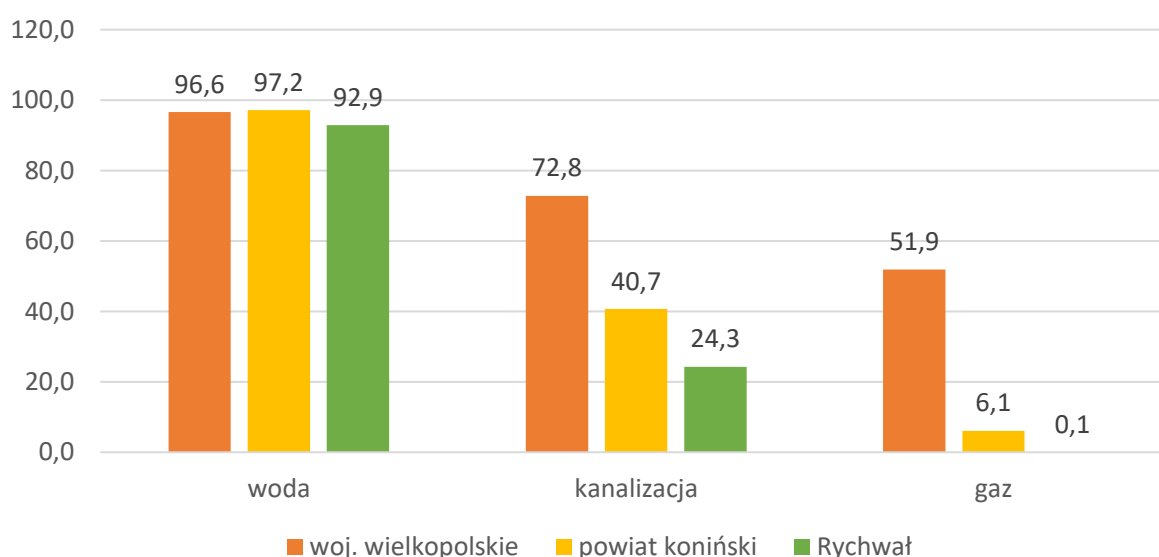
Z sieci kanalizacyjnej mają możliwość korzystać tylko mieszkańcy miasta Rychwał oraz miejscowości Grabowa. Mieszkańcy z pozostałych miejscowości, którzy nie mają możliwości pod-

łączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Rychwał prowadzi inwentaryzację. Na terenie Gminy znajduje się ok. 100 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Rychwał zaopatrywana jest w wodę z 3 ujęć wód podziemnych:

- Rychwał - ujęcie składa się z 2 studni głębinowych o głębokości 75 m oraz maksymalnej wydajności 100,0 m³/h,
- Rozalin - ujęcie składa się z 2 studni o głębokości 68 m oraz 70 m oraz maksymalnej wydajności 75,0 m³/h,
- Jaroszewice Rychwalskie - ujęcie składa się z 2 studni o głębokości 92 m oraz maksymalnej wydajności 50,0 m³/h.

Poniżej zaprezentowana została analiza procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Rychwał na tle porównywanych jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2020 r. osiągnął 92,9% i był niższy niż dla powiatu konińskiego (97,2%) i województwa wielkopolskiego (96,6%). Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtuje się na niższym poziomie w analizowanych jednostkach, gdzie dostęp do kanalizacji w województwie miało 72,8% mieszkańców, w powiecie 40,7%, natomiast w Gminie 24,3%. W chwili obecnej mieszkańcy Gminy nie posiadają dostępu do sieci gazowej. W najbliższych latach planowana jest realizacja gazociągu wysokoprężnego, który ma przebiegać przez centralną część Gminy, w kierunku z południowego zachodu na północny-wschód. Ponadto w Gminie nie występuje zbiorcza sieć ciepłownicza. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane są kotłownie lokalne, które dostarczają ciepło do obiektów użyteczności publicznej.

Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Rychwał w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Rychwał jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rychwale Sp. z o.o.

Zgodnie z uchwałą Nr XXXVI/258/21 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od 1 stycznia 2022 r. wynosi:

- 18,50 zł od osoby miesięcznie, jeżeli odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny;
- 37,00 zł od osoby miesięcznie za miesiąc lub miesiące, w których nie dopełniono obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Harmonogram odbioru odpadów od mieszkańców nieruchomości zamieszkałych kształtuje się następująco:

- odpady niesegregowane (zmieszane), częstotliwość wywozu:
  - z nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi w okresie od kwietnia do października raz na dwa tygodnie, w pozostałych miesiącach raz w miesiącu,
  - z nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi w okresie od kwietnia do października raz na tydzień, w pozostałych miesiącach dwa razy w miesiącu.
- odpady komunalne gromadzone w sposób selektywny obejmujące: papier i tekturę, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, metale odbierane są jeden raz w miesiącu.
- odpady ulegające biodegradacji, częstotliwość wywozu:
  - z nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi w okresie od 1 kwietnia do 31 października raz na dwa tygodnie, w pozostałych miesiącach – raz w miesiącu,
  - z nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi w okresie od 1 kwietnia do 31 października raz na tydzień, w pozostałych miesiącach, dwa razy w miesiącu.
- meble i inne odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny odbierane są dwa razy w roku z nieruchomości. Poza harmonogramem w/w odpady

odbierane są w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych w dni robocze w godzinach jego otwarcia.

- popioły gromadzone w pojemnikach odbierane są dziewięć razy w roku w okresie od października do kwietnia raz w miesiącu oraz raz w czerwcu i raz w sierpniu.
- odpady komunalne gromadzone w sposób selektywny obejmujące: zużyte akumulatory i baterie, opony, chemikalia, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady niebezpieczne, przeterminowane lekarstwa, tekstylia i odzież, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym odbierane są w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych w dni robocze w godzinach jego otwarcia.

W poniżej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Rychwał w latach 2016-2020. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie zbieranych corocznie się zwiększał z poziomu 33% w 2016 roku do poziomu 43% w 2020 roku.

Analizie poddane zostały również poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych, a także poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Gmina Rychwał miała niższe wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie przekroczył wymaganego poziomu w analizowanych latach

Tab. 4. Stan gospodarki odpadami w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		6 956	6 871	6 857	6 806	6 802
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 660,26	1 957,77	2 193,87	2 038,80	2 279,00
<i>zmieszane</i>		1 107,51	1 238,28	1 282,24	1 211,90	1 304,17
<i>segregowane</i>		552,75	719,49	911,63	826,90	974,83
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		33%	37%	42%	41%	43%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,24	0,28	0,32	0,30	0,34
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	32,95	26,74	26,55	26,75	28,52
	wymagany	18	20	30	40	50

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	34,0	100	98,79	99,98	99,97
	wymagany	42	45	50	60	70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	0	0	0	0	0
	wymagany	<45	<45	<40	<40	<35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Gmina Rychwał posiada Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych prowadzony w dwóch lokalizacjach - ul. Żurawin w Rychwale oraz przy ul. Konińskiej 78 w Rychwale. Do punktu przy ul. Żurawin mieszkańcy mogą dostarczać meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte akumulatory i baterie, opony oraz zebrane w sposób selektywny odpady komunalne. Z kolei w punkcie przy ul. Konińskiej odbierane są odpady budowlane i rozbiórkowe.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w Gminie Rychwał w oparciu o następujące dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rychwał,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rychwał.

Ochrona środowiska w Gminie Rychwał jest realizowana w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rychwał na lata 2017-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 oraz na podstawie strategii i aktów prawnych wyższego szczebla w ramach zadań bieżących Gminy. W Programie Ochrony Środowiska zostały określone cele tj.:

- poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu;
- ochrona przed ponadnormatywnym poziomem hałasu;
- ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;
- racjonalizacja zużycia wody;
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem;
- ochrona przed podtopieniami;
- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- ochrona złóż kopalin;
- ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;

- racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami;
- oczyszczenie terenu Gminy z wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja składowanych odpadów;
- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej;
- ochrona zasobów leśnych;
- przeciwdziałanie awariom.

Gmina Rychwał współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Od sierpnia 2019 roku do czerwca 2022 roku przekazano 121 wniosków o dofinansowanie w Gminie. Z kolei od czerwca 2021 do czerwca 2022 roku udzielono 470 konsultacji w punkcie konsultacyjnym.

W Gminie znajduje się czujnik jakości powietrza Airly, który zainstalowany jest na budynku Szkoły Podstawowej im. A. Fiedlera w Rychwale przy ul. Konińskiej 46A. Czujnik odczytuje w czasie rzeczywistym parametry: PM1, PM2.5, PM10, temperaturę, ciśnienie i wilgotność, w miejscu, w którym jest zainstalowany.

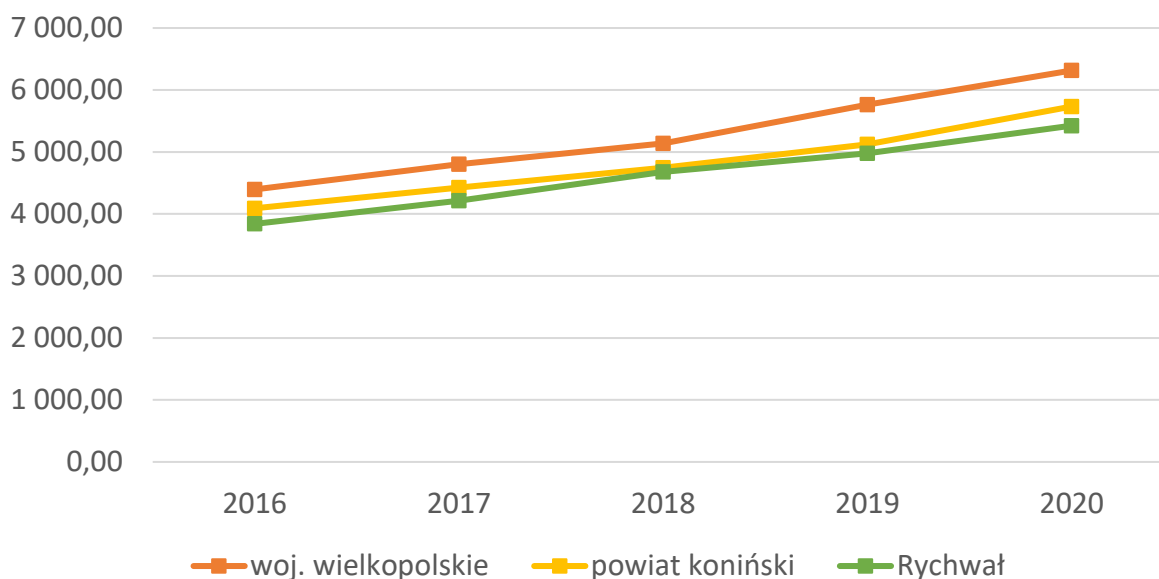
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2016-2020 dochody Gminy Rychwał ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 32,1 mln zł w 2016 roku do 44,6 mln zł w 2020 roku. Największy wzrost nastąpił w 2018 roku, kiedy dochody zwiększyły się o prawie 4 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych, z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Rychwał na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Rychwał stale rósł, osiągając w 2020 roku wielkość 5 424,88 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2016 roku wzrósł nominalnie o 1 584,25 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Rychwał w 2020 roku był niższy od średniej wyznaczonej dla powiatu konińskiego (5 733,07 zł) o 308,19 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa wielkopolskiego (6 314,53 zł, różnica 889,65 zł).

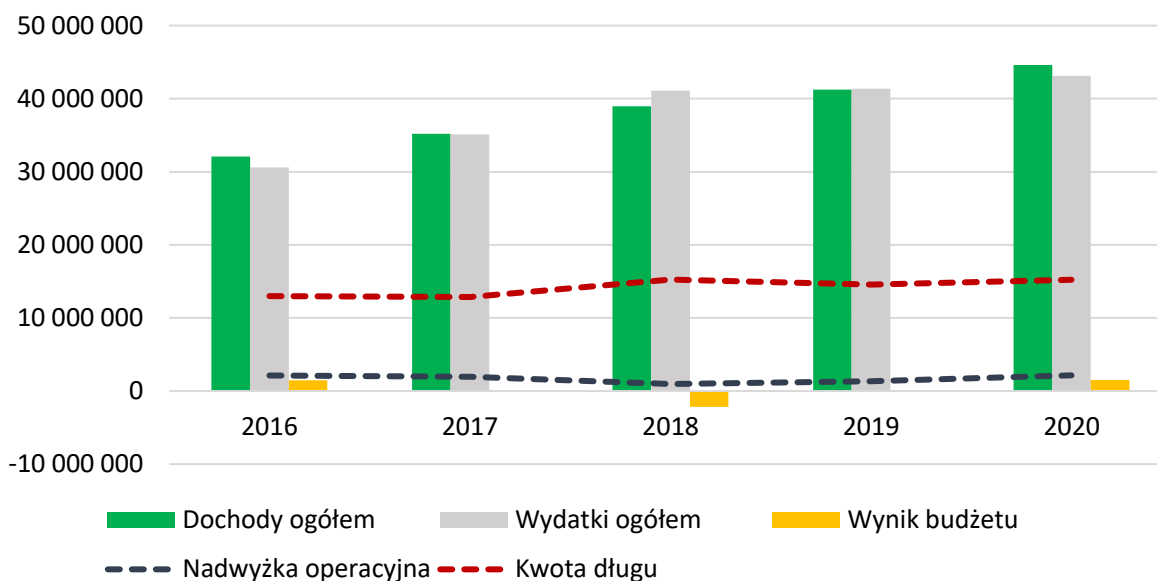

Ryc. 17. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 93,4%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 29,2 mln zł i do 2020 roku wzrosły o ponad 10 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Rychwał w latach 2016-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) wahał się z poziomu 2,12 mln zł w 2016 roku do poziomu 2,18 mln zł w 2020 roku.

Ryc. 18. Wykonanie budżetu Gminy Rychwał w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

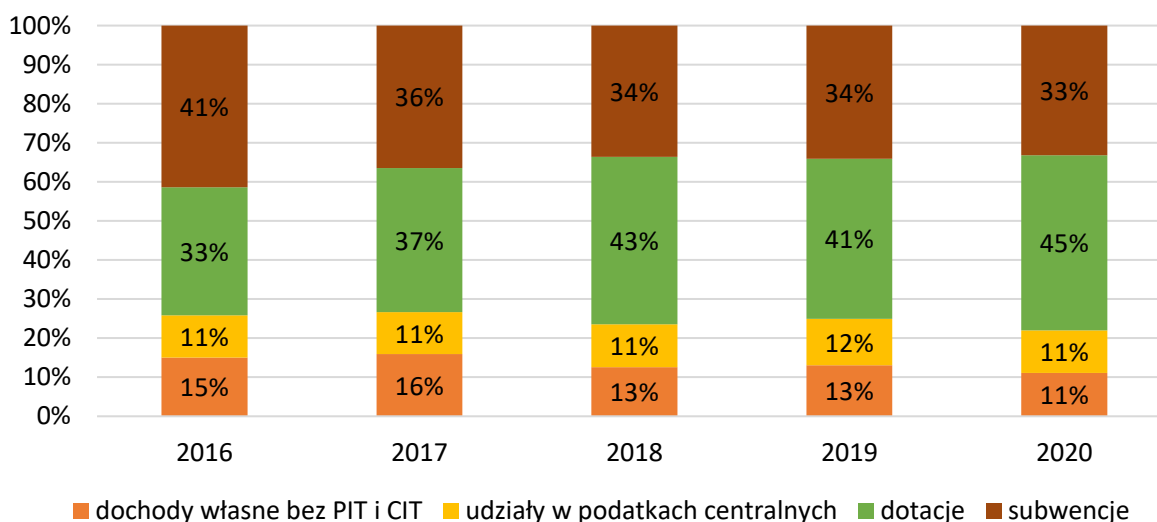
Ujemny wynik budżetu biorąc pod uwagę lata 2016-2020 wystąpił w roku 2018 (ok. 2,17 mln zł) i 2019 (ok. 118 tys. zł) i był spowodowany wyższymi nakładami na inwestycje w tym okresie.

Należy jednak mieć na uwadze, iż niestabilna sytuacja na rynku usług oraz rosnąca inflacja może wpłynąć na obniżenie dochodów własnych Gminy, a w konsekwencji spadek jej zdolności inwestycyjnych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 19. Struktura dochodów Gminy Rychwał w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2016 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 15%. W latach 2016- 2020 nastąpił znaczny spadek do poziomu 11%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 33% do 45%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Rychwał w 2020 roku wynosiły 22%, co świadczy o bardzo ograniczonej i stale malejącej możliwości samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od działań i decyzji władz samorządowych. Stanowi to poważne zagrożenie dla perspektyw rozwojowych jednostki.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT generujące w analizowanym okresie średnio 4,2 mln rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 1,8 mln zł i podatek rolny – 361,7 tys. zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 41,3 tys. zł rocznie. Należy podkreślić, że dochody z obu podatków dochodowych w latach 2016-2020 rosły: w przypadku PIT o 40%, a CIT o 22% (przy lekkim spadku w 2020 r.).

Tab. 5. Dochody podatkowe Gminy Rychwał w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
PIT	3 414 499,00	3 775 773,00	4 255 573,00	4 812 909,00	4 797 476,00
CIT	39 340,20	15 528,69	34 490,86	69 340,97	48 206,49
podatek rolny	364 578,53	356 224,52	352 523,20	359 511,04	375 684,00
podatek od nieruchomości	1 618 196,41	1 724 457,33	1 804 974,76	1 791 686,46	1 969 749,28
podatek leśny	64 232,42	63 235,14	65 054,00	64 649,00	63 959,51
podatek od środków transportowych	244 113,15	242 638,44	237 029,08	243 613,86	232 152,87
karta podatkowa	5 843,02	4 241,25	4 624,88	3 945,66	3 319,18
podatek od czynności cywilnoprawnych	141 238,74	119 732,91	208 458,01	179 067,83	188 458,54
wpływy z opłaty skarbowej	23 867,50	26 559,00	26 371,00	25 389,00	27 874,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	15 256,04	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Należy również mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych i podatku rolnego jest wyższy. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2016-2020 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 4,8 mln zł (średnio 512 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych oraz 453 tys. zł z tytułu ulg i zwolnień podatkowych), z tytułu podatku od środków transportowych 551 tys. zł (średnio 108 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych oraz 1,6 tys. zł z tytułu ulg i zwolnień podatkowych), natomiast z tytułu podatku rolnego 180 tys. zł (średnio 36 tys. zł rocznie na skutek stosowania niższych niż maksymalne stawek podatkowych).

Tab. 6. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
podatek rolny	skutki obniżenia górnych stawek podatków	82 227,74	17 826,22	18 105,77	17 703,57	44 432,68
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	466 637,86	496 858,19	528 119,59	582 537,89	489 652,90
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	426 879,85	411 672,32	461 764,17	459 240,09	512 396,85
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	102 728,94	98 740,89	108 266,55	115 631,14	117 934,70
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W rankingu Ministerstwa Finansów na podstawie tzw. wskaźnika G (podstawowe dochody podatkowe na 1 mieszkańca gminy przyjęte do obliczania subwencji wyrównawczej na 2022 r.) Gmina Rychwał znalazło się na 2072 miejscu wśród wszystkich jednostek w Polsce (2034 w 2021 r. 2030 w 2020 r.)⁴. W 2022 r. nastąpił wzrost wartości wskaźnika z 1 058,33 zł na 1 065,74 zł, przy jednoczesnym spadku z pozycji w rankingu.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (średnio 36% w latach 2016-2020), rodzina (25%), administracja publiczna (10%), pomoc społeczna (9%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7%), transport i łączność (9%), rolnictwo i łowiectwo (6%) oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (3%).

⁴ <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-dochodow-podatkowych-gmin-powiatow-i-wojewodztw-na-2022-r>

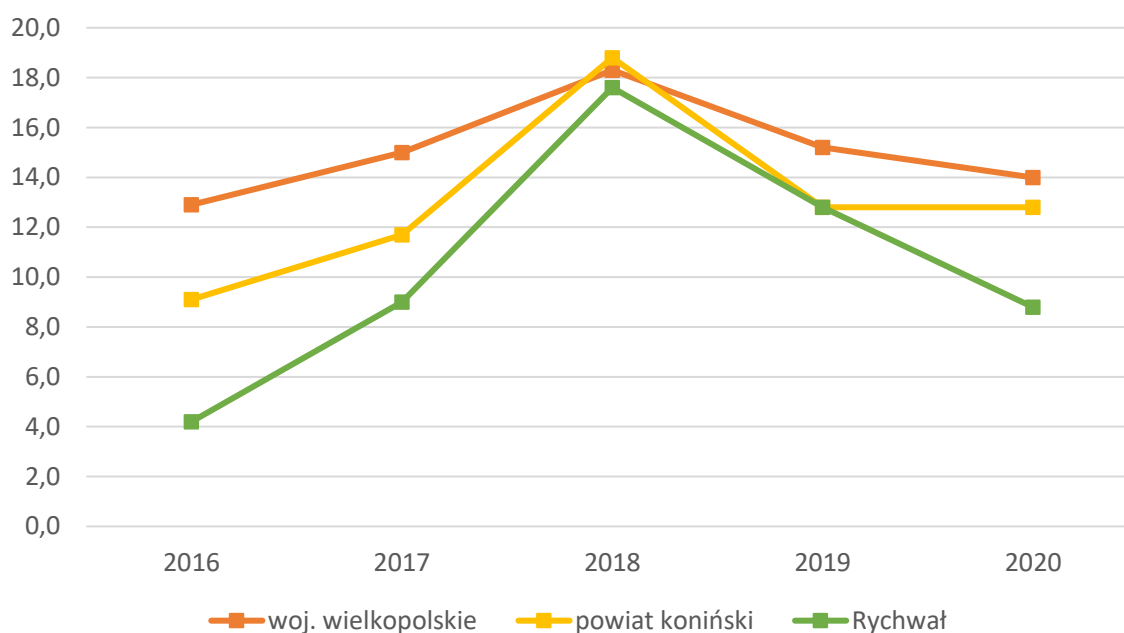
Analizując zmiany odsetka wydatków pomiędzy rokiem 2017⁵ a 2021 w poszczególnych działach na tle wydatków ogółem największy spadek odnotowano w dziale 010 rolnictwo i łowiectwo (z 3,58% do 1,77%) oraz 750 administracja publiczna (z 9,94% do 8,84%).

Natomiast najwyższy wzrost odnotowano w działach:

- 855 rodzina (z 29,47% do 33,45%);
- 852 pomoc społeczne (z 3,39% do 3,96%).

W okresie 2016-2020 kwota wydatków majątkowych w Gminie Rychwał ulegała dynamicznym zmianom. W 2016 r. wynosiła 1,3 mln zł, w 2017 r. wzrosła do ponad 3,1 mln zł, a w 2018 r. osiągnęła najwyższą wartość w badanym okresie: 7,3 mln zł. W kolejnym roku ponownie spadła do poziomu 5,3 mln zł, a w 2020 r. miała wartość 3,7 mln zł. Oznacza to, że Gmina prowadzi aktywne inwestycje w rozwój infrastruktury, które wynikają z bieżących potrzeb oraz możliwości finansowych.

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020. Największy udział wydatków majątkowych wystąpił w 2018 i w 2019 roku. W pozostałych latach wydatki kształtowały się w granicach od 4,2% do 9,0%.

Ryc. 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

⁵ jako rok bazowy przyjęto 2017 ze względu na wprowadzenie do budżetu wydatków w dziale 855 rodzina na świadczenia rodzinne

W 2018 roku zrealizowano inwestycje takie jak:

- Przebudowa i remont stacji uzdatniania wody w miejscowości Jaroszewice Rychwalskie oraz wykonanie studni awaryjnej głębinowej na terenie tej stacji. Inwestycję zrealizowano w ramach projektu „Poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Rychwał” objętego PROW 2014-2020. Koszt całkowity realizacji zadań wyniósł 3 092 768 zł. Kwota pomocy ze środków Unii Europejskiej to 1 586.264 zł. Inwestycja realizowana w latach 2017 -2018.
- Budowa Miasteczka Ruchu Drogowego przy SP im. A. Fiedlera w Rychwale. Miasteczko zrealizowano w porozumieniu z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Koninie. Wartość przedsięwzięcia to 153 000 zł, dofinansowano 80 000 zł.
- Budowa Otwartej Strefy Aktywności w Rychwale przy ul. Żurawin. Strefa obejmuje 6 urządzeń siłowni zewnętrznej, stół do gry w szachy i tenisa stołowego oraz 6 urządzeń placu zabaw. Gmina Rychwał pozyskała na realizację tej inwestycji środki z Programu rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym OSA 2018 z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Wartość inwestycji to 100.000 zł, a dotacja wyniosła 50%.
- Zakup samochodu osobowego „Mikrobusa” przystosowanego do przewozu niepełnosprawnych. Projekt dofinansowany z PEFRON. Wartość projektu 139.699. Kwota dofinansowania 80.000 zł.

W 2019 roku zrealizowano inwestycje takie jak:

- „Instalacja systemów odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Golina, Rychwał, Tuliszków i Wierzbiniek” współfinansowanego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020. Wartość projektu to 8 535 534,12 zł. Kwota dofinansowania dla 4 gmin - 5 317 436,11 zł. Kwota dofinansowania dla gminy Rychwał to 1 368 082,81 zł.
- Zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły w Rozalinie na Środowiskowy Dom Samopomocy oraz dobudowa szybu windowego i zmiana części dachu. Wydatki inwestycyjne w ramach realizacji zadania wyniosły 1 585 304,39 zł, a zakup wyposażenia do ŚDS wyniósł 99 005 zł.
- Budowa drogi gminnej w miejscowości Świącia o długości 720 m. Zadanie zostało zrealizowane ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w wysokości: 171 600 zł oraz środków własnych gminy. Całkowita wartość zadania to 394 902,70 zł.

W 2020 roku zrealizowano inwestycje takie jak:

- Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kucharach Kościelnych. Zadanie zrealizowane w latach 2019-2020. Wartość inwestycji to 2 731 961,55 zł;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Jaroszewice Grodzieckie na odcinku 898,04 m. Całkowita wartość zadania – 292 149,78 zł.;

- „Rekreacja na Grabowej - zagospodarowanie terenu na plac zabaw i doposażenie altany sołeckiej” - koszt całkowity zadania to 19 308,00 zł, środki z dotacji to 13 400,00 zł;
- „Zagospodarowanie centrum wsi Rozalin poprzez remont dachu na świetlicy wiejskiej”. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego w ramach konkursu „Pięknieje wielkopolska wieś”. Koszt całkowity zadania to 64 018,90 zł, środki z dotacji to 30 000,00 zł.

W 2021 roku zrealizowano inwestycje takie jak:

- Budowa drogi gminnej Wola Rychwalska - Rychwał (Sokołów) na odcinku 1,153 km - całkowita wartość zadania to 758.000 zł, dofinansowanie ze środków europejskich wyniosło 476.534 zł;
- Przebudowa ulicy Chabrowej, Szałwiowej, Rumiankowej, Makowej wraz z chodnikiem przy ul. Łąkowej w Rychwale - całkowita wartość inwestycji 1 006 566,64 zł, dofinansowanie 695 802,70 zł;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Rychwał (Sokołów) na odcinku 455 m. Wartość zadania - 231 734,89 zł;
- „Budowa podziemnego systemu magazynowania wody opadowej na terenie stadionu miejskiego w Rychwale”. Inwestycja zrealizowana w ramach programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego pn. „Deszczówka”, polegającego na wsparciu finansowym instalacji systemów małej retencji. Koszt inwestycji to 72.750,93 zł. Otrzymane dofinansowanie – 50.000 zł.

Fundusze Europejskie i PROW

Gmina Rychwał pozyskiwała dofinansowania ze środków funduszy europejskich oraz z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na szereg projektów. Lista projektów dofinansowanych znajduje się poniżej.

Tab. 7. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich i PROW

RODZAJ PROJEKTU:	NAZWA PROJEKTU	WARTOŚĆ PROJEKTU	WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA	ŹRÓDŁO I POZIOM DOFINANSOWANIA	OKRES I MIEJSCE REALIZACJI
Kultura, zabytki, sport, rekreacja	Remont boiska sportowego oraz obiektów towarzyszących i rekreacyjnych w miejscowości Rychwał	617 757,34 zł	382 517,00 zł	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006	Rychwał 2006
	Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gliny	657 959,41 zł	306 945,00 zł	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006	Gliny 2006
	Przebudowa budynku biblioteki wraz z adaptacją budynku gospodarczego na kotłownię – etap III - <i>projekt realizowany przez Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Rychwale</i>	549 251,00 zł	308 495,00 zł	PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi	Rychwał 2010
	Remont z przebudowa dachu świetlicy wiejskiej w m. Franki	521 542,68 zł	391 157,00 zł	PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi	Franki 2010
	Remont budynku Domu Kultury w Jaroszewicach Rychwalskich – etap	32 989,75 zł	18 333,00 zł	PROW Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, Odnowa i rozwój wsi	Jaroszewice Rychwalskie 2010
	Zagospodarowanie terenów zielonych miejsc wypoczynku	199 862,03 zł	115 000,00 zł	PROW Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,	Rychwał 2011

na terenie Miasta Rychwał – etap I			Odnowa i rozwój wsi	
Zagospodarowanie terenów zielonych miejsc wypoczynku na terenie Miasta Rychwał – etap II	120 338,58 zł	73 431,00 zł	PROW Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, Odnowa i rozwój wsi	Rychwał 2011
Pamiętaj o przeszłości – tradycje w śpiewie i tańcu Zespołu Ludowo Biesiadnego Bielanki	30 329,00 zł	17 729,50 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach „Małych projektów”	Gliny 2011
Zagospodarowanie terenu przy kościele p.w. św. Doroty w Grochowach	250 901,90 zł	188 079,75 zł	PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi	Grochoway 2013
Zagospodarowanie skweru w m. Rychwał przy ul. Wiśniowej	30 000,00 zł	17 073,16 zł	PROW 2007-2013	Rychwał 2012
Remont budynku OSP w Rychwale	-	21 765,50 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach „Małych projektów”	
Remont zabezpieczająco - wzmacniający i rewolaryzacja kościoła p.w Wszystkich Świętych w Kucharach Kościelnych	541 873,60 zł	403 489,90 zł	PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi	Kuchary Kościelne 2013
Zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej w miejscowości Dąbroszyn - Plac Zabaw Dąbroszyn	49 507,50 zł	25 000,00 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach „Małych projektów”	Dąbroszyn 2014
Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego na placu im. Wacława Jedyńskiego w Rychwale	49 836,62 zł	25 000,00 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach „Małych projektów”	Rychwał 2014
Zagospodarowanie parku miejskiego w Rychwale (amfiteatr)	94 586,48 zł	25 000,00 zł	PROW 2007-2013 LEADER	Rychwał 2014

				Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach „Małych projektów”	
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy kościele p. w św. Trójcy w Rychwale – punkt informacyjny szlaków turystycznych gminy Rychwał	161 123,44 zł	97 360,00 zł	PROW 2007-2013 PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	Rychwał 2014	
Zagospodarowanie na cele rekreacyjne przestrzeni publicznych w miejscowościach Siąszyce, Biała Panieńska i Rychwał	156 790,00 zł	95 445,00 zł	PROW 2014-2020 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	Biała Panieńska, Siąszyce, Rychwał 2017	
Przebudowa domów kultury pełniących funkcje kulturalno-rekreacyjne w miejscowości Wardężyn i Modlibogowice	267 791,61 zł	148 257,00 zł	PROW 2014-2020 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	Wardężyn, Modlibogowice 2018	
Małe kino społecznościowe szansą na rozwój zasobów kultury w gminach członkowskich Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski” <i>projekt realizowany przez Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Rychwale</i>	-	-	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Rychwał, 2017-2018	
Z kulturą na co dzień - wyposażenie budynku hali widowiskowo-sportowej w Rychwale wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej oraz zagospodarowanie terenu wokół hali - <i>projekt realizowany przez Miejsko-Gminną Bibliotekę</i>	381 886,84 zł	242 994,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Rychwał, 2019	

	<i>Publiczną w Rychwale</i>				
Suma wartości projektów		4 714 327,78 zł	2 903 071,81 zł		
Infrastruktura wodno-ściekowa	Uporządkowanie gospodarki wodno - kanalizacyjnej na terenie Gminy Rychwał	4 053 471,02 zł	2 435 671,00 zł	PROW 2007-2013 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Gmina Rychwał 2009-2011
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Rychwał – etap II	237 700,00 zł	144 787,00 zł	PROW Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” 2007-2014	2014 (29 kpl. przydomowych oczyszczalni)
	Poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Rychwał	3 243 146,87 zł	1 664 057,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Jaroszewice Rychwałskie, Rychwał 2018
	Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej na terenie miejscowości Rychwał gmina Rychwał – projekt realizowany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Rychwale	117 336,64 zł	60 700,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Rychwał, 2018-2019
	Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej na terenie miejscowości Grabowa gmina Rychwał – projekt realizowany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Rychwale	398 046,15 zł	205 916,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Grabowa 2017-2018
	Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy Rychwał	484 077,92 zł	294 862,00 zł	PROW 2007-2013 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Rychwał, 2013-2014

	Gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy Rychwał	35 369,63 zł	18 114,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Rychwał, 2018-2019
Suma wartości projektów		8 569 148,23 zł	4 824 107,00 zł		
Drogi i chodniki	Przebudowa drogi gminnej w m. Jaroszewice Rychwalskie	1 198 065,77 zł	599 032,88 zł	WRPO działanie 2.2 Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego	Jaroszewice Rychwalskie 2011
	Budowę ciągu pieszego przy ul. Grabowskiej w Rychwale i w miejscowości Grabowa	645 530,54 zł	372 631,00 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	Rychwał, Grabowa 2013
	Poprawa infrastruktury turystycznej poprzez przebudowę drogi powiatowej w istniejącym pasie drogowym polegającej na uzupełnieniu drogi o ciąg pieszcy w m. J. Rychwalskie i J. Grodzieckie	87 743,42 zł	57 438,40 zł	PROW 2007-2013 LEADER Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	Jaroszewice Grodziecki i Rychwalskie 2014
	Zmiana nawierzchni drogi w miejscowości Grochowy	150 433,06 zł	95 720,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Grochowy 2017
	Zmiana nawierzchni drogi gminnej Wola Rychwalska – Złotkowy	675 998,13 zł	419 992,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Wola Rychwalska, Złotkowy 2017
	Przebudowa ulicy Gimnazjalnej w miejscowości Rychwał	603 206,19 zł	350 465,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Rychwał 2018
	Zmiana nawierzchni drogi gminnej w miejscowości Grabowa	1 098 411,81 zł	698 250,92 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i	Grabowa 2018

				ludności wiejskiej	
	Budowa drogi gminnej nr G486029P w miejscowości Złotkowy oraz drogi gminnej G486016P Wola Rychwalska-Rychwał (Sokołów)	2 047 751,74 zł	1 302 983,00 zł	PROW 2014-2020 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	Złotkowy, Wola Rychwalska, Rychwał 2020-2021
	Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi krajowej nr 25 na odcinku Lisiec-Dąbroszyn	865 596,92 zł	689 056,13 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Dąbroszyn 2020-2021
Suma wartości projektów		7 372 737,58 zł	4 585 569,33 zł		
Edukacja	Indywidualizacja pracy	261 676,00 zł	261 676,00 zł	PO KL 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych Projekt systemowy	Gmina Rychwał 2010-2011
	„Bajkowa kraina” – punkt przedszkolny w Kucharach Kościelnych	694 341,75 zł	694 341,75 zł	PO KL 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej	Kuchary Kościelne 2011
	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w m. Jaroszewice Grodzieckie	724 389,62 zł	607 547,33 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Jaroszewice Grodzieckie 2017
	„Coś dla najmłodszych w Gminie Rychwał – publiczny żłobek wspiera rodziców”	943 004,95 zł	887 804,95 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2021	Rychwał 2020-2023
Suma wartości projektów		2 623 412,32 zł	2 451 370,03 zł		
Integracja społeczna	Aktywna integracja w Gminie Rychwał	563 710,11 zł	505 000,64 zł	PO KL 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	Gmina Rychwał 2009-2013

	"Mogę pracować - wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem doświadczających trudności na rynku pracy"	164 289,02 zł.	144 240,78zł.	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Gmina Rychwał
	„Kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej na terenie gminy Rychwał”	885 647,80 zł	885 647,80 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Gmina Rychwał 2017-2019
	Zadbajmy razem o lepsze jutro!	565 706,25 zł	534 506,25 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2021	Gmina Rychwał 2020-2022
Suma wartości projektów		2 015 064,16 zł	1 925 154,69 zł		
OZE	Budowa na terenie gminy Rychwał mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii	745 289,88 zł	567 797,00 zł	PROW Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” 2007-2014	Gmina Rychwał
	Instalacja systemów odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Golina, Rychwał, Tuliszków i Wierzbinek - <i>projekt partnerski realizowany na terenie 4 gmin</i>	8 852 041,98 zł	5 501 615,00 zł	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	Golina, Rychwał, Tuliszków i Wierzbinek 2018-2019
Suma wartości projektów		9 597 331,86 zł	6 069 412,00 zł		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Gmina Rychwał pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 15,8 mln zł.

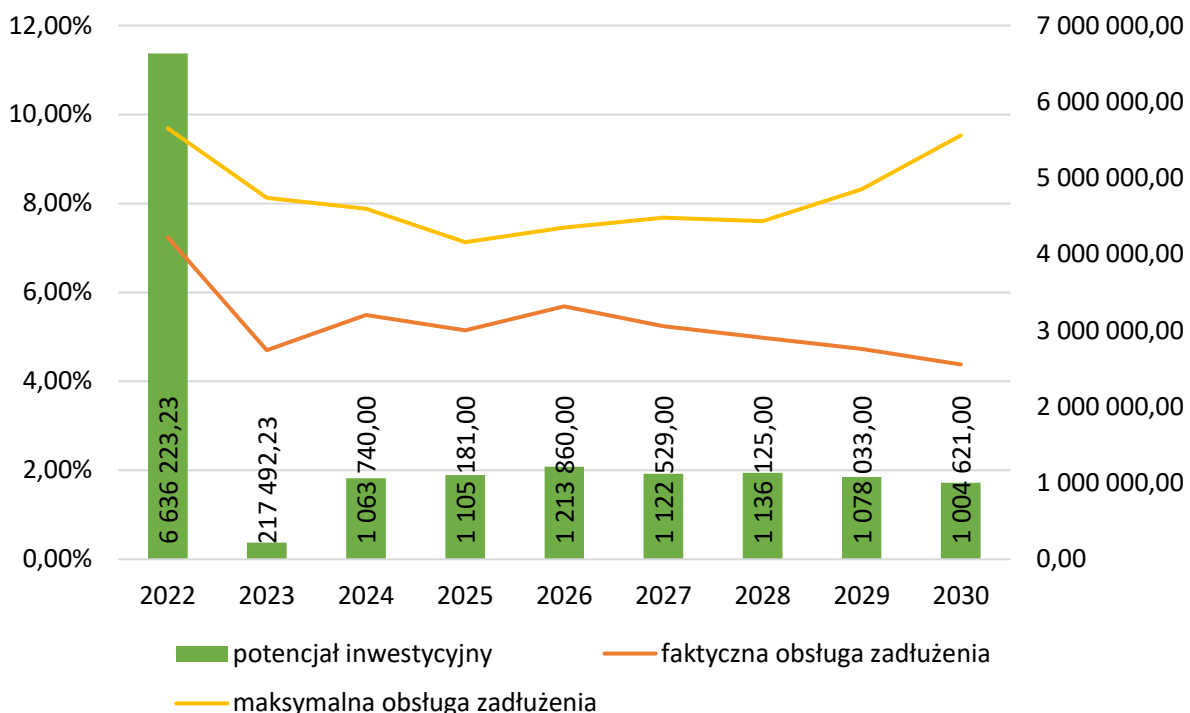
Tab. 8. Projekty dofinansowane z Polskiego Ładu

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina Rychwał	Przebudowa ulic Okólnej, Kwiatowej, Wiśniowej, Porzeczkowej, Malinowej, Agrestowej wraz z budową chodnika przy ulicy Okólnej w Rychwale.	855 000 zł
Gmina Rychwał	Rozbudowa budynku OSP w Rychwale na potrzeby Jednostki OSP w Rychwale	3 659 250,00 zł
Gmina Rychwał	Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Rychwał oraz Wardężyn	5 016 000,00 zł
Gmina Rychwał	Budowa, przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Rychwał – etap I	6 340 000,00 zł

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał na lata 2022-2030 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2032 (uchwała Nr XXXIX/278/22 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 03 lutego 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 21. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Rychwał na lata 2022-2030

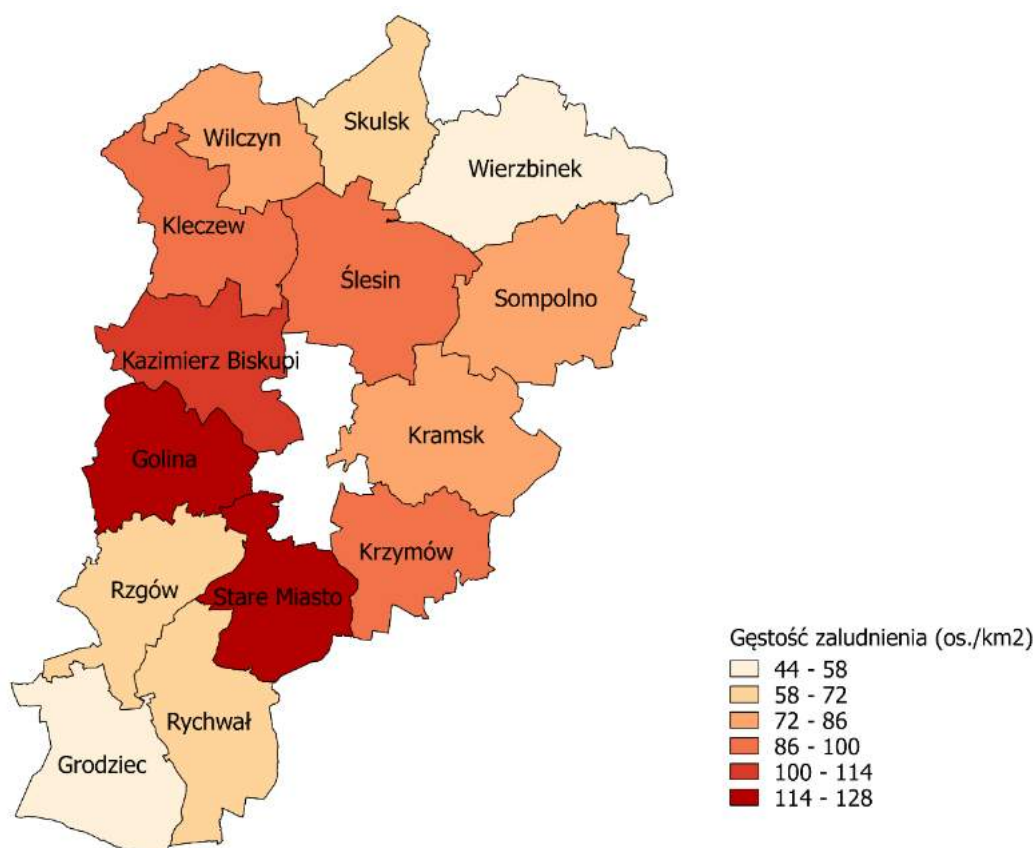
Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXIX/278/22 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia 03 lutego 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Rychwał na lata 2022-2032

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 14,57 mln zł.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Rychwał w roku 2020 liczyła 8 203 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 70 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była jedną z niższych w powiecie konińskim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 88 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Gminie Stare Miasto (128 os./km²), a najniższa w Gminie Grodziec (44 os./km²).

Ryc. 22. Gęstość zaludnienia w powiecie konińskim w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2016-2020 w Gminie Rychwał, powiecie konińskim oraz pozostałych gminach należących do powiatu. Zauważa się spadek liczby ludności na przestrzeni lat. W Gminie Rychwał w 2020 roku wynosiła ona 8 203 mieszkańców, co daje o 159 mieszkańców mniej niż w pierwszym analizowanym roku. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wynosiła 99,5% oraz 100,1% dla powiatu. Liczba ludności w Gminie stanowi 6% mieszkańców powiatu.

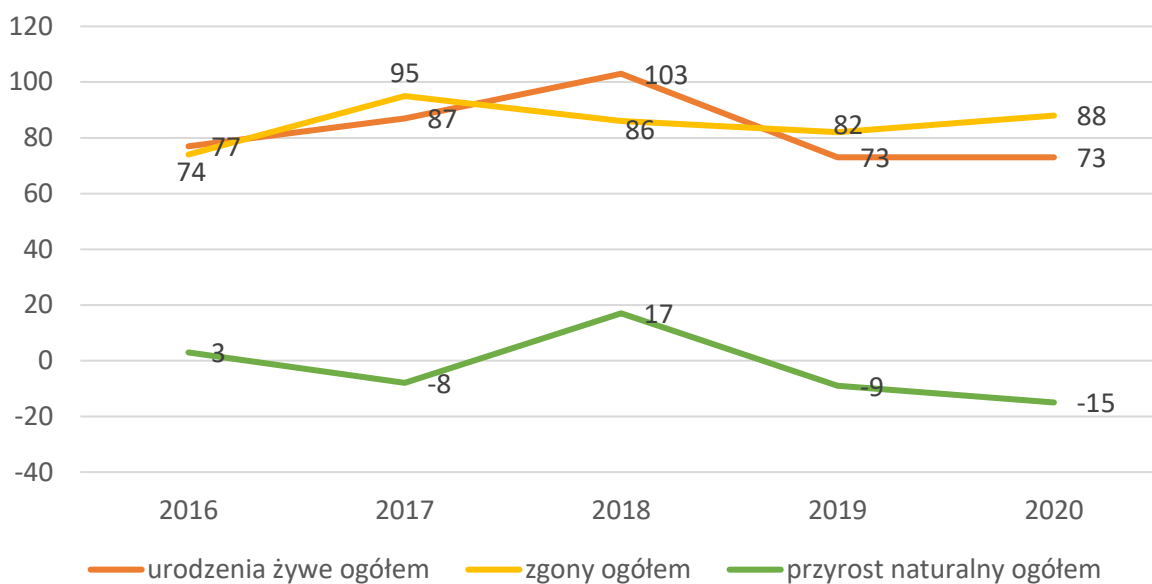

Tab. 9. Zmiany liczby ludności w powiecie konińskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat koniński	129 475	129 715	129 966	130 053	129 904	100%	100,1%
Golina	11 928	12 033	12 083	12 079	12 077	9%	100,3%
Grodziec	5 256	5 220	5 206	5 160	5 131	4%	99,4%
Kazimierz Biskupi	11 474	11 467	11 466	11 487	11 496	9%	100,0%
Kleczew	9 991	9 991	9 986	9 947	9 908	8%	99,8%
Kramsk	11 044	11 135	11 226	11 250	11 337	9%	100,7%
Krzymów	7 896	7 961	8 034	8 112	8 154	6%	100,8%
Rychwał	8 362	8 320	8 311	8 249	8 203	6%	99,5%
Rzgów	7 206	7 245	7 291	7 275	7 257	6%	100,2%
Skulsk	6 170	6 142	6 154	6 122	6 096	5%	99,7%
Sompolno	10 400	10 414	10 375	10 380	10 299	8%	99,8%
Stare Miasto	12 039	12 154	12 266	12 436	12 497	10%	100,9%
Ślesin	13 998	13 992	14 032	14 067	14 051	11%	100,1%
Wierzbinek	7 457	7 396	7 336	7 287	7 216	6%	99,2%
Wilczyn	6 254	6 245	6 200	6 202	6 182	5%	99,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są od przyrostu naturalnego oraz salda migracji.

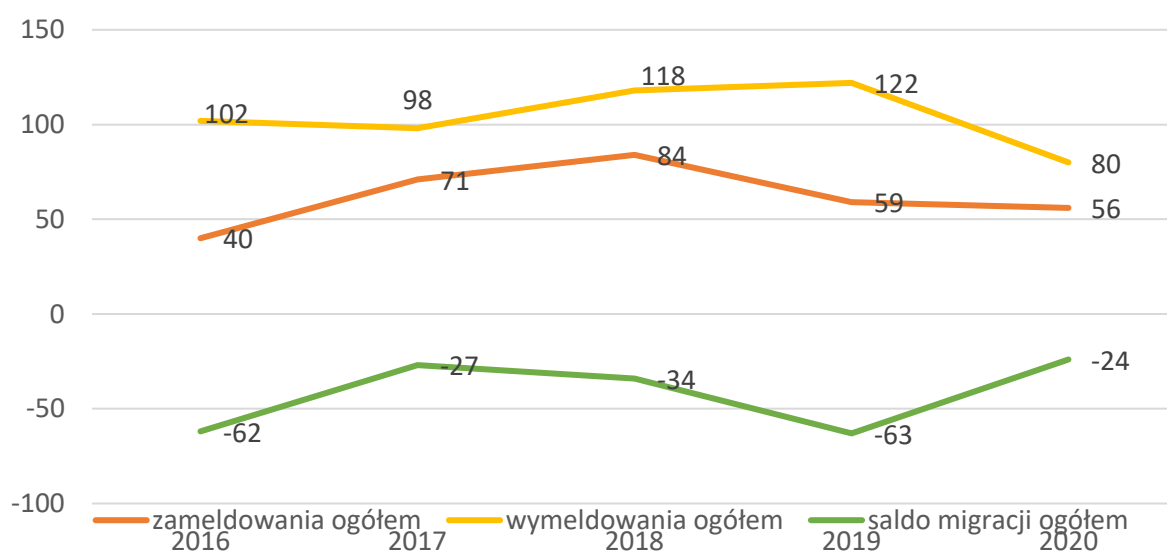
Ryc. 23. Przyrost naturalny w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2016-2020 przyrost naturalny w Gminie utrzymywał się na ujemnym poziomie, przy rocznej liczbie urodzeń oscylującej między 73 a 103, a zgonów między 74 a 95.

Drugim czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców w gminie jest saldo migracji, czyli różnica między zameldowaniami i wymeldowaniami.

Saldo migracji w badanym okresie w Gminie Rychwał jest ujemne. Od 2017 roku utrzymuje się na stałym ujemnym poziomie. Od roku 2019 obserwowany jest również spadek liczby zameldowań i wymeldowania w Gminie.

Ryc. 24. Saldo migracji w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik przyrostu naturalnego w 2020 roku kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Rychwał – jest to sytuacja charakterystyczna dla całego regionu, w tym powiatu i województwa. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w Gminie Rychwał był na poziomie -1,83 i był jednym z niższych w powiecie. Natomiast wskaźnik salda migracji był najwyższy w powiecie.

Podobną tendencję wykazywał wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców. Pomimo dodatniej wartości dla województwa wielkopolskiego, większość gmin powiatu konińskiego w 2020 r. odnotowały ujemne saldo migracji. Wskaźnik dla Gminy Rychwał w 2020 r. wyniósł -2,9.

Tab. 10. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
woj. wielkopolskie	-1,18	-0,72	0,50	0,05
powiat koniński	-2,18	-0,83	0,70	0,13
Golina	-3,23	-0,72	2,50	-0,02
Grodzic	-2,53	-0,87	-5,40	-1,93
Kazimierz Biskupi	-0,96	-0,87	1,70	-0,20
Kleczew	-2,52	-0,36	-1,00	0,30
Kramsk	-1,33	-0,63	10,90	2,43
Krzymów	-1,23	-0,94	5,80	0,70
Rychwał	-1,82	-0,55	-2,90	1,13
Rzgów	-1,38	-1,22	-3,30	-1,55
Skulsk	0,16	-0,32	-3,30	-0,18
Sompolno	-2,70	-0,82	-4,10	-0,45
Stare Miasto	-2,49	-1,84	9,00	0,08
Ślesin	-4,12	-0,82	0,30	0,43
Wierzbinek	-1,65	-0,15	-8,70	-0,60
Wilczyn	-2,91	-1,33	-4,20	-0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Rychwał zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia

ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 115%. Na tle całego województwa wielkopolskiego wskaźnik kształtował się na niższym poziomie, jednak wskaźnik Gminy był wyższy niż poziom powiatu konińskiego.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Rychwał można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludność w tym wieku jest główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2016-2020 była na poziomie 93% – wynika z tego, że udział mieszkańców w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej województwa.

Tab. 11. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Rychwał w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek

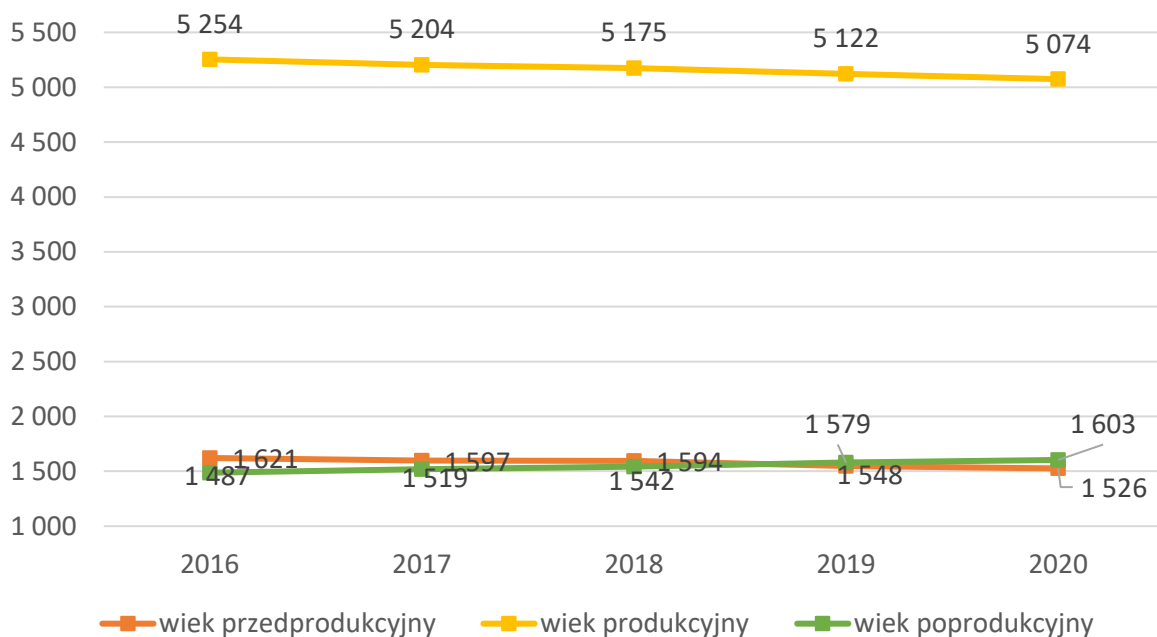
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%) ¹			senioralne obciążenie demograficzne (%) ²		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. wielkopolskie	15,99	13,94	87%	22,10	26,10	118%
powiat koniński	15,53	14,91	96%	19,00	21,70	114%
Rychwał	15,52	14,40	93%	20,80	24,00	115%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Rychwał, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016- 2020. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. W 2019 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym zaczęła przewyższać liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane dla seniorów, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Ryc. 25. Struktura ludności w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy działa jeden żłobek oferujący opiekę nad dziećmi do lat 3. Jest to Publiczny Żłobek „Jaś i Małgosia” mieszczący się przy ulicy Sportowej 11 w Rychwale. Publiczny Żłobek „Jaś i Małgosia” w Rychwale powstał w ramach dofinansowania ze środków Unii Europejskiej w Ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 6 Rynek Pracy, Działanie 6.4 Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi, Poddziałanie 6.4.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi. Rodzice dzieci obowiązani są do wnoszenia comiesięcznej opłaty w wysokości 150 zł za 1 dziecko. Projekt był finansowany przez 23 miesiące (od 1.12.2020 do 30.11.2022). Żłobek zapewnia miejsca dla 16 dzieci.

Za wychowanie przedszkolne na terenie Gminy Rychwał w roku 2020 odpowiedzialne były 4 oddziały przedszkolne zlokalizowane w Zespole Przedszkoli w skład, którego wchodziły Przedszkole Samorządowe „Plastuś” i Przedszkole Samorządowe „Leśne Skrzaty”, a także oddziały przedszkolne zlokalizowane w szkołach podstawowych.

W dniu 10 lutego 2021 roku uchwałą nr XXVIII/209/21 Rady Miejskiej rozwiązano Zespół Przedszkolny w Rychwale, który działał do 31 sierpnia 2021 roku, w którego skład wchodziło Przedszkole Samorządowe „Plastuś” w Rychwale i Przedszkole Samorządowe „Leśne Skrzaty” w Siąszycach. Od 1 września 2021 r. już nie jako Zespół Przedszkoli, ale odrębnie działa: Przedszkole Samorządowe „Leśne Skrzaty” w Siąszycach oraz Przedszkole Publiczne „Plastuś” w Rychwale, które jest prowadzone przez firmę prywatną.

Do Przedszkola Samorządowego „Leśne Skrzaty” w Siąszycach uczęszczało w 2021 roku 43 dzieci (z możliwością zwiększenia do 68 miejsc), natomiast do Przedszkola Publicznego „Plastuś” w Rychwale uczęszczało 125 dzieci.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sytuacji związanej z upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Rychwał. Poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej wynosił 100%. Tabela zawiera również informacje o liczbie dzieci zamieszkujących Gminę Rychwał, ale uczęszczających do przedszkola poza jej terenem oraz odwrotnie – o liczbie dzieci zamieszkujących inne gminy, ale zapisanych do placówki na obszarze Gminy Rychwał. Liczby te ulegają niewielkim zmianom w latach 2016-2020. W roku szkolnym 2020/2021 8 dzieci będących mieszkańcami Gminy Rychwał uczęszczało do przedszkoli na terenie gmin sąsiadujących, natomiast 7 dzieci spoza Gminy, dowożone było do placówek na jej obszarze. Corocznie zwiększa się wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu gminnym. W 2020 roku kwota ta stanowiła 1 124,82 zł i była o 200,64 zł większa niż w pierwszym badanym roku.

Tab. 12. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Rychwał

	2016	2017	2018	2019	2020
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	100%	100%	100%	100%	100%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	20	17	10	16	8
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	3	5	7	9	7
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	924,18	960,98	1 108,23	1 222,14	1 124,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

Szkoły

Gmina Rychwał w 2021 roku jest organem prowadzącym dla 6 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Panieńskiej,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dąbroszynie,
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Grochowach,
- Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Andersa w Jaroszewicach Grodzieckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Kucharach Kościelnych,
- Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Rychwale.

Ponadto w Rychwale funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, którego organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Koninie. Placówka ta kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie w różnym stopniu.

W szkołach podstawowych w 2021 roku uczyło się łącznie 657 dzieci, a średnia wielkość oddziału wynosiła 9,5. Największą szkołą podstawową na terenie Gminy Rychwał jest Szkoła Pod-

stawowa im. Arkadego Fiedlera w Rychwale, do której uczęszczało 336 uczniów w 22 oddziałach. W szkole było zatrudnionych 60 nauczycieli. Najmniejszą szkołą była natomiast Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Panieńskiej oraz Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dąbroszynie do których uczęszczało po 45 uczniów w 7 oddziałach.

Tab. 13. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Rychwał

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Panieńskiej	45	7	6	11,11
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dąbroszynie	45	7	6	12,05
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Grochowach	72	8	9	13,5
Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Andersa w Jaroszewicach Grodzieckich	58	6	9	10,2
Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Kucharach Kościelnych	101	8	12	17
Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Rychwale	336	22	15	60,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

W tabeli poniżej zaprezentowany został stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Rychwał w roku szkolnym 2019/2020. Żadna ze szkół podstawowych mieszczących się na terenie Gminy Rychwał nie prowadziła nauczania w zmianowym systemie pracy. We wszystkich szkołach uczniowie mieli dostęp do komputerów oraz projektorów multimedialnych. W każdej ze szkół funkcjonowały świetlice oraz był parking dla nauczycieli i rodziców. W szkole podstawowej w Kucharach Kościelnych i w Rychwale znajduje się gabinet pielęgniarstwa. W szkole podstawowej w Jaroszewicach Grodzieckich, Kucharach Kościelnych i w Rychwale znajdują się sale gimnastyczne, natomiast pomieszczenie do ćwiczeń znajdują się w szkołach podstawowych w Białej Panieńskiej, Dąbroszynie i w Grochowach.

Tab. 14. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Rychwał

Nazwa szkoły:	SP w Białej Panieńskiej	SP w Dąbroszynie	SP w Grochowach	SP w Jaroszewicach Grodzieckich	SP w Kucharach Kościelnych	SP w Rychwale
Baza sportowa	Pomieszczenie do ćwiczeń	Pomieszczenie do ćwiczeń	Pomieszczenie do ćwiczeń	Sala gimnastyczna	Sala gimnastyczna (boiska do siatkówki, koszykówki, unihokeja, pełne wyposażenie)	2 sale gimnastyczne, boiska do siatkówki, koszykówki, unihokeja, pełne wyposażenie, kompleks boisk ORLIK
Liczba sal lekcyjnych	9	7	7	6	10	30
Pracownie językowe	nie	nie	nie	nie	nie	Nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie	nie	nie	Integracyjna
Komputery do użytku uczniów	11	17	18	16	22	50
Projektory multimedialne	5	2	6	3	2	30
Kamery - monitoring szkolny	nie	tak	nie	nie	tak	Tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Świetlice	tak 11:40-14:20	tak 13:00-16:00	tak 11:40-14:20	tak 13:00-16:00	tak 11:30-14:40	tak 7:00-16:00
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	nie	nie	nie	nie	tak/nie	tak/nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

W tabeli poniżej zestawiono całkowitą liczbę uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Rychwał w zestawieniu z liczbą dzieci zamieszkującą teren Gminy, ale dojeżdżającą do szkół poza jej granicami. Zaobserwować można, iż liczby te utrzymywały się na stałym poziomie.

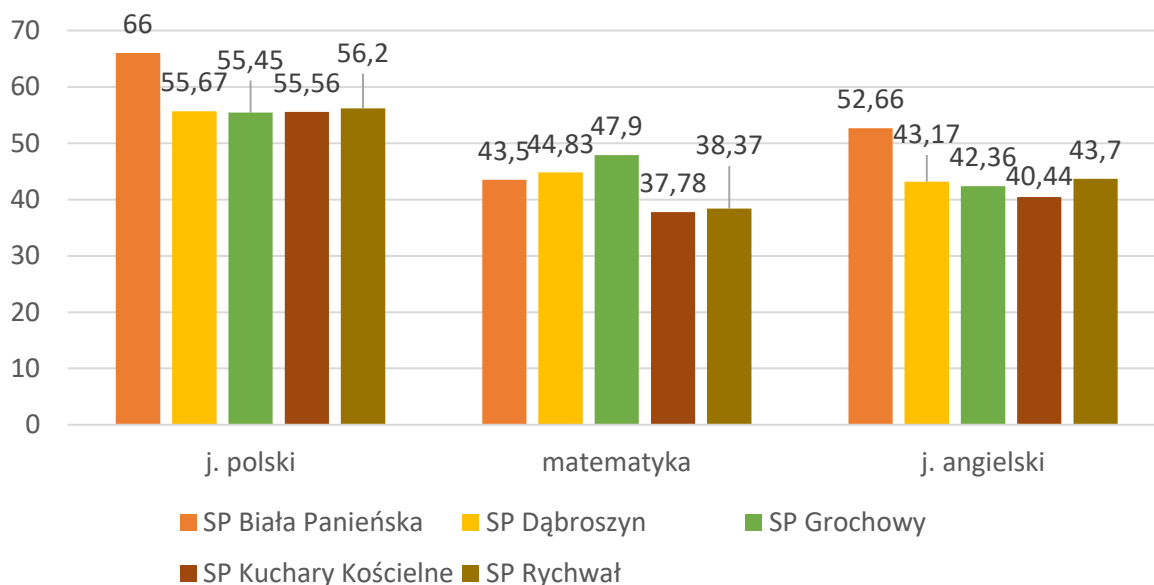
mie na przestrzeni analizowanych lat 2017- 2021. Do szkół na terenie Gminy w 2020 roku zapisanych było 754 dzieci. Liczba dzieci w 2020 roku zamieszkujących Gminę Rychwał, lecz uczęszczających do szkół na terenie innych gmin wzrosła wynosiła 87 dzieci.

Tab. 15. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Rychwał uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2016	2017	2018	2019	2020
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	759	744	714	736	754
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	brak danych	brak danych	91	76	87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

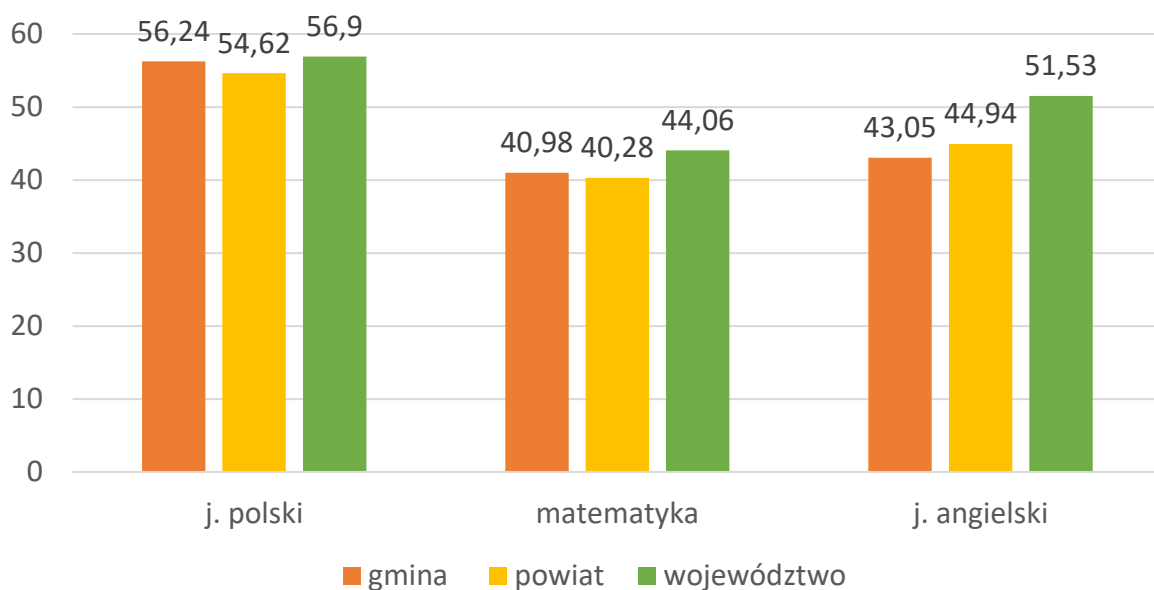
Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Poziom nauczania we wszystkich szkołach był na podobnym poziomie, poza Szkoła Podstawową w Białej Panieńskiej, gdzie wyniki były wyższe w porównaniu do innych szkół.

Ryc. 26. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Rychwał w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2020.

Wyniki egzaminu w roku szkolnym 2019/2020 wskazują, że wszystkie szkoły osiągnęły porównywalny poziom. Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią powiatu i województwa. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest porównywalny do średniej wyznaczonej dla powiatu konińskiego i niższa niż średnia wyznaczona dla województwa wielkopolskiego

Ryc. 27. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Rychwał w roku 2020 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2020.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2016-2020. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 81,4% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 2,15-2,35 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2020 roku (wynosiły 1,8 mln zł).

Tab. 16. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Rychwał w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
WYDATKI OGÓŁEM	11 409 741,50	12 519 459,22	12 972 032,79	14 567 322,31	15 364 284,28
Wydatki bieżące, w tym:	11 397 365,98	11 737 073,78	12 839 333,00	13 610 426,46	13 533 708,45
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>9 243 841,33</i>	<i>9 391 962,69</i>	<i>10 347 173,70</i>	<i>11 259 647,83</i>	<i>11 221 738,66</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>2 153 524,65</i>	<i>2 345 111,09</i>	<i>2 492 159,30</i>	<i>2 350 778,63</i>	<i>2 311 969,79</i>
Wydatki majątkowe	12 375,52	782 385,44	132 699,79	956 895,85	1 830 575,83
SUBWENCJA OŚWIATOWA	7 441 670,00	7 043 001,00	7 233 910,00	7 638 644,00	7 818 828,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 968 071,50	5 476 458,22	5 738 122,79	6 928 678,31	7 545 456,28
Stopień pokrycia	65%	56%	56%	52%	51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

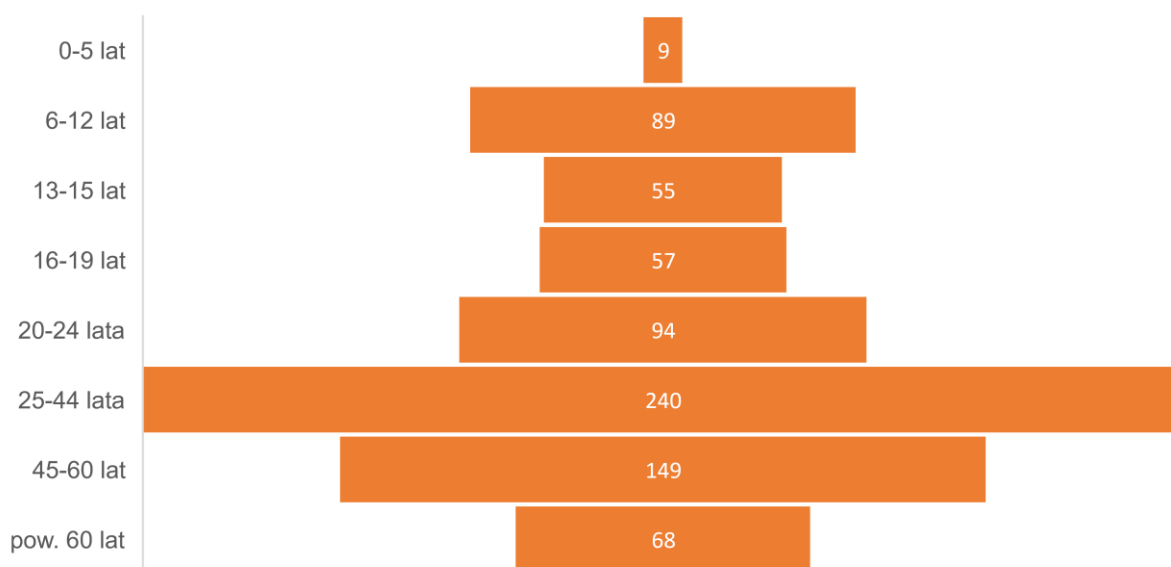
W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2016 roku wskaźnik ten wynosił 65%, a w roku 2020 zmniejszył się do 51%.

Kultura i sport

Wszelkie wydarzenia gminne realizowane są przez Referat Oświaty, Promocji, Kultury i Sportu w Urzędzie Gminy i Miasta w Rychwale, poszczególne placówki oświatowe, Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną oraz samorządy wiejskie, organizacje społeczne oraz kościelne.

Biblioteka w swoich zasobach bazy lokalowej posiada czytelnie, wypożyczalnię, pomieszczenie administracyjne, zaplecze sanitarne i socjalne oraz salę komputerową z dostępem do Internetu szerokopasmowego. Na koniec roku 2021 Biblioteka w swoim zasobie posiadała 16 549 woluminów. Księgozbiór biblioteki jest stale aktualizowany. Biblioteka udostępnia swoje zbiory czytelnikom na miejscu oraz poprzez wypożyczanie książek na zewnątrz.

W roku 2021 z Biblioteki korzystało 761 zarejestrowanych czytelników. Struktura czytelników zarejestrowanych w bibliotece w rozbiciu według wieku kształtowały się następująco:

Ryc. 28. Czytelnicy według kategorii wiekowych

Źródło: Raport o stanie Gminy za rok 2021.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Rychwał wyróżnia się m.in.:

- spotkanie noworoczne,
- turnieje tenisa stołowego,
- turnieje piłki nożnej,
- rajdy rowerowe,
- Gminny Dzień Kobiet,
- Święta majowe,
- Święto Ziemi Rychwalskiej – Rychwalia,
- Gminne dożynki,
- Impresje muzyczne – Piknik Orkiestr Dętych,
- Święto zbiorów jesieni – Pyrczok,
- Święto Niepodległości – koncerty,
- Jarmark Bożonarodzeniowy.

Część z wymienionych wydarzeń odbywa się w Amfiteatrze w parku miejskim w Rychwale (który wymaga przeprowadzenia remontu).

Na terenie Gminy Rychwał znajduje się Hala widowiskowo-sportowa, wraz z kręgielnią, skateparkiem, salami fitness oraz 21 osobowym kinem społecznościowym, a także kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” oraz miasteczko ruchu drogowego. Ponadto działają dwa kluby sportowe: LKS „Zjednoczeni” Rychwał i LKS „Fanclub” Dąbroszyn. W gminie znajduje się również pełnowymiarowy Stadion Miejski wraz z bieżnią usytuowany przy Hali Widowiskowo-Sportowej w Rychwale oraz boisko trawiaste w Dąbroszynie.

W Gminie zlokalizowane są również ogólnodostępne place zabaw w: Dąbroszynie, Święci, Kucharach Borowych, Jaroszewicach Grodzieckich, Grochowach, Rozalinie, Grabowej i w Rychwale. W mieście powstała również siłownia plenerowa.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 9 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostki działające w Rychwale i w Kucharach Kościelnych są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 17. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Glinach	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Grochowach	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Siąszycach	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Jaroszewicach Grodzieckich	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbroszynie	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Święci	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kucharach Kościelnych	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Bronikach	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Rozalinie	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Rychwale	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Czyżewie	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Rychwał

W 2021 roku Jednostki OSP zostały zadysponowane do 125 zdarzeń, w tym do 48 pożarów i 77 miejscowych zagrożeń.

Tab. 18. Liczba interwencji OSP w Gminie Rychwał w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
OSP	113	115	94	125

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie gminy

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Rychwał, zajmuje się Komisariat Policji w Rychwale przy ulicy Sportowej 1A.

Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy można wymienić Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości, znęcanie, groźby, przestępstwa gospodarcze, kradzież mienia oraz przywłaszczenie rzeczy.

System monitoringu usytuowany jest na terenie Miasta Rychwał m.in. przy:

- skrzyżowaniu ul. Konińskiej z ul. Sportową,
- ul. Konińskiej przy Ośrodku Zdrowia,
- ul. Tuliszowskiej na budynku Straży Pożarnej,
- ul. Tuliszowskiej na terenie parku miejskiego,
- Placu Wolności dwie kamery na dwóch budynkach Urzędu Gminy,
- ul. Sportowej 1 na budynku Poczty Polskiej,
- ul. Sportowej 34 - na terenie Hali sportowej na zewnątrz i wewnątrz obiektu.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Rychwał działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby, jak również pomocy potrzebującym.

Na terenie Gminy Rychwał funkcjonują następujące stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Siąszycach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Święci;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kucharach Kościelnych;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grochowach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbroszynie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jaroszewicach Grodzieckich;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rozalinie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bronikach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rychwale;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Glinach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czyżewie;
- Niezależna Formacja Kulturalna „Grupa Żerków”;

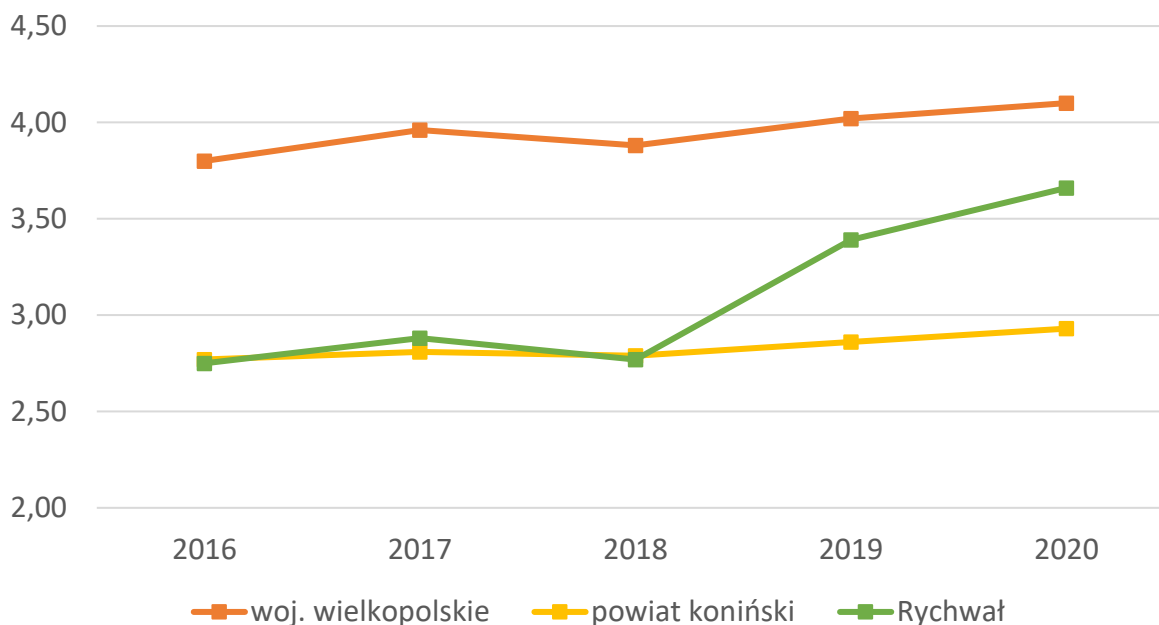
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Każdy ma Szansę” w Rychwale;
- Stowarzyszenie Oświatowe - Lepsza Edukacja;
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Złotkowy;
- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rychwale;
- Stowarzyszenie „Vida Artis Rychwał”;
- Stowarzyszenie „Przyjazna i Kreatywna Szkoła”;
- Fundacja „Horyzonty”;
- Spółdzielnia Socjalna „Poryw” w Rychwale;
- koła gospodyń;
- Orkiestra Dęta Quantum;
- TPD Oddział Gminny w Rychwale;
- Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana Oddział w Rychwale;
- Ludowy Klub Sportowy „Zjednoczeni Rychwał”;
- Ludowy Klub Sportowy „Fanclub Dąbroszyn”;
- Koło wędkarskie „Lin”;
- Koło łowieckie „Żubr”;
- Akademia Piłkarska Reissa;
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział Turek, Sekcja Rychwał,
- 98 Drużyna Harcerska „Leśni podróżnicy”.

Ponadto, Gmina Rychwał należy do Stowarzyszenia Aglomeracja Konińska. Głównym celem Stowarzyszenia jest wspieranie i rozwijanie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów Członków Stowarzyszenia, a w szczególności wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastrukturalno-środowiskowego i kulturowego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Aglomerację Konińską oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie.

Gmina Rychwał należy do Stowarzyszenia Solidarni w Partnerstwie. Głównym celem stowarzyszenia jest poprawa jakości życia mieszkańców regionu oraz promocja produktów lokalnych wytwarzanych na terenie LGD, wspieranie działań proekologicznych polegających na ochronie środowiska naturalnego i źródeł energii odnawialnej, rewitalizacja obszaru zaniedbanych ekonomicznie i administracyjnie.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys.

mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Rychwał, powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat a dodatkowo jest on wyższy w porównaniu do średniej powiatu konińskiego.

Ryc. 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rychwał na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina udziela dotacje na realizację zadań w formie wspierania wykonywania zadań własnych samorządu. Dofinansowania przyznane zostały na drodze rozstrzygnięcia konkursów oraz w trybie 19a, m.in. w zakresie upowszechniania kultury i sportu. W roku 2021 kwota otrzymanego dofinansowania przez organizację wynosiła 147 000 zł.

Tab. 19. Kwoty dotacji przyznawane organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w Gminie Rychwał w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Małe Granty (nie może przekroczyć 20% tj. zł)	17 250 zł	33 700 zł	15 000 zł	17 000 zł
Duże Granty	125 000 zł	125 000 zł	130 000 zł	130 000 zł
Razem	142 250 zł	158 700 zł	145 000 zł	147 000 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy.

Od 2014 roku na terenie Gminy Rychwał funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku, który jest Stowarzyszeniem samodzielnym, dobrowolnym posiadającym osobowość prawną. Działalność uniwersytetu opiera się głównie na społecznej pracy członków Zarządu, wybieranych na 2 letnią kadencję. Głównymi celami Uniwersytet Trzeciego Wieku jest prowadzenie działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej, sportowej i turystyczno-krajoznawczej oraz

włączenie ich do systemu kształcenia ustawicznego przez stymulowanie rozwoju osobowego i sprawności intelektualnej i fizycznej.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy Rychwał mieszkańcy mogą skorzystać z podstawowej opieki medycznej w Ośrodku Zdrowia przy ul. Konińskiej 13 w Rychwale wraz z poradnią stomatologiczną i ginekologiczną. W Rychwale działa także Specjalistyczna Przychodnia „MELVITA” oferująca usługi z zakresu fizjoterapii i rehabilitacji.

Ponadto mieszkańcy mają dostęp do ogólnodostępnych aptek zlokalizowanych na terenie Gminy Rychwał, są to:

- Apteka Agata Nowaczyk-Świątek,
- Apteka „Pod złotą wagą”.

Usługi szpitalne dla mieszkańców Gminy świadczy Wojewódzki Szpital Zespolony w Koninie. Ponadto działa tam Szpitalny Oddział Ratunkowy. Na terenie Gminy stacjonuje jedna karetka pogotowia wraz z zespołem ratunkowym.

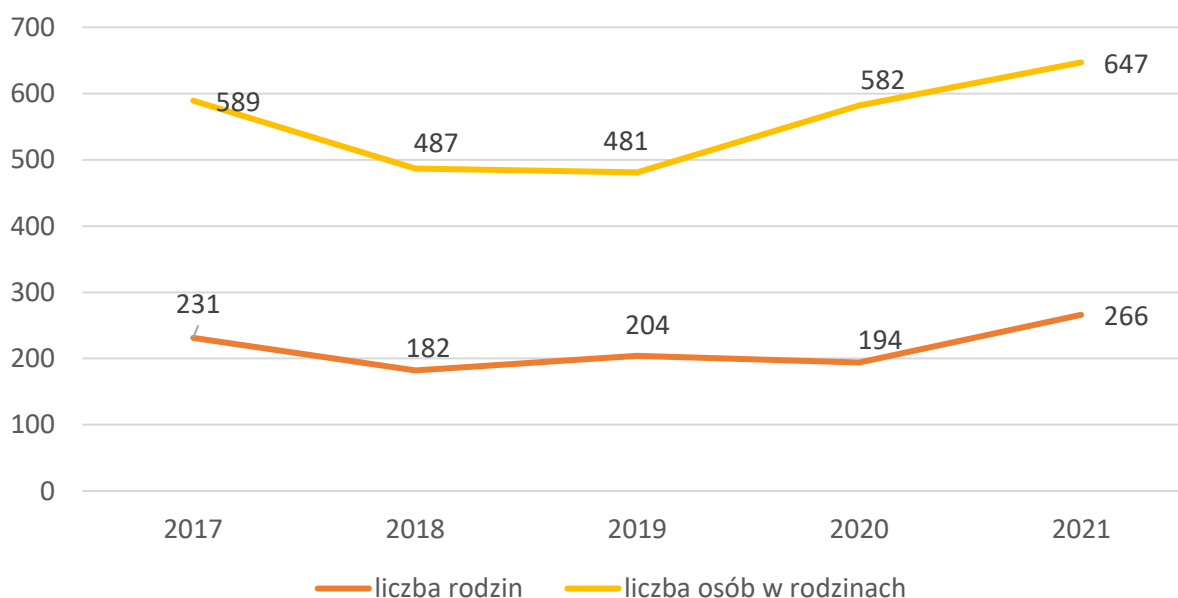
Podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy jest Centrum Usług Społecznych w Rychwale z siedzibą przy ul. Sportowej nr 11 (dawniej M-GOPS w Rychwale przy Placu Wolności 21). CUS w roku 2021 w ramach działań prorodzinnych zrealizował zadania m.in.:

- przyznawanie i wypłacaniu zasiłków (stałych, okresowych, celowych oraz celowych specjalnych),
- dożywianie dzieci w szkołach w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.
- świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- wsparcie rodzin i dziecka w ramach asystentury rodzinnej,
- działania na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej,
- wypłacanie zasiłków rodzinnych i alimentacyjnych,
- przyjmowanie wniosków i wypłacanie środków w ramach dodatku osłonowego,
- wprowadzenie nowych usług społecznych z zakresu: pomocy społecznej; promocji i ochrony zdrowia; edukacji publicznej; pobudzania aktywności obywatelskiej: reintegracji zawodowej i społecznej,
- usługi w zakresie wspierania rodziny (wsparcie psychologiczne, logopedyczne),
- usługi promocji i ochrony zdrowia (rehabilitacja mobilna i stacjonarna, taxi społeczne),
- pobudzanie aktywności obywatelskiej (aktywizacja seniorów oraz animacja lokalna),
- realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa przy współpracy z Bankiem Żywności w Koninie,

- realizacja Programu Opieka Wytchnieniowa - wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami posiadającymi: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawność,
- realizacja Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej - celem Programu jest wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia;
- realizacja programu „Aktywna Integracja w Gminie Rychwał” – celem programu było przystosowanie osób będących zagrożonych wykluczeniem społecznym do wymogów współczesnego świata pod względem aktywizacji zawodowej poprzez szkolenia i konsultacje. Szkolenia ukierunkowują osoby uczestniczące w projekcie na realia i potrzeby lokalnego rynku pracy.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych CUS w Rychwale w latach 2017-2020 można zauważyć tendencję w zakresie zmniejszania się liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną, z kolei w 2021 roku liczby te zaczęły rosnąć. W 2017 r. było to 231 rodzin i 589 osób, natomiast w 2021 r. – 266 rodzin i 647 osoby. Głównymi powodami objęcia pomocą była niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

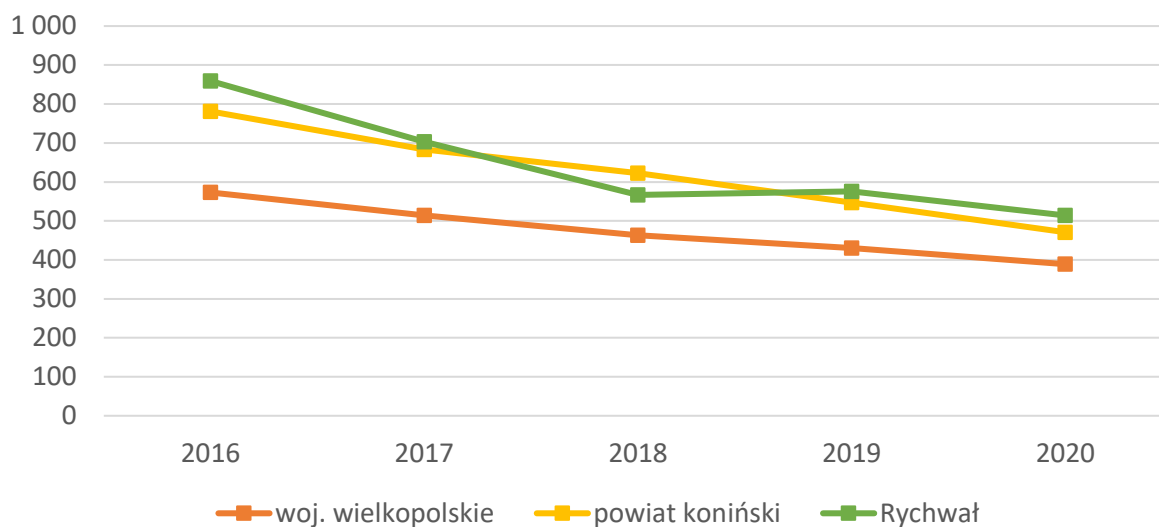

Ryc. 30. Liczba podopiecznych MGOPS w Gminie Rychwał w latach 2017-2021

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021”, CUS w Rychwale.

W poniższej tabeli przedstawiono, jak kształtowała się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rychwał w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba

beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Rychwał wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 31. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Rychwał na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od grudnia 2019 roku na terenie Gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Rozalinie. Dom samopomocy został utworzony w budynku po byłej szkole podstawowej. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu typu D, przeznaczonym dla 30 osób niepełnosprawnych ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi. ŚDS zapewnia osobom ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi wsparcie społeczne pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie na miarę ich możliwości, integrację społeczną rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rozalinie ma zasięg ponadlokalny i obejmuje swoim terytorium Gminę Rychwał. Uczestnikami ŚDS w Rozalinie mogą być oprócz mieszkańców Gminy i Miasta Rychwał - mieszkańcy sąsiednich gmin, jeżeli Dom dysponuje wolnymi miejscami oraz zostało zawarte porozumienie na realizację zadania publicznego między odpowiednimi organami jednostek samorządu terytorialnego, w tym właściwego dla miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o przyjęcie do domu.

Od kwietnia 2014 roku działalność rozpoczęła Spółdzielnia Socjalna „Poryw”. Spółdzielnia jest pierwszą spółdzielnią socjalną w powiecie konińskim, którą założyły dwie jednostki samorządu terytorialnego (powiat koniński i gmina Rychwał). W Spółdzielni pracuje na umowę o pracę 8 osób, które były osobami trwale bezrobotnymi oraz 8 osób wykonuje usługi na umowę zlecenie.

W statucie Spółdzielni Socjalnej „Poryw” sformułowano cele i przedmiot jej działania. Są one następujące:

1. prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym, w tym osoby długotrwale bezrobotne i niepełnosprawne;

2. podejmowanie działań zmierzających do odbudowania i podtrzymywania u członków spółdzielni umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej oraz pełnienie ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania, a także odbudowanie i podtrzymywanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy;
3. prowadzenie działalności społecznej i oświatowo-kulturalnej dla środowiska lokalnego, a także działalności społecznie użytecznej w sferze działań publicznych zawartych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Spółdzielnia świadczy usługi pielęgnacji terenów zielonych, usługi porządkowe, usługę rehabilitacji, dowóz osób oraz transport posiłków do szkół. Dzięki powstaniu przedsiębiorstwa społecznego w Rychwale mają możliwość pracy i rozwoju.

W Gminie w Rychwał funkcjonuje Klub Seniora, którego członkowie czynnie uczestniczą w życiu kulturalnym, pielęgnują lokalne tradycje, a podejmowane przez nich działania służą integracji seniorów, rozbudzają zainteresowania i upowszechniają zdrowy styl życia.

Gmina Rychwał w swoich zasobach posiada 13 lokali komunalnych. Zasady przyznawania mieszkań z zasobów mieszkaniowych zostały określone Uchwałą Nr XXXIX/258/17 Rady Miejskiej w Rychwale z dnia z dnia 22 listopada 2017 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Rychwał. Zgodnie z zapisami niniejszego dokumentu umowy najmu lokalu socjalnego mogą być zawierane z osobami:

- które nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, osiągają dochody uprawniające do uzyskania lokalu socjalnego i zostały umieszczone na liście socjalnej;
- którym umowa najmu lokalu socjalnego wygasła i które osiągają dochody uprawniające do uzyskania lokalu socjalnego;
- o których mowa w § 13 i które osiągają dochody uprawniające do uzyskania lokalu socjalnego;
- które uzyskują lokal w drodze zamiany zajmowanego przez nich lokalu, w trybie określonym w § 12 i które osiągają dochody uprawniające do uzyskania lokalu socjalnego.

Tab. 20. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Rychwał w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań komunalnych	25	25	13	13	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Rychwał.

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Rychwał na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						

Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna